

Areport

12/2015

Sází především na prevenci

2

Představujeme nového náčelníka Vojenské policie plukovníka Pavla Kříže

Horké jaro ve státní službě

6

Co všechno nás ještě čeká v souvislosti s implementací zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě

Změny vzbuzují pochybnosti

18

Zamyšlení nad novelou zákona č. 221/ 1999 Sb., o vojácích z povolání

Cesta za světlem

Pietní vzpomínka na vojáky, kteří
zemřeli při výkonu služby

strana 12

Čtyři priority

Vystoupení náčelníka Generálního štábu AČR generálporučíka Josefa Bečváře na velitelském shromáždění obsahovalo ve velice koncentrované podobě úkoly, které čekají naše ozbrojené síly v nadcházejícím období. Proto jsme se rozhodli dát mu samostatný prostor.

„Základem každé armády je voják - motivovaný a vycvičený profesionál. Jeho příprava a péče o něj, to je má první priorita. Musíme zvýšit nábor, posílit novými vojáky nedoplněné útvary, které plní rozhodující úkoly. Není tajemstvím, že nám chybí 5 000 vojáků a potýkáme se i s nenaplňeností aktivní zálohy. Rekrutace nových vojáků, systém jejich kariérového růstu, odborná příprava a schopnost nasazení, jsou klíčovými faktory pro rozvoj schopností Armády ČR. V letošním roce se nám po dlouhých letech podaří přijmout více vojáků do armády, než z ní odejde. Roste také zájem občanů o aktivní zálohu. Aktivní záloha se musí stát naprosto plnohodnotnou součástí našich ozbrojených sil. Musíme všichni vynaložit maximální úsilí k její plnohodnotné integraci do útvarů a zařízení. První kroky již podnikáme a zcela přelomový bude soustředěný výcvik pěších rot krajských vojenských velitelství na počátku příštího roku. Rozhodl jsem, že poprvé od roku 1989 provedřím procesy a postupy pro zabezpečení mobilizační pohotovosti Armády ČR včetně povolání vojáků v aktivní záloze na vojenské cvičení,” zdůraznil náčelník Generálního štábu.

„V polovině letošního roku vstoupila v platnost komplexní novelizace zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. Naším společným úkolem je provést v příštím roce celkové vyhodnocení všech jejich dopadů v reálném životě jednotek.

Ve fázi schvalovacího procesu je také novelizace branného zákona č. 585/2004 Sb., a souvisejících právních předpisů.

Musíme také zlepšit komplexní zabezpečení vojáka počínaje výstrojí až po zlepšení podmínek pro službu, přípravu a výcvik vojáků.

Právě kvalitní příprava a výcvik vojsk jsou mojí druhou prioritou. Její splnění povede ke zdokonalení schopností jednotek plnit stanovené úkoly jak na teritoriu ČR, tak i v rámci našich aliančních závazků.

Posílíme celý cyklus přípravy od základního výcviku jednotlivce až po účast našich jednotek a útvarů na společných mezinárodních cvičeních. Velitelství výcviku – Vojenská akademie musí být centrem nejen základní přípravy, ale i odborné a speciální přípravy a kariérového vzdělávání vojáků. Také Univerzita obrany musí více provázet přípravu důstojnického sboru s potřebami Armády České republiky.

Pro pozemní a vzdušné síly je, kromě plnění úkolů na území ČR, nadále prvořadé pokračovat v přípravě do zahraničních operací a v afilaci jednotek a útvarů. Třetí prioritou je optimalizace systému velení a řízení na strategicko-operační úrovni, která povede ke zvýšení efektivity, interoperability a kompatibility na všech stupních velení a řízení. Centrem naší pozornosti bude i rozvoj speciálních sil, mimo současných schopností se zaměříme na informační operace a leteckou podporu speciálních operací

Mou poslední - čtvrtou prioritou - je postupnými kroky vytvořit podmínky pro efektivní a účinnou výstavbu a rozvoj sil. Musíme zajistit vyšší a dlouhodobou unifikaci výzbroje a také efektivní nastavení procesů plánování a pořízování materiálu a služeb dle operačních a aliančních standardů. Daří se doplňování moderních ručních zbraní a po delší době se podařilo dokončit i několik zakázek v oblasti výstroje a vybavení jednotlivce. V tomto procesu budeme intenzivně pokračovat. Jasným vodítkem v tomto směru je Koncepce výstavby Armády ČR přijatá Bezpečnostní radou státu a nyní připravená k projednání ve vládě. V souladu s ní budou v roce 2016 zahájeny plánované změny a administrativní přípravy velkých projektů, ať již hovoříme o pořízování víceúčelových vrtulníků, přezbrojení 7. mechanizované brigády, nákupu nového děla, mobilní radiolokační techniky či řady dalších sice menších, ale s ohledem na vzájemnou provázanost neméně významných projektů.

Realizace všech těchto opatření je možná pouze za předpokladu finančního krytí. Po letech útlumu bude v roce 2016 navýšen rozpočet kapitoly resortu obrany. Díky závazku koaličních stran na postupné navýšení rozpočtu Ministerstva obrany na 1,4 % HDP v roce 2020 nám to umožní zahájit realizaci připravené koncepce.

Aktivně jsme se zapojili do budování aliančních sil velmi rychlé reakce. Pro rok 2016 navyšujeme náš příspěvek do sil rychlé reakce NATO. V silách velmi rychlé reakce se budeme podílet uskupením speciálních sil s podporou transportních vrtulníků.

Příslušníci AČR budou nadále působit v operaci KFOR.

Narůstá význam naší spolupráce v rámci Evropské unie. Výcviková mise Evropské unie v Mali bude další pokračující misí, ve které budou příslušníci Armády ČR působit i v roce nadcházejícím. Plánujeme navýšování naší účasti ve prospěch operace OSN MINUSMA na severu Mali vysláním jednotky speciálních sil, ke kterému dojde v prvním čtvrtletí roku 2016. V těchto dnech analyzujeme také další možnosti podpory francouzských ozbrojených sil v tomto regionu.

Zároveň analyzujeme i možnosti Armády ČR pro případ generování jednotek pro případné nasazení mezinárodních sil v Sýrii.

Zapojíme se do pohotovosti evropských bojových uskupení. V první polovině roku v rámci zemí V4 a ve druhé polovině do bojového uskupení Evropské unie pod velením Německa. Nadále budeme vysílat příslušníky armády do operací Evropské unie ALTHEA, ATALANTA i námořních sil EU ve Středozemním moři v operaci SOPHIA.

V roce 2016 nás čeká nemalé množství úkolů, přičemž mnohé z nich budou ovlivňovat armádu i po řadu dalších let. Rád bych popřál nám všem mnoho sil, trpělivosti a potřebného odhodlání k jejich splnění,” uzavřel své vystoupení generál Bečvář.

Nový úkol souvisí s migrací

Za přítomnosti prezidenta republiky Miloše Zemana, ministra obrany Martina Stropnického, náčelníka Generálního štábu AČR generálporučíka Josefa Bečváře a dalších hostů se v úterý 24. listopadu uskutečnilo velitelské shromáždění náčelníka Generálního štábu Armády České republiky.

Jeho hlavním cílem bylo objasnění priorit a hlavních úkolů, které čekají českou armádu v roce 2016 a zároveň vytyčit cesty k jejich splnění.

„Když jsme se setkali před rokem, ocenil jsem především aktivitu naší armády v oblasti někdy nevděčně přijímaných, ale o to užitečnějších zahraničních misí. Tehdy jsem říkal, že tyto naše speciální jednotky zde bojují proti mezinárodnímu terorismu, často tisíce kilometrů od domova, aby bylo sníženo riziko teroristických útoků vysílaných ze zahraničí i na našem území, připomenul na velitelském shromáždění prezident ČR Miloš Zeman. „Toto poslání Armády České republiky nepochybně platí i dnes. Kromě toho však vznikl nový potenciální úkol spojený právě s migrační vlnou, kterou zmiňoval náčelník Generálního štábu. Chtěl bych upozornit především na to, že se jedná o nelegální migraci, a to ze dvou důvodů. Jednak podle dublinských dohod má každý uprchlík požádat o azyl v první bezpečné zemi, a tou nepochybně není Česká republika. Za druhé, podle paragrafu, tuším, 330 trestního zákona, je nelegální překročení hranic trestným činem s trestní sazbou do dvou let. Jinými slovy, úkolem Armády České republiky je zabránit specifickému páchání trestných činů, což může být významné zejména v okamžiku, kdy případně budou uzavřeny rakousko-německé hranice a kdy, jak už poznamenal náčelník Generálního štábu, se migrační vlna jako tranzitní země přesune do České republiky.”

Ministr obrany Martin Stropnický zdůraznil, že čeští vojáci budou i nadále působit v dosavadních zahraničních misích. Hovořil také o novelizaci zákona č. 221/1999 Sb.,

o vojácích z povolání, a projednáváné novelizaci zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování.

Ministr také upozornil, že současné nebezpečí teroristických útoků, zvláště po akcích spojených s pařížskými událostmi, na které musí Česko reagovat. Třeba tím, že dojde k navýšení počtu vojáků v činné službě i v záloze.

Náčelník Generálního štábu generálporučík Josef Bečvář na shromáždění vysvětlil, že česká armáda se musí připravit i na ty nejkatastrofálnější scénáře z hlediska zajištění bezpečnosti našeho státu. Proto se chce v následujícím období zaměřit na prověrku mobilizace. V plánu má nechat prověřit všechny bojové i podpůrné útvary. „Chci se přesvědčit o tom, jak umíme povolat k doplnění jednotek vojáky v záloze. Zda zvládáme vytvoření jednotek, které zatím existují jen na papíře, jak je umíme doplnit technikou a dalším potřebným materiálem z civilu,” upřesnil generál Josef Bečvář. Podotkl, že bude nutné prověřit celou řadu opatření, která souvisejí s hrozbou válečného konfliktu.

obsah

Sází především na prevenci Představujeme nového náčelníka Vojenské policie plukovníka Pavla Kříže	2
Šťastné a veselé Poslední měsíc v roce přímo vybízí k bilancování	5
Horké jaro ve státní službě Co všechno nás ještě čeká v souvislosti s implementací zákona č. 234/2014 Sb.	6
Schopnosti byly certifikovány V Polsku se uskutečnilo certifikační cvičení Battle Group zemí V4 Common Challenge 15	8
Souboj o průzkumný tým Vstup mezi vojáky 4. brn sice někdy bolí, na druhou stranu přináší nemalé uspokojení	10
Cesta za světlem Pietní vzpomínka na vojáky, kteří zemřeli při výkonu služby	12
Sportovci v maskáčích Výcvik v přežití musí zvládnout i dukláci	13
Lékaři v Afghánistánu Český polní chirurgický tým zachraňuje životy	14
KOMANDO Mezi úspěšnými absolventy kurzu poprvé i slovenský profesionál	16
Změny vzbuzují pochybnosti Malé zamyšlení nad novelou zákona č. 221/ 1999 Sb., o vojácích z povolání	18
Pomáhat je fajn pocit Hrdinové všedních dnů	20
Domino Zaujalo nás v poslední době	22
Výměna zkušeností a rozvoj spolupráce Zástupci ombudsmanských institucí pro ozbrojené síly jednali v Praze	24
Sřezili vzdušný prostor Příslušníci 25. protiletadlového pluku se účastnili cvičení Iron Sword 2015	26
Ukončení výroby F-22A byl strategický omyl Technika a výzbroj	28
E-2D Advanced Hawkeye poprvé v boji Technika a výzbroj	30
Štafetu přebírají ochranáři Počátkem ledna 2016 AČR po téměř devadesáti letech opouští VÚ Brdy	34
Pomáhal budovat letectvo v Africe Od narození československého letce plk. Vítězslava Rosíka uplynulo sto dvacet let	36
Vyzkoušej svůj postřeh Naleznete pět rozdílů na fotografii vrtulníků W-3A Sokol?	37
Mise č. 1 Od nasazení československých chemiků v operacích Pouštní štít a Pouštní bouře uplynulo pětadvacet let	38
Hrdina se skleněným okem Historie	40
Seznamte se s vojenským hodnostním označením armád NATO – Maďarsko Manuál profesionálního vojáka	42
Interní komunikační portál	43
Vánoční zárazk Historie	44

Představujeme nového náčelníka Vojenské policie plukovníka Pavla Kříže

Sází především NA PREVENCI

V červnu letošního roku byl do funkce náčelníka Vojenské policie ustanoven plukovník Pavel Kříž. Po několika měsících strávených na tomto významném postu, jsme ho požádali o následující rozhovor.

Kolem vašeho jmenování do funkce se vedla poměrně velká diskuze na té nejvyšší úrovni. To musela být pro vás asi lidsky poměrně složitá situace, jak se vám dařilo vyrovnávat s tímto tlakem?

Určitě to nebylo nic příjemného. Lidsky to bylo velice složité, a to i pro moje nejbližší okolí. Na druhou stranu mě to ale posílilo. Snažil jsem se z toho čerpat to pozitivní. Vzal jsem si z toho ponaučení, co se mohlo udělat lépe.

Jako právník jste pracoval v Německu u soudu a následně i v advokacii. V roce 2006 jste přijal nabídku stát se právním poradcem u útvaru speciálních operací Vojenské policie. Co vás vedlo k takovéto poměrně razantní změně?

Právníckou fakultu jsem vystudoval v Čechách. Pak jsem byl v rámci programu Erasmus půl roku v Německu. Když jsem měl graduovat a získat magisterský titul, vyhrál jsem ještě stipendium Evropské unie, které mi umožnilo osm měsíců pracovat u německého soudu jako asistent jeho předsedy. Současně jsem tam zahájil doktorské studium práv. Později jsem nějaký čas strávil na Novém Zélandu. Po návratu jsem pracoval v mezinárodní advokátní kanceláři. Nějak mne to ale neoslovalo. Protože jsem byl celý život poloprofesionální sportovec, nabídku od útvaru speciálních operací jsem přijal bez váhání. Kromě mé profese mne na tomto útvaru lákala i jeho určitá akčnost. Když jsem nastoupil k SOGu (Special Operations Group), musel jsem ze všeho nejdříve dodělat práci za přecházející dva roky, funkce právního poradce tam totiž až do mého příchodu nebyla obsazena.

Znamená to, že vás tam čekala vysloveně jen právníčina, anebo jste se mohl zapojovat i do výcviku tohoto útvaru?

Prioritně jsem dělal právníčinu, pokud ale zbyl čas, šel jsem s kolegy i na výcvik. Ono je lepší, než dávat právní rady od stolu, vždy ty situace posuzovat na základě reálného

poznání. Něco podobného bych přál zažít asi každému právníkovi. O to důležitější pro mne byla v letech 2011 až 2012 mise v afghánském Kábulu. Měl jsem zde možnost na vlastní oči vidět realitu, přesvědčit se, jak jednotky pracují. Viděl jsem úrazy, a jak se následně řeší. Jak se řeší škody či přestupky obyčejných vojáků. Bylo také dobře, že jsem vyjel mimo Vojenskou policii. Měl jsem totiž možnost trochu si osahat armádu. Jsem přesvědčen, že spojení reality s kancelářskou prací je naprosto nezbytné. Tedy alespoň pro mne.

V roce 2007 jste absolvoval kurz pro právní službu v americké armádě ve Virginii. Americký vojenský právní systém je jednoznačně oddělen od toho civilního. Jaký je váš názor?

Voják ve Spojených státech má prostě větší kredit než průměrný občan a jsou na něj kladeny vyšší požadavky, jak co se týče fyzické stránky, tak ale i morálních vlastností.

A právě v tomto smyslu mně ta přísnější pravidla pro armádu připadají naprosto přirozená. Moc bych si něco podobného přál i v případě českých ozbrojených sil.

Hlavním úkolem Vojenské policie je obecně policejní ochrana ozbrojených sil, Ministerstva obrany, dále ochrana objektů a materiálu MO. Vojenskou policii proto chápu jako službu resp. podporu ozbrojeným silám. Pouze necelých deset procent počtů VP tvoří kriminální služba, jejímž posláním je předcházet trestným činům a případně činy objasňovat pod dohledem příslušného státního zástupce. Právě na prevenci závadového jednání se chci soustředit v maximální možné míře, neboť trestní řízení a případná represe je až posledním řešením. Pokud ale chceme být takovouto složkou, měli bychom být lepší, než zbytek ozbrojených sil. A teď to nemyslím nijak pejorativně. Nechci se absolutně povyšovat nad ozbrojené síly. Pokud ale

mám něco kontrolovat, musím být ten, který je nejlepší. Začíná to obyčejnou ustrojeností a vojenským vystupováním. Mám sice poněkud civilnější background, přesto ale na tyto záležitosti velice dbám. Začínám samozřejmě sám od sebe. Teprve potom mohu někoho kontrolovat, případně po někom něco vyžadovat.

Při vašem nástupu do funkce vám někteří lidé vyčetali, že jste v minulosti nikdy neřídil velkou organizaci, jak jste se dokázal vypořádat s touto záležitostí, člověk by se asi v takovém případě měl opřít o kvalitní tým spolupracovníků?

To je skutečně naprostý základ. V minulosti jsem řídil právní službu. Samozřejmě, že bez velitelů teritoriálních velitelství a bez nejužšího managementu, který mám kolem sebe, by to nebylo možné. Měl jsem štěstí a mohl si vybrat své nejbližší spolupracovníky, kterými jsou můj zástupce plukovník Chovančík a náčelník štábu plukovník Švandrlík. Jsou starší než já a tak trochu brzdí to moji dravost a naopak práci obohacují o tak cenné zkušenosti. Osobně jsem velmi orientován na výsledek, což ve zkratce znamená, že u mě neobstojí argument, že něco nejde, nebo že se to tak dělalo vždy, a proto v tom budeme pokračovat, i přesto že to není ideální. Jak říkám svým kolegům: „Nespěchám na to, s řešením přijďte až zítra.“ Každý problém má minimálně dvě řešení a nemožné trvá jen o trochu déle.

U nás na rozdíl například od Slovenska byla armáda po listopadu 1989 plně podřízena civilnímu právu. Někteří jedinci ale tvrdí, že zrušení například vojenské prokuratury nebyl úplně šťastný krok. Máte podobný názor?

V této oblasti došlo k určitým změnám a nyní není již cesty zpět. A to především z finančních důvodů. Trestných činů v ozbrojených silách je opravdu minimum, a tak by znovuzavedení vojenského soudnictví nebylo ani efektivní. Můj soukromý názor je, že by bylo naprosto ideální, aby-chom měli například v Praze pár specializovaných státních zástupců a soudců. Ti by se dlouhodobě problematikou ozbrojených sil zabývali. Měli by tedy nejen zkušenosti, ale znali by i prostředí. Díky tomu by byli schopni lépe chápat situaci, vyhodnocovat ji, a tím i lépe aplikovat platné právo. To by bylo naprosto ideální. Mohli bychom takové soudce, či státní zástupce vzít i například do Afghánistánu, aby se na vlastní oči přesvědčili, v jakém prostředí a za jakých podmínek jsou ozbrojené síly nasazeny.

V minulosti trestné činy vojáků v zahraničních misích vyšetřovali civilní kriminalisté. Bylo to pro ně asi hodně složité, museli odletět někam daleko do naprosto neznámého prostředí, složité se tam orientovat. Nový zákon o Vojenské policii toto změnil, nyní tuto záležitost zajišťují její příslušníci. Jste s tímto řešením spokojeni?

Určitě. Vojenská policie odjíždí do zahraničních operací vždy s ozbrojenými silami. Její součástí je přitom i orgán, který má

podle trestního řádu oprávnění vyšetřovat. Nemusí tedy již vyjíždět vyšetřovat Policie České republiky (PČR). To je zásadní rozdíl oproti situaci, pokud je trestný čin spáchán na území České republiky. U nás doma tzv. jen prověřujeme, tedy zahajujeme úkony trestního řízení, ale nejsme oprávněni zahájit samotné trestní stíhání a celý případ předáváme PČR. V současné době je v Poslanecké sněmovně novela trestního řádu, která by měla tuto situaci řešit. Nyní čekáme na druhé čtení, účinnost tohoto zákona by měla být od dubna příštího roku. Tato novela řeší dvě oblasti. Předně by Vojenská policie vedla trestní řízení až do fáze předání spisu státnímu zástupci, spis bychom tedy již nepředávali PČR, ale přímo státnímu zástupci, a to s návrhem na podání obžaloby. Z mého pohledu tato změna zvýší efektivitu trestního řízení. Nechci v žádném případě shazovat kvalitu vyšetřovatelů PČR, ale oni nyní musí ten případ, poté, co ho vypracujeme, znova studovat. Navíc neznají tak dobře prostředí jako vojenští policisté. Takto to bude mnohem efektivnější, policejní orgány s tím nebudou muset strávit tolik času.

Další změna, kterou přinese tato novela, se týká toho, že pravomoci Vojenské policie se rozšíří na státní podniky a jiné příspěvkové organizace, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo obrany. Jedná se například o Volarezu, vojenské opravárenské podniky, ÚVN atd. Do těchto státních podniků či příspěvkových organizací vkládá Ministerstvo obrany svůj majetek, ale na základě zákona o státním podniku mají tyto organizace vlastní právní subjektivitu, a tudíž podle současného trestního řádu na ně Vojenská policie nedosáhne.

Tyto změny si nejspíš vyžádají větší počet vyšetřovatelů Vojenské policie, počítáte pro příští rok s nějakým navýšením?

Navýšení tabulkových počtů bude v tomto případě jen minimální, a to o devět lidí. Ti se budou specializovat právě na hospodářskou a ekonomickou kriminalitu, případně na složitější kauzy. Pro tyto účely vznikne speciální odbor. Domnívám se, že je potřeba začít vždy u sebe. A tak jsme ze všeho nejdříve udělali mírnou reorganizaci a využili určité vnitřní rezervy. Jde nám o to, abychom upřednostnili výkonné prvky a maximálně snížili administrativu.

Není trochu vašim handicapem to, že někteří příslušníci armády si myslí, že když jste součástí resortu, budete přece jen trochu shovívavější než republiková kriminálka, kterou neznají a nemají na ni žádné vazby?

Nemyslím si, že by to bylo nevýhodou. Dozor nad trestním řízením má od počátku, tedy od zahájení úkonů trestního řízení, státní zástupce. Pokud

bych měl jakoukoliv pochybnost o práci svých podřízených, okamžitě bych požádal o důraznější dohled státního zástupce. Stejný metr ostatně uplatňujeme i v případě prohřešků příslušníků Vojenské policie. K tomuto účelu máme Inspekci Vojenské policie, případně to může řešit jiný policejní orgán, včetně Generální inspekce bezpečnostních sborů. Protože ani v nejmenším nechci něco zakrývat, tak z důvodu transparentnosti se přikláním k tomu, aby případné sporné nebo závažné pochybení příslušníků VP prověřoval policejní orgán stojící mimo Vojenskou policii.

Inspekce Vojenské policie vznikla na základě nového zákona o VP v roce 2013, nebylo to zbytečné, když máme k dispozici resortní inspekci?

Určitě ne, resortní inspekce nemá právo vyšetřovat trestné činy. Ve své organizační struktuře nemá totiž policejní orgány.

Jedna z oblastí, na kterou se chcete orientovat, je prevence. S čím dalším, novým můžete v tomto směru přijít?

Především si myslím, že prevence může být důraznější. Můžeme tedy více vyhledávat trestnou činnost. Můžeme jí předcházet tím, že budeme více osvětlovat to, co se dříve stalo. Říkáme, proč k tomu docházelo, na co si mají dát velitelé pozor. Vojenskou policii chápou jako pomocnou ruku velitele. On přece nechce, aby měl u útvaru trestnou činnost. Když velitel ví, co se stalo jeho kolegovi u jiného útvaru, dokáže si snadněji tyto záležitosti pohlídat. Takovýmto způsobem se tomu snažíme předcházet. Snažíme se dělat co nejvíce prevence, trestní právo je až poslední řešení.

Hovoříte i o intenzivnějším potírání trestné činnosti v resortu, jakým způsobem hodláte v tomto případě postupovat?

Podle mého názoru je prostor pro to, abychom zvýšili erudici vojenských policistů. Měli bychom také více a efektivněji

A fakta

Plk. JUDr. Pavel Kříž, LL.M. absolvoval právnickou fakultu ZČU a univerzitu v německém Greifswaldu. V roce 2006 nastoupil k Vojenské policii a stal se právním poradcem velitele Útvaru speciálních operací. Krátce poté absolvoval kurz pro právní službu v americké armádě ve Virginii. V roce 2009 se stal náčelníkem právní služby Vojenské policie. O dva roky později se zúčastnil mise ISAF v afghánském Kábulu. K prvnímu červnu 2015 byl povýšen do hodnosti plukovníka. Ke stejnému datu byl ustanoven do funkce náčelníka Vojenské policie. Pavel Kříž je ženatý, má dvě děti. Hovoří anglicky a německy. K jeho zálibám patří sport a cestování.

spolupracovat s jinými orgány. Ať již uvnitř resortu, jako je Inspekce MO či Inspektorát NGŠ, ale i vně resortu. Tedy se státním zastupitelstvím, kriminální službou PČR, ÚOOZ, Útvarem pro odhalování korupce a finanční kriminality atd. V případě těch větších kauz, které mají přesah do civilní sféry, máme již nyní společné týmy. Bylo by chybou si zastírat, že tyto mimoresortní složky mají jiné a například při potírání hospodářské kriminality bohatší zkušenosti. Proč se tedy od nich neučit. Oni na druhou stranu mohou využít naše znalosti armádního prostředí. Podle mého názoru právě tudy vede cesta. Tyto záležitosti jsem probíral i s náměstkou nejvyššího státního zástupce a práci ve společných týmech velmi kvitovali. Svoji roli v tomto směru mohou sehrát i nejrůznější kurzy, a to i v zahraničí. Jejich absolventi často mají možnost získat pohled jiného právního systému, případně jiných metod a postupů.

Zmínili jste i posílení misí Vojenské policie, znamená to, že byste se chtěli vrátit do let 2003 až 2006, kdy jste v Iráku stavěli vlastní kontingenty?

Nedomnívám se, že by něco podobného bylo v našich silách. Když se řekne, že Vojenská policie má tisíc sto příslušníků, vypadá

to, že je to poměrně hodně. Více než padesát procent z nich je ale vázáno na stálé směny. Tito lidé jsou pro nás nedostupní. Kromě toho je řada dalších našich příslušníků v misích, na zahraničních pracovištích. Mimochodem zajišťujeme i ochranu předsedy Vojenského výboru NATO generála Petra Pavla, což je pro nás velice prestižní záležitost. Dále máme odbor kriminální služby. Zbývá nám tak dvacet procent personálu. Chceme tedy jít jiným směrem. Donedávna jsme měli dva vojenské policisty v zahraniční misi. To je podle mého názoru málo. Jsem přesvědčen, že jen těžko můžeme někde jinde získat takové zkušenosti, jako například v Afghánistánu či Mali. Navíc vyslání do zahraniční mise je i určitá motivace. Pokud chceme, aby lidé dělali pořádně, musíme zatraaktivnit službu. Těm, co dělají nejvíce, dát něco navíc. Nesouhlasím s rovnostářským hodnocením a odměňováním. Tím, že nejlepší jednotlivce oceníme, motivujeme totiž ty ne tak dobré, aby pracovali na svém zlepšení. Teď je začátek prosince a my máme v Afghánistánu osm vojenských policistů. V lednu příštího roku by měli přibýt další dva. V červenci 2016 jich bude již čtrnáct a v roce 2017 bychom se chtěli dostat na číslo dvaceti vojenských policistů nasazených v Afghánistánu. Za jediný rok by se tedy v zahraničních misích protočilo čtyřicet vojenských policistů, a to je maximum, co si můžeme dovolit.

Chcete více diferencovat při hodnoceních a odměňování jednotlivců, máte k tomu dostatečné nástroje?

Máme k dispozici výkonnostní příplatky ve výši 1,5 procenta tarifního platu. Ten může být na základě služebního hodnocení přiznán či nikoliv. Kromě toho ještě existuje možnost udělení mimořádné odměny. Jako velitel jsem pro to, abych mohl co nejvíce diferencovat a odměnit ty, kteří mají lepší výsledky. Pro tento účel bych si dokázal představit poměrně velkou disponibilní složku platu, která by byla přidělována na základě toho, jak dotyčný pracuje. Samozřejmě existuje názor, že každé hodnocení je subjektivní a může být zneužito. Na druhou stranu jsem příznivcem toho, abychom dali lidem odpovědnost. Pokud ji budou zneužívat, nemají ve svých funkcích co dělat. Když by bylo možné mít čtvrtletní odměny, abychom mohli ukázat lidem, že se vyplatí pracovat lépe, určitě bych to přivítal.

Vojenská policie připravuje pro příští rok navýšení počtu, jaký k tomu máte důvod?

Příští rok nám přibude celkově padesát devět lidí. Za spolupráci a podporu v této věci bych velmi rád poděkoval především náčelníkovi Generálního štábu a státnímu tajemníkovi. Jak jsem již zmínil, z tohoto počtu zařadíme devět lidí do odboru kriminální služby a zbytek použijeme tak, abychom se vyrovnali s následky novely zákona o vojácích z povolání. Vojenská policie byla v minulosti poměrně výrazně založena

na proplácení přesčasů a na pohotovostech na pracovišti. Tyto dva instituty po přijetí novely zákona o vojácích z povolání již neexistují. Uvedu jednoduchý příklad: V minulosti vojenský policista pracoval dvanáct hodin a pak byl dvanáct hodin v pohotovosti, ať již na pracovišti či mimo něj. Prvních dvanáct hodin byl placen sto procenty a tyto odpracované hodiny mu byly započítány do fondu pracovní doby. Dvanáct hodin v pohotovosti nebylo vojákově propláceno sto procenty, protože reálnou práci nevykonával, byl pouze připraven k výkonu služby, což znamenalo jeho omezení, a proto byl odměněn dle typu pohotovosti např. 15, 25, 50 nebo 100% hodinové sazby. Nyní mu ale musíme v takovémto případě nejen zaplatit celých čtyřadvacet hodin sto procenty, ale především mu tento čas jde do fondu pracovní doby a my mu musíme dát volno. Nemožnou tedy jako dříve poslat tyto lidi na výcvik. Vojenský policista, který je dlouhodobě bez intenzivního výcviku, to je cesta do pekel.

Řekl jste, že nemálo lidí máte vázaných ve stálých službách. Není přece jen trochu přepych, když vojenští policisté hlídají muniční sklady či jiné objekty?

To je otázka. Vojenský policista je skutečně nepatrně dražší než voják z povolání. Hlavním úkolem Vojenské policie je ochrana ozbrojených sil. Ministerstva obrany, ale i majetku a objektů Ministerstva obrany. Je tedy na zvážení, zda si za současné bezpečnostní situace dovedeme představit, že bychom ochranu nejdůležitějších objektů, jako jsou Valy či muniční základny předali někomu jinému. To je skutečně otázka na vážnou diskuzi. My jsme se s tímto nelehkým úkolem nějak vyrovnali a udělali jsme všechno proto, abychom ho naplnovali co nejlépe.

Poslední dva roky máme možnost využívat i rotu aktivní zálohy. Do budoucna se počítá s poměrně výrazným navýšováním počtu záložáků, jak hodláte využít tuto možnost?

V současné době máme rotu aktivní zálohy naplněnou zhruba z padesáti procent. Tyto lidi skutečně operativně využíváme k policejní ochraně. Naposledy to bylo například při zabezpečení Dnů NATO v Ostřavě. Profesionálnímu vojenskému policistu tam doplňoval aktivní záložák. Právě tudy vede cesta. Máme nastavený tříletý cyklus vzdělávání a výcviku těchto lidí. Po uplynutí této doby by měli složit policejní zkoušky tak, jako každý vojenský policista. Pak by takovýto záložák byl plnohodnotným vojenským policistou. Naším cílem je, abychom měli naplněnou rotu aktivních záložáků, kteří, když bude potřeba, nám vypomohou. A to třeba i při povodních či jiných přírodních pohromách. Musíme ale nejdříve udělat maximum proto, aby rozdíl mezi profesionálním a záložním vojenským policistou byl co nejmenší.

Text: Vladimír Marek, foto: Jan Kouba

Šťastné a veselé

Poslední měsíc v roce přímo vybízí k bilancování a doslova kosmickým úvahám o tom, co všechno nás čeká v tom nadcházejícím období, odstartovaném prvním lednem. Tak nějak tradičně už bývá zvykem přát v tomto čase porozumění to nejlepší všem lidem dobré vůle. Některé z těchto přání jsme se rozhodli otisknout na stánkách A reportu.

Náměstkyně Generálního štábu AČR generálporučík Josef Bečvář

Vážení vojáci, občanští zaměstnanci a příslušníci aktivní zálohy, rád bych Vám prostřednictvím A reportu popřál klidné prožití vánočních svátků i vše nejlepší do nového roku 2016. Zároveň Vám chci poděkovat za odvedenou práci v tomto roce. Víím, že Vás služební povinnosti často odváděly od vašich blízkých. Rada z Vás plnila obtížné úkoly v zahraničních operacích, podíleli jste se na činnosti hotovostních sil, opatřeních přijatých v souvislosti s migrační krizí, nebo na mezinárodních cvičeních. Velmi si vážím všeho, co jste vykonali, a jsem přesvědčen, že společně zvládneme i úkoly roku 2016.

Vrchní praporčík AČR štábní praporčík Petr Seifert

Vážení příslušníci mužstva, poddůstojníci a praporčíci OS ČR, dovoluji Vám i Vaším blízkým v závěru roku 2015 popřát příjemné, klidné a pohodové prožití vánočních svátků. Do následujícího roku 2016 Vám přeji pevné zdraví, mnoho štěstí, osobní a profesní spokojenosti a co nejvíce pracovních úspěchů.

Do nového roku přeji všem vojákům, aby armáda nebyla dále podfinancována, aby vydrželo to, že už nebudou prováděny názorové, koncepční veletoče a přemety, aby měli dobré a znalé velitele, aby měli díky své rizikové práci nadstandardní platové podmínky, aby u jednotlivých vybraných útvarů začaly opravdu vznikat bojeschopné aktivní zálohy, aby se jim jejich zaměstnání v co největší míře stalo povoláním, protože v tom je jádro pudla. Bylo by toho ještě hodně, ale vůbec nejvíc jim ze všeho přeji to, aby se všichni, co budou venku na misi, vrátili domů živí a zdraví.

Scenárista, režisér, herec a major v záloze Václav Marhoul

Armáda České republiky bude vždy taková, jací budou její vojáci. Udělám vše pro to, abyste měli co nejlepší podmínky pro zdárné plnění Vašich úkolů. Těch určitě nebude málo, proto Vám do roku 2016 přeji hodně síly a úspěchů.

Ministr obrany České republiky Martin Stropnický

Roku 2015 vstoupila v platnost novela zákona o vojácích z povolání a zákon o státní službě. Vaše práce nyní může být po zásluze oceněna. Získali jste konkrétní perspektivu s jasně vymezenými pravidly. Pracovat pro Armádu České republiky, to je dnes vysoce osobní záležitost. Pokládám proto tyto změny za velmi potřebné, neboť správná personální politika je jednou ze základních podmínek dalšího úspěšného rozvoje resortu obrany. Do nového roku Vám všem přeji pevné zdraví, hodně úspěchů a osobního štěstí.

Státní tajemník MO Petr Vančura

Připravujeme se na sváteční dny, v nichž si každoročně připomínáme, že v odlehleém, zapomenutém koutě světa, za okolností zdaleka nelehkých a optimistických, v zimní noci, daleko od teplých hostinců a útulných lidských příbytků, se narodil ten, který přinesl lidstvu radostnou zvěst a naději. Naděje spolu s vírou a láskou je základním kamenem, na kterém stojí náš život. Naděje není očekávání námi vysněné budoucnosti, naděje je naplněním toho, v co věříme a čím žijeme. Ručitelem naděje nejsme my, naše síly a schopnosti, ale ten, který se o Vánocích narodí v Betlémě. Kéž nám tato naděje, v nadcházející sváteční době a v novém roce, pomůže unést a proměnit i naše životní obtíže, smutky, obavy a úzkosti. Příjemné prožití vánočních svátků, mnoho štěstí, zdraví a úspěchů v novém roce 2016.

Hlavní kaplan AČR plk. Jaroslav Knichal

Vánoce plné štědrosti, hojnosti, pohody, lásky a klidu, v novém roce hodně štěstí, zdraví, osobních a pracovních úspěchů přeje i redakce A reportu

Odbor řízení státní služby sekce státního tajemníka MO

Horké jaro ve státní službě

Státní organizace mají za sebou téměř rok plné implementace zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě. Úředníci, kterých se to týkalo, byli překloupeni z pracovně-právního do služebního poměru a resort obrany nebyl výjimkou. Celorepublikově se to týkalo necelých sedmdesáti tisíc osob. Pro všechny, kteří ho připravovali a i nadále ho zajišťují, to bylo určitě nejnáročnější období za poslední léta. Jak vše probíhalo, ale zejména, co se bude odehrávat v následujícím roce, o tom hovoří Vladimír Tetur, ředitel odboru řízení státní služby sekce státního tajemníka Ministerstva obrany.

Mgr. Vladimír Tetur (vlevo) a Mgr. Daniel Maňas

„Pokud se vrátím trochu do minulosti, tak první polovina letošního roku byla hlavně přípravným obdobím, kdy jsme připravovali první systemizaci, probíhaly přednášky s budoucími státními zaměstnanci, zpracovávali jsme nejrůznější vzory, ale také jsme čile komunikovali se zaměstnanci sekce pro státní službu Ministerstva vnitra,“ konstatuje Vladimír Tetur. „S druhou polovinou roku pak odstartovala účinnost první systemizace a převádění, či chcete-li, překlápění dosavadních zaměstnanců do služebního poměru.“

Sliby ve třech vlnách

Letošním dnem 1. července se do služebního poměru představených státních zaměstnanců převedlo téměř 170 vedoucích zaměstnanců. Ve třech následujících vlnách se pak do služebního poměru přijímali další zaměstnanci civilní části Ministerstva

obran. V každé vlně se jednalo vždy téměř o tři stovky osob, které při slavnostním aktu nejen stvrdily svůj souhlas s překloupením do státní služby podpisem, ale musely ho i jednotlivě potvrdit i ústním souhlasem „Slibuji!“.

Poslední hromadné přijetí zaměstnanců do služebního poměru proběhlo 2. listopadu za přítomnosti náměstka ministra vnitra pro státní službu Josefa Postráneckého. „Jsem velmi rád, že jak státní tajemník v MO, tak i řadoví státní zaměstnanci vyslechli od nejvyššího českého úředníka nejen slova povzbuzení do budoucího výkonu státní služby, ale i slova uznání a chvály na organizaci složení služebních slibů v našem resortu,“ konstatuje Tetur.

Kromě toho byl den 1. října 2015 dnem hromadného přijetí do státní služby zaměstnanců podřízených služebních úřadů. Zákonu o státní službě totiž podléhá totiž nejen civilní část Ministerstva obrany, ale

i dalších dvacet služebních úřadů, od Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti (132 služebních míst) až po krajská vojenská velitelství (3 služební místa) či Újezdní úřad vojenské ho újezdu Březina (5 služebních míst).

„Na podzim se také rozeběhla výběrová řízení na obsazení volných služebních míst, a to od volných míst v sekci vyzbrojování a akvizic až po odbor bezpečnosti. V současné době bylo také vyhlášeno 6 výběrových řízení na služební místa náměstků pro řízení sekce a 19 výběrových řízení na obsazení volných služebních míst,“ upozorňuje ředitel odboru.

Doba určitá – a co dál?

Jelikož ne všichni zaměstnanci před svým přijetím do služebního poměru splnili požadovanou dobu praxe, museli být přijati do služebního poměru na dobu určitou. Jejich povinností bude také úspěšně vykonat obecnou část úřednické zkoušky. „K problematice úřednických zkoušek pro obory služby, které jsou v gesci našeho resortu, byly ustanoveny zkušební komise, a také se už uskutečnila obecná část úřednické zkoušky pro první uchazeče,“ informuje Tetur a dodává, že přezkušování probíhá v přítomnosti pověřených státních zaměstnanců Ministerstva obrany, popřípadě i Ministerstva vnitra.

Koncem listopadu podstoupilo obecnou část úřednické zkoušky již 14 státních zaměstnanců, přičemž osm z nich zvládlo písemný test bez jediné chyby. Dalších padesát čeká na své termíny zkoušek, které proběhnou ještě letos v prosinci a v lednu příštího roku.

Služební předpisy jsou závazné

Státní tajemník v MO, ředitel Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti, ředitel krajských vojenských velitelství a přednostové újezdních úřadů jsou oprávněni, ale i povinni vydávat služební předpisy. „Ačkoliv státní tajemník v Ministerstvu obrany těchto služebních předpisů vydal již patnáct, mám dojem, že státní zaměstnanci jejich závaznost příliš nevnímají, přestože při složení služebního slibu se zavázali při výkonu služby se těmito předpisy řídit,“ informuje Vladimír Tetur. „V každém případě bych se chtěl zmínit o tom, že služební předpisy jsou publikovány na intranetovém portálu Státní služba“ – (<http://statnisluzba.fis.acr>).

Za návrh druhé systemizace ocenění

Téměř okamžitě po implementaci první systemizace k 1. červenci se začala připravovat systemizace druhá, jejíž proces zpracování vyvrcholil předložením návrhu systemizace Ministerstvem vnitra vládě na její jednání dne 2. prosince. „Byli jsme potěšeni, že na pravidelné metodické poradě náměstka ministra vnitra pro státní službu všech služebních úřadů bylo Ministerstvo obrany jako jediný služební úřad oceněno za zpracování návrhu druhé systemizace,“ konstatuje ředitel Tetur. „K tomu bych rád dodal, že se nenaplnila škarohlídká slova některých zaměstnanců o tom, že zákon o státní službě nebude překážkou pro tzv. permanentní reorganizaci Ministerstva obrany, a že si reorganizace najde skulinku i přes striktní pravidla tohoto zákona.“

Je nutné také podotknout, že implementace zákona o státní službě nebyla vždy jednoduchá. „Jednalo se období hledání vzájemného soužití se zákonem o státní službě a nerad bych, aby má slova vyzněla samoúčelně,“ říká Vladimír Tetur. „Tak jak se vojákům podařilo sžít se na přelomu tisíciletí s novým zákonem o vojácích z povolání a nutno dodat, že mnohdy bolestivě, tak jsme si téměř všichni museli postupně zvykat například na nový systém finančních kontrol, musí se státní zaměstnanci naučit sžívat i s novými pravidly, státní služby, být i to může být mnohdy frustrující.“

Trocha statistiky

Podle první systemizace je ve všech nadvaceti služebních úřadech v resortu obrany 1 231 služebních míst určených pro státní zaměstnance. Kromě toho je systemizováno 179 pracovních míst. Ve služebních úřadech je navíc i 239 míst vojenských, přičemž z těchto 239 vojenských míst je 167 míst spojeno s výkonem správních činností. K tomu je třeba podotknout, že vojáci z povolání nepodléhají téměř vůbec právním institutům zákona o státní službě. Byť jejich služební poměr je z hlediska podstaty velmi podobný služebnímu poměru státního zaměstnance, vojenská místa nepodléhají systemizaci podle zákona o státní službě, voják z povolání služebně zařazený ve služebních úřadech není povinen podstoupit úřednickou zkoušku, nevztahují se na ně právní instituty vzniku, změny či zániku služebního poměru podle tohoto zákona. „Malými výjimkami v tomto směru je skutečnost, že voják z povolání může být představeným, a skutečnost, že voják z povolání ve služebních úřadech je povinen dodržovat služební předpisy,“ upřesňuje ředitel Vladimír Tetur.

Důsledky nesložení slibu

Ve všech služebních úřadech zatím odmítl složit služební slib jen jediný státní zaměstnanec, a to představený. A jaké

Služební úřad	Počet zaměstnanců přijatých do státní služby	Počet služebních míst	Podíl v %
Ministerstvo obrany	928	1 025	90,5 %
Úřad pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti	121	132	91,7 %
14 krajských vojenských velitelství	38	42	90,5 %
5 újezdních úřadů	25	32	78,1 %
CELKEM	1 112	1 231	90,3 %

jsou důsledky nesložení služebního slibu či odmítnutí, popřípadě složení slibu s výhradou?

„Důsledky je nezbytné rozdělit na případ, kdy se jedná o představeného, a kdy se jedná o řadového státního zaměstnance,“ vysvětluje ředitel odboru řízení státní služby. „Pokud služební slib odmítl složit představený státní zaměstnanec, tak jak se tomu stalo, jeho služební poměr zanikl 31. srpna 2015, ale pokud by odmítl zaměstnanec složit služební slib, popřípadě by jej složil s výhradou, služební poměr by se považoval od počátku za neexistující, to znamená, jako by vůbec nevznikl.“

O přijetí do služebního poměru nepožádal téměř 20 zaměstnanců. Jednalo se zejména o osoby, které dosáhly 70 let věku a pro které je výhodnější zůstat v pracovním poměru, protože jejich služební poměr by jinak skončil dnem 31. prosince letošního roku. Pokud takovýto zaměstnanec o přijetí do služebního poměru nepožádal, zanikne jeho pracovní poměr na dobu neurčitou uplynutím 30. června 2017. „I do té doby však může být pracovní poměr zaměstnance skončen z důvodu uvedených v zákoníku práce, a to je například, pokud bude neuspokojivě plnit své pracovní úkoly,“ upozorňuje Vladimír Tetur a dodává, že do doby zániku nebo skončení pracovního poměru smí na služebním místě takovýto zaměstnanec vykonávat správní činnosti.

Zaměstnanci s překážkou v práci

Kromě toho o přijetí do státní služby nepožádali zatím zaměstnanci, kterým v tom brání tzv. překážka v práci. V resortu obrany se jedná zhruba o dvě desítky. Jedná se zejména o zaměstnankyně na mateřské dovolené, zaměstnance dlící na rodičovské dovolené či zaměstnance dlouhodobě nemocné. Ti všichni budou moci požádat o přijetí do služebního poměru po odpadnutí této překážky, pokud splňují základní podmínky stanovené v zákoně.

Další kategorií zaměstnanců, kteří si zatím nepožádali o přijetí do služebního poměru, jsou zaměstnanci, kteří jsou zařazeni na pracovních místech, jež budou dnem 1. ledna 2016 systemizovaná jako služební. V těchto

případech se jedná o vždy po jednom místě v krajském vojenském velitelství a o některé zaměstnance v zahraniční službě.

Výběrová řízení prioritou roku 2016

Nejsložitější a časově nejvíce náročným procesem bude tzv. přesoutěžení představených. Podle zákona o státní službě totiž musí být na služební místa představených vypsána výběrová řízení.

„Na náměstky pro řízení sekce musí být vyhlášena ještě do 31. prosince 2015 (všechna už byla vyhlášena – pozn. redakce) a výběrová řízení na ředitele odborů a vedoucí oddělení do 30. června 2016. „Pro informaci – počet představených v resortu je kromě státního tajemníka 152 a v Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti 24,“ sděluje Tetur. „Dalších služebních úřadů se přesoutěžení nedotkne.“

U uvedeného je zřejmé, že do 30. června příštího roku musí být vyhlášeno 152 výběrových řízení. Poslední výběrová řízení na představené by pak měla být zpravidla dokončena do 30. června roku 2017.

Premiéra v hodnocení státních zaměstnanců

V prvním čtvrtletí příštího roku čeká státní zaměstnance také první služební hodnocení, které bude mít vliv na výši osobního příplatku. Protože systém služebního hodnocení je velice přísný právě ve vazbě na výši osobního příplatku, již nyní se objevují náznaky nervozity ze strany hodnocených státních úředníků. Ministerstvo vnitra k tomuto právnímu institutu dokončuje služební předpis, na základě kterého státní tajemník v Ministerstvu obrany vydá služební předpis s kritérii hodnocení státních zaměstnanců. „S těmito kritérii by měli být státní zaměstnanci seznámeni do konce ledna 2016,“ připomíná Vladimír Tetur. „Každopádně těch aktivit, které nás v příštím roce čekají, je velmi mnoho, a troufám si říci, že se v oblasti státní služby bude jednat o velice horké jaro.“

Text a foto: Jana Deckerová

V polském výcvikovém prostoru Drawsko Pomorskie se uskutečnilo certifikační cvičení Battle Group zemí V4 Common Challenge 15

Schopnosti byly certifikovány

Po polní cestě se přiřítilo několik obrněných transportérů. Neuplynula ani minuta a rozvinuly se do kruhové formace. Jejich úkolem bylo zajistit vnější perimetr místa zásahu. To už tady ale byla lehká rychlá terénní vozidla, ze kterých vyskákali příslušníci speciálních sil. Ti se po odpálení dveří výbušninou drali do objektu, ve kterém teroristé drželi rukojmí.

Následovala několik minut trvající prudká přestřelka uvnitř objektu. Po jejím skončení bylo zřejmé, že zásahová jednotka ovládla celý objekt. Speciálové vyváděli ven nejen spoutané teroristy, ale na nosítkách vynesli i několik raněných. Přivolaný MEDEVAC přistál poblíž objektu.

Vyslali je do fiktivní Lakuty

Takovou podobu měla jedna z epizod cvičení Common Challenge 15, které se konalo od 14. do 20. listopadu ve vojenském

výcvikovém prostoru polské armády Drawsko Pomorskie. Během něho získalo závěrečnou certifikaci bojové uskupení armád zemí Visegrádské čtyřky. Certifikace probíhala podle dokumentu AFS Volum 7. Tedy metodiky Creval, která jednoznačně stanovuje, co všechno se musí zkontrolovat a předložit hodnotitelům a jaké dokumenty musí mít velitelství připraveno, aby bylo schopno splnit svoje úkoly. „Příprava bojového uskupení zemí Visegrádské čtyřky (V4) zde vyvrcholila závěrečnou certifikací velitelství. Na základě mandátu OSN bylo naše bojové uskupení vysláno do fiktivní země Lakuta za účelem podpory místní legitimní vlády, nastolení stability a zajištění bezpečnosti občanů této země,” vysvětlil nám plukovník Petr Král, který měl na cvičení Common Challenge funkci poradce velitele pro zdravotnictví a zároveň za tuto oblast po odborné stránce také odpovídal. „Naše zapojení do cvičení vyplývalo z úkolů, které nám byly předávány z úrovně nadřízeného. Museli jsme ale reagovat i na to, jaké zadání plnily nasazené podřízené jednotky. Jedině

tak jsme si mohli procvičit veškeré procesy a ověřit, že toto velitelství je schopné řídit podřízené stupně a plnit všechny svěřené úkoly.”

Armádu České republiky na cvičení Common Challenge zastupovalo více než sto vojáků. V polském výcvikovém prostoru jsme nasadili sedm kusů techniky a dva transportní vrtulníky Mi-17. Pětadvacet příslušníků AČR bylo zapojeno do činnosti prvku, který se podílel na řízení cvičení. Dalších třicet dva našich příslušníků působilo na velitelství sil a v rámci velitelství společné skupiny logistického zabezpečení (JLSG HQ). Zbytek byl zařazen do jednotky pro transportní vrtulníky. Oba naše EOD týmy si přivezly obrněné vozidlo Iveco a veškeré potřebné pyrotechnické vybavení včetně robotů Talon.

Plukovník Daniel Zlatník, který je velitelem právě JLSG HQ, měl na cvičení na starosti logistiku. „Z této oblasti byli zde přítomni pouze vybraní příslušníci velitelství JLSG a zástupci jednotlivých jednotek. Cvičení bylo totiž zaměřené na štábní práci a doladění operačních postupů, které jsme již zpracovali v přecházejícím období. A především na sladění těchto postupů

A fakta

Počátky bojových skupin EU spadají do britsko-francouzského summitu Le Touquet v roce 2003. Hlavním smyslem konceptu Battle Groups je reagovat na nastalé krizové situace ne kvantitou jednotek, ale jejich kvalitou. Tedy schopností rychlého rozmístění a efektivitou jejich nasazení. Tato myšlenka byla schválena Evropskou radou v létě 2004. Realizována byla ale až v roce 2007. V případě potřeby je Evropská unie schopna vyslat do místa konfliktu dvě uskupení najednou. Zasahovat mohou v různých typech operací. V humanitárních misích, při prevenci konfliktu či odzbrojení s využitím pozemních, vzdušných případně námořních sil. Jak už je z názvu patrné, jsou předurčeny i k přímému boji. Díky mnohem většímu mandátu než u modrých baretů OSN, mají možnost mír v postižené oblasti nejen udržet, ale také ho prosadit silou. Na základě petersberských misí pak BG mohou být použity například pro zastavování masakrů, při evakuacích ohroženého obyvatelstva, zastupitelských úřadů či přírodních katastrofách. Také naše armáda se do těchto uskupení zapojuje různými jednotkami již řadu let. Battle Group armád zemí V4 má držet dobu pohotovosti k nasazení v lednu až červnu 2016. Tato expediční síla má být schopna nasazení do deseti dnů, a to ve vzdálenosti až šesti tisíc kilometrů od Bruselu. Rychlá a intenzivní operace, o jejímž provedení rozhoduje Rada Evropské unie, by neměla trvat déle než 30 dní. Existuje však možnost prodloužení až na 120 dní.

s nadřízeným velitelstvím. Vlastní jednotky již byly prověřeny během cvičení Capable Logistician 15 v červnu letošního roku. Velitelství bylo evalúované, je tedy schopné poskytnout logistické zabezpečení celého Battle Group V4,” zdůraznil.

Zdravotnický a logistický modul

Naše účast v bojové pohotovosti uskupení v první polovině příštího roku je ale mnohem početnější. Bojové uskupení V4 by mělo mít celkem okolo 3 750 osob. Polsko, jako vedoucí země, vyčlení 1 870 vojáků, Česká republika přes 780, Maďarsko téměř 640 a Slovensko více než 460 vojáků. Polsko také poskytne hlavní část bojových manévrových sil a specializované schopnosti, ženijní jednotky a CIMIC Maďarsko, a jednotku ochrany proti zbraním hromadného ničení Slovensko. Armáda České republiky pro tyto potřeby delegovala do velitelských struktur více než šedesát příslušníků. Ti působí ve štábech operačního velitelství

(OHQ – Operational Headquarters) a velitelství sil (FHQ – Force Headquarters). Dále jsme se ujali vedoucí role v oblasti logistiky a zdravotnictví. Více než tři sta vyčleněných příslušníků naší armády má logistickou odbornost. Konkrétně se jedná o jednotku předurčenou pro vybudování společného muničního skladu od Agentury logistiky (10 osob), střední dopravní rotu (94 osob) a národní podpůrný prvek NSE (49 osob) vyčleněné ze 14. pluku logistické podpory a spojovací rotu (60 osob) od Agentury komunikačních a informačních systémů. Páteřním prvkem zdravotnického modulu bojového uskupení, pro který naše armáda vyčleňuje 132 příslušníků ze zdravotnickou odborností, bude mnohonárodní polní nemocnice na bázi naší 7. polní (úroveň ROLE 2 Enhanced) a jednotka pozemních a vzdušných zdravotnických odsunů.

„Na vzdušné odsuny raněných vyčlenila polská zdravotnická služba dva vrtulníky MEDEVAC, my jsme pro tzv. taktické vzdušné zdravotnické odsuny dali k dispozici jeden letoun CASA s příslušným vybavením. Kromě toho máme k dispozici pozemní

obrněné a neobrněné odsunové zdravotnické prostředky. S ostatními státy je to dostatečná kapacita pro to, abychom byli schopni transportovat případné raněné a nemocné do naší polní nemocnice. Zde by jim byla následně poskytnuta potřebná zdravotní péče. Pokud by se jednalo o těžká poranění, která vyžadují vysoce specializovanou zdravotní péči nedostupnou v místě nasazení (např. neurochirurgickou), čekali by v našem zařízení na transport do České republiky. To by se již ale řešilo formou STRATEVACU,” upozorňuje plukovník Král. „Poprvé jsme měli možnost vyzkoušet si součinnost jednotlivých prvků velitelství v celé šíři. Ověřit si, jak by fungovala spolupráce při plnění různých úkolů. Nejdříve se musí vytvořit koncept operace, do kterého pak přispívají různé části tohoto velitelství. Zdravotnická část samozřejmě není výjimkou. Naším prioritním úkolem, v případě, že budou zranění a nemocní, je se o ně adekvátně postarat. Navíc pokud si štábní zdravotníci, možnost procvičit si štábní procedury u nás v České republice je omezená. Díky tomu, že máme 4. a 7. brigádní úkolové uskupení, si můžeme leccos vyzkoušet. Není to ale na takové úrovni velení jako zde. Tady existují určité odlišnosti. Je to dané tím, že se jedná o mezinárodní prostředí, také objem nasazení zdravotnických schopností a kapacit je mnohem vyšší.”

Doladění kompatibility

Pro plukovníka Zlatníka představuje pro změnu výzvu doladění kompatibility v logistické oblasti. „Není to problém pouze naší armády či států V4. Potýkají se s tím všechny země. Podle standardizačních dokumentů se postupně interoperabilita zvyšuje. V současné době si tedy s tím umíme poradit a nestalo by se, že bychom nedokázali například doplnit nějaké vozidlo pohonnými hmotami,” dodává.

„Pokud se takovéto cvičení uskuteční v rámci armád zemí V4 je to pro nás vždy přínosem. Jsem rád, že jsme sladili spoustu vstupů, vyměnili jsme si zkušenosti, ale především bych chtěl ocenit práci na štábní úrovni. Do obou velitelství vyčleňujeme přes šedesát lidí. To je samozřejmě nemalý přínos pro plánování a řízení operací,” zhodnotil na závěr průběh cvičení zástupce velitele pozemních sil AČR brigádní generál Ladislav Jung. „Poprvé sestavujeme Battle Group z armád zemí V4. To je výjimečná situace. Stejně jako tyto země, tak i jejich armády, mají k sobě blízko. A vzájemná spolupráce je velice plodná. Poláci berou obranyschopnost své země hodně vážně. To jsme si měli možnost uvědomit i během tohoto cvičení. Část našich vojáků byla umístěna v Centru řízení pozemních operací v Krakově, které je jak z hlediska vybavení, tak i zabezpečení na velmi dobré úrovni.”

Text a foto: Vladimír Marek

Vstup mezi elitní vojáky 4. brigády rychlého nasazení sice někdy bolí, na druhou stranu přináší nemalé uspokojení

Souboj o průzkumný tým

Ve dnech 19. až 23. října se uskutečnil výběr vojáků, kteří projeví zájem sloužit u elitní 4. brigády rychlého nasazení. Doupovské hory tak přivítaly uchazeče o místa v průzkumných týmech. Právě v nich působí nejlépe vycvičení vojáci pro boj v týlu nepřitele. O tom, že výběr do těchto jednotek není právě snadný, se mohlo přesvědčit nemálo jedinců. A to včetně mne.

Co vlastně musíte splňovat, abyste se takového výběru mohli zúčastnit? Mít z vý- ročního tělesného přezkoušení nejlepší hodnocení, být zdravý, psychicky způsobilý pro tuto práci a sloužit u armády alespoň dva roky. To je ten nejdůležitější základ, který vám pootevře dvířka k možnosti bojovat o místo u elity.

Systém výběru je již několik let stejný. Provádí se dvakrát do roka, na jaře a na podzim. V pondělí se uchazeči dopraví do místa konání s předepsaným materiálem a vybavením. Následuje kontrola materiálu, zbraní a podkladů. Na ni naváže psychologické vyšetření, které zabere mezi dvěma až třemi hodinami. Pak jsou uchazeči sice na ubytovně, ale musí být připraveni kdykoli na bojový poplach. Ten je může vyslat rovnou do akce. Také několik zkoušek připravenosti a odhodlání formou sbalení a nástupu prověří uchazeče. Pokud je motivace dostatečná, začínají druhý den tělesným přezkoušením, které sestává z maxima dřepů za čtyři minuty. Klíky se dělají bez časového omezení. Na sedy lehy je limit tři minuty. Následuje maximum shybů bez přerušení. Potom pětikilometrový běh se zbraní. Dalším úkolem je zdolání překážkové dráhy NATO.

Po přesunu se uchazeči musí poprat s lezeckou přípravou, tedy vázáním uzlů a různými druhy lezení. V tuto chvíli se již u některých projeví první náznaky únavy. A to těsně před prvním pěším přesunem o délce dvacet pět kilometrů s batohem, který musí vážit minimálně dvacet pět kilogramů. K tomu je nutné připočítat jak hlavní, tak záložní zbraň a další výstroj.

Síto prvního přesunu

Do této disciplíny vstupují vojáci jednotlivě, přičemž první okolo sedmé hodiny večer, tedy už za tmy. Cílem je prověřit navigační schopnosti jednotlivce. Úkolem je zvládnout noční přesun neznámým terénem za pomoci klasických navigačních prostředků, to znamená buzoly a vyčítacího pravítka. Jakékoli moderní GPS vymoženosti jsou zakázány. Systém je postaven na znalosti prvního bodu, kterého když uchazeč dosáhne, tak zjistí souřadnice dalšího. Bodů bývá od osmi až po třináct. Záleží na členitosti terénu. Úkolem je při vyčtení nového bodu v krátkém časovém úseku rovnou naplánovat i trasu pochodu k němu. Vše musí proběhnout co nejrychleji, protože

na splnění časového limitu 4,5 hodiny je třeba spěchat, a to tak, že pokud část přesunu neproběhne, nemáte moc šancí to včas zvládnout.

Hodně záleží na tom, jak případný budoucí průzkumák dokončí tento pochod. Pokud je to včas, může zbytek noci strávit spánkem v improvizovaném ležení, které si na určeném místě vybuduje. Pokud ne, přijde o spánek. Hned od rána se totiž pokračuje v plnění dalších úkolů, a tak probdělá noc samozřejmě sebere tolik důležité síly do dalšího boje. Celé následné dopoledne je vyhrazeno na prověření znalostí a schopností ze střelecké přípravy, a to jak z teorie, tak praxe. Odpoledne následuje teorie z taktické přípravy. Test z poznávání výzbroje cizích armád. Teoretická i praktická zkouška ze spojovací přípravy a v neposlední řadě i test z topografie.

Samozřejmostí je, že výstroj, výzbroj a motivace uchazečů jsou pod neustálou kontrolou instruktorů. Tedy lidí, kteří nakonec, krom bodového systému, rozhodují o konečném osudu bojujících vojáků.

Druhá noc ve znamení pochodu

Také další noc je naplněna pochodem. Znovu stejný scénář. Jednotlivce, bez GPS prostředků, jen s mapou a buzolou. Dvacet pět kilometrů přesunu, kdy znáte jen jediný následný bod v trase a limit je pouze čtyři a půl hodiny. V této chvíli se už u většiny uchazečů projevuje silná únava a svalová bolest především nohou. U některých se objevují první puchýře. Další vývoj je stejný jako předchozí noc. Dojdete včas, spíte. Ne- dojdete, nespíte a plníte od rána další úkoly.

První spočívá v překonání vodní překážky. Zní to jednoduše, ale není o co stát. V tomto období jsou obvyklé mrazíky, takže vojáky čeká venkovní teplota dosti nízká a voda velmi, velmi studená. Občas je potřeba i prosekat trasu v ledu. Po skončení je na řadě přesun pod taktickým námětem a plnění taktických variant družstva v boji.

Následuje zkouška ze zdravotní přípravy a z přípravy průzkumníka. Což je vybudování pozorovacího stanoviště, zápis do deníku pozorovatele atd. Když to uchazeči zvládnou, čeká je přesun do místa, kde složí poslední zkoušku. Tou je praktická topografie s určením vlastního stanoviště, vrstevnic a daného bodu v časovém limitu.

Vyřazení po prvním dni

„Proč jsem se přihlásil? Protože chci sloužit v jednotce, která patří mezi nejlepší v armádě. Výcvik, možnost skákat padákem, možnost účastnit se zahraničních misí, lepší vybavení, to vše zahrnuje být součástí průzkumného týmu,” přiznává desátník Nosek. Jeden ze dvou chrudimských uchazečů, kteří nakonec nelehký úkol zvládli. A tato motivace se jako nit táhne myslí všech zájemců o výběrové řízení.

Ne všichni ale zvládnou výběr dokončit, nástrah na uchazeče čeká více než dost. O tom se na vlastní kůži přesvědčilo hned první den pět zájemců. „Jsem hodně zklamaný z toho, jak to po prvním dni dopadlo,” přiznává svobodník Glacner z Tábora. „Myslel jsem si, že jsem na tom fyzicky velmi dobře, ale už první den mne přesvědčil, že to tak není,” říká tábořský voják. „Při nočním pochodu jsem zabloudil a strávil na nohách více jak dvanáct hodin. Navíc se mi nepodařilo dorazit do cíle. Počasí nám bohužel vůbec neprálo. Celou noc mrholilo a ještě padla dost silná mlha. Nebylo v podstatě vidět na krok, neměli jsme se podle čeho zorientovat. Prostě hrůza, a tak jsem skončil,” popisuje nástrahy výběru svobodník Glacner.

Něco podobného se při výběru může stát každému. Pořád máte za zády strašáka, že nezvládnete některou disciplínu a nezískáte dost bodů. Některé jsou hodnoceny více, jiné méně. Ale zrovna noční přesuny patří mezi ty, kde můžete získat, případně ztratit, nejvíce bodů. Do plnění úkolů tak velmi výrazně vstupuje počasí, které vám může přát, ale také nemusí. A i proto se záměrně výběry konají na začátku jara a podzimu, tedy v době, kdy vás určitě potkají různé typy počasí.

„V současnosti jsem nabuzený na další výběr, který by měl být na jaře roku 2016. Teď už mám jasnější představu, co mne čeká. Víím, že se musím lépe připravit. Pak mám šanci to zvládnout, protože opravdu chci sloužit u průzkumu,” říká odhodlaně další z neúspěšných kandidátů, desátník Jeřábek.

Čtyři úspěšní

Výsledkem první velmi dlouhé noci bylo pět neúspěšných uchazečů. V dalších úkolech se prala o svůj díl slávy a úspěchu již jen zbývající čtveřice. Ti všichni nakonec uspěli. Jejich bodové hodnocení překročilo nastavenou hranici 70 procent, a tak se ve čtvrtek v noci mohli radovat z dokončení výběru nad stanoveným limitem.

„Byla to vcelku pohoda. Myslím, že jsem se poctivě připravil. Důležité bylo, že jsem se přes první velmi náročný pochod, kde jsme vlastně všichni bloudili, psychicky dobře přenesl a všechno ostatní zvládl,” říká svobodník Bárta z Chrudimi, který nakonec získal největší počet bodů – osmdesát. „Jsem rád, že to takto dopadlo, očekávám od toho další vývoj ve své vojenské kariéře. Průzkum v Chrudimi mi nabídne ještě o něco více než u jiných praporů. Mají jiné dlouhé zbraně, skácou na křídlech, používají čtyřkolky a existuje mnoho dalšího, co mohou poskytnout. Už abych tam byl,” dodává.

„Od nás se do výběru dostali dva kvalitní mladí vojáci a oba uspěli. To je přesně to, co potřebujeme. Nabídneme jim pozice u průzkumného týmu,” usmívá se člen hodnotící komise poručík Jan Kocourek z chrudimského výsadkového praporu. Mezi zbývající dva úspěšné patřil desátník Strakoš z Tábora. Ten překročil hranici sedmdesáti procent o pouhé tři desetiny. Velmi těsný výsledek, avšak po celou dobu výběru podával velice vyrovnané výkony I on získal nabídku na místo. Posledním byl pak poručík Václav Vonašek. Není obvyklé, aby zástupce S-2 musel podstoupit tento výběr. Ambicí tohoto důstojníka však bylo velet celému průzkumnému týmu v Žatci, a tak bylo namístě ukázat, že na to má. A této výzvy se zhostil se ctí, když dosáhl druhého nejvyššího procentuálního výsledku. „Jsem rád, že to mám za sebou. Jsem unavený, ale spokojený,” zhodnotil svoji účast budoucí velitel průzkumáků v Žatci.

Pietní vzpomínka na vojáky, kteří zemřeli při výkonu služby

Cesta za světlem

Na padlé vojáky nesmíme zapomínat. Jejich odvaha a chrabrost je inspirací pro nás všechny. Důkazem sounáležitosti, úcty a poděkování, je i akce, kterou zorganizoval ministr obrany Martin Stropnický s chotí Veronikou. V Komorním hrádku přichystal již druhé setkání rodin, které provází stejný, těžký osud.

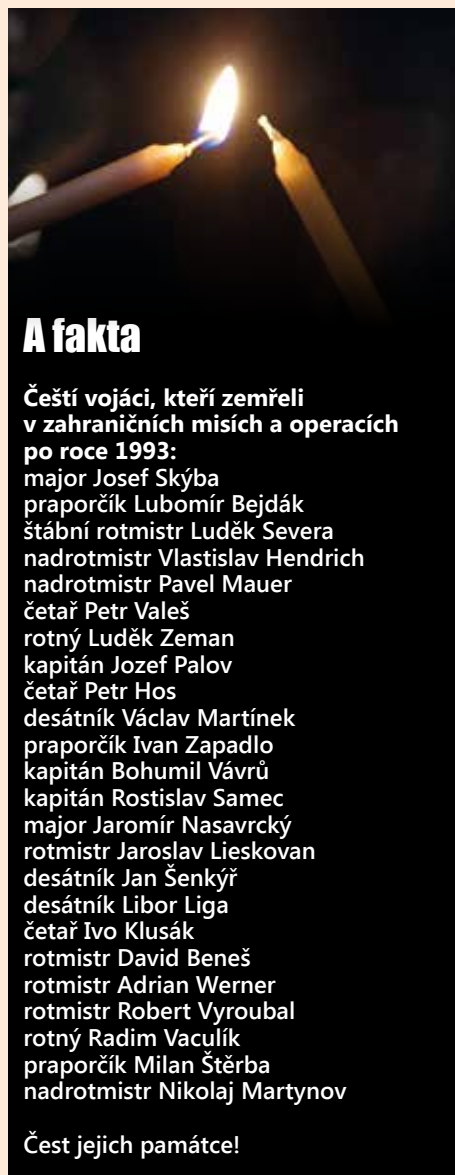

Impulzem společného setkání byla loňská tragická smrt pěti českých vojáků po útoku sebevražděného atentátníka v afghánském Bagrámu. Na setkání byly pozvány rodiny všech těch, kteří zahynuli při službě vlasti od roku 1992. Většina pozůstalých pozvání přijala a celá vzpomínková akce se tak nesla v poklidné, adventní atmosféře.

„Cesta za světlem není jen o bohoslužbě a o pietním vzpomínání, ale důležitým momentem je setkání rodin vojáků. Sdílí stejný osud a i společné setkání je pro ně symbolem sounáležitosti,“ uvedl hlavní kaplan plukovník Jaroslav Knichal.

Světlo je nadějí

Na přítomné čekalo vystoupení dechového kvintetu Ústřední hudby AČR a dětského sboru. Celým odpolednem je společně provázeli ministr s chotí Veronikou Stropnickou. Po svátečním slově kaplana plukovníka Jaroslava Knichala všichni společně zapálili svíčky v kapli a na děti i dospělé čekaly drobné dárky. Zájemci si v závěru měli možnost prohlédnout zámek při komentovaných prohlídkách či diskutovat s ministerským párem. „Dnešní setkání jsme pojmenovali Cesta za světlem. Světlo je nadějí pro člověka v jakémkoliv

A fakta

Čeští vojáci, kteří zemřeli v zahraničních misích a operacích po roce 1993:
major Josef Skýba
praporčík Lubomír Bejdák
štabní rotmistr Luděk Severa
nadrotmistr Vlastislav Hendrich
nadrotmistr Pavel Mauer
četař Petr Valeš
rotný Luděk Zeman
kapitán Jozef Palov
četař Petr Hos
desátník Václav Martínek
praporčík Ivan Zapadlo
kapitán Bohumil Vávru
kapitán Rostislav Samec
major Jaromír Nasavrcký
rotmistr Jaroslav Lieskovan
desátník Jan Šenkýř
desátník Libor Liga
četař Ivo Klusák
rotmistr David Beneš
rotmistr Adrian Werner
rotmistr Robert Vyrubal
rotný Radim Vaculík
praporčík Milan Štěrba
nadrotmistr Nikolaj Martynov

Čest jejich památce!

věku, vědomí, že není na těžké chvíle sám. Nebylo to setkání s ministrem obrany, ale vzpomínkové setkání těch, kteří sdílí stejný osud, tak, jak tomu bylo i loňský rok a naším přáním je, aby se toto setkání zapsalo do kalendářů všech ministrů obrany a tato pietní vzpomínka se stala pravidlem,“ uvedl ministr obrany Martin Stropnický s chotí.

Důležité je nezapomenout

A jak je takové setkání pro pozůstalé důležité, dokládá i vyjádření sestry letos zesnulého válečného veterána nadpraporčíka Jiřího Schamse, Petry Schamsové. „Bylo to opravdu moc hezké setkání v takřka rodinném kruhu. Bavili se dospělí i děti, program byl pestrý a neformální, prostředí uchvacující. Velké díky organizátorům v čele s panem ministrem a jeho půvabnou manželkou, díky za příjemně prožitou adventní neděli.“ Její slova potvrdila i řada dalších účastníků, kterých se sešlo více než sto. I přes jejich nelehký osud, ztrátu blízkého člověka, je pohání dál naděje, a to, že se na hrdinné činy těchto padlých nezapomíná.

Text a foto: Michal Voska

Výcvik v přežití musí zvládnout i sportovci ASC Dukla

Sportovci v maskáčích

Bára Špotáková, Vítězslav Veselý, Pavel Maslák, David Svoboda, Ondřej Synek a další téměř třicítka jmen špičkových reprezentantů České republiky spojuje nejen sport, ale také příslušnost k armádě. Jako členové Armádního sportovního centra (ASC) Dukla jsou vojáky z povolání a kromě vrcholového sportování tak musí zvládnout i vojenský výcvik. A na ten se na začátku tohoto týdne vydali přímo do jeho centra, tedy k Velitelství výcviku – Vojenské akademii ve Vyškově.

S mapou v ruce

„Ta prověřila nejen jejich fyzickou a psychickou sílu, ale mnohdy i překonání svých limitů. Tentokrát se nebojovalo o medaile, ale o život. S.E.R.E. aneb Survival Evasion Resistance Extraction je totiž speciální kurz Velitelství výcviku – Vojenské akademie umožňující izolované osobě přežít v jakémkoliv prostředí, unikat ze zajetí a v případě zajetí odolávat zneužití nepřátelskými silami, a pokud to situace umožňuje, poskytuje také znalosti a nástroje jak ze zajetí uniknout a zabezpečit záchranu buď vlastními silami, nebo určenými záchrannými prostředky,“ přibližuje obsah takového výcviku, jeho řídicí plukovník v záloze Karel Klinevský z Odboru přípravy do zahraničních operací a speciální přípravy vyškovské akademie. Armádní sportovci jej však zvládli se ctí, odvahou a bojovností sobě vlastní, a do jejich sbírky tak kromě medailí přibyl další cenný kousek. Stejně jako někteří vojenští profesionálové se mohou nyní pyšnit certifikátem o absolvování kurzu S.E.R.E – úroveň „A“. Ten jim v závěru předal

zástupce náčelníka Generálního štábu AČR – náčelník štábu generálporučík František Malenínský. „Měli jste možnost zas poznat trochu toho vojenského života, vy jako vojáci jezdíte reprezentovat naši vlast sportovním uměním, jsou mezi vámi olympijští vítězové, mistři světa. My profesionálové zase jezdíme do zahraničních misí, musíme být připraveni na cokoli, včetně možnosti položit svůj život. Tohle je naše řehole a vy jste tak v těchto dvou dnech měli možnost nahlédnout také na tu druhou stránku mince, vidět odborníky, kteří nás musí umět připravit na všechno. O tom je armáda. To, že jste přežili a uspěli, je z velké části právě jejich zásluhou,“ uvedl generálporučík.

Hodnocení sportovců

A jak hodnotili výcvik samotní sportovci? Kapitán Ondřej Synek to shrnul za všechny. „Hovořili jsme mezi sebou o zdejších skutečně silných zážitcích a všichni se shodujeme, že to do našeho života byl velký přínos, velmi cenná pozitivní zkušenost, kterou si od sud všichni odnášíme.“ Sportovci se však nejen něčemu novému naučili, ale vyzkoušeli si i úplně jiný typ zátěže, jak fyzické, tak psychické. A ač jsou na ledaco zvyklí, řada z nich přiznala, že v samotném závěru výcviku si sáhla na dno sil. Něco takového vůbec nečekali. „Byl to ten nejnáročnější výcvik, jaký jsem zatím zažila,“ řekla s povděkem v závěru kapitánka Bára Špotáková a ředitel ASC Dukla plukovník Příščák ke svým svěřencům dodal: „Jste osobnosti, jste špičky ve svém oboru, a teď jste si sáhli na to, co musí absolvovat vojáci, aby zvládli své poslání.“

Text: kpt. Monika Nováková, foto: Ivana Roháčková

Český polní chirurgický tým zachraňuje životy

Lékaři v Afghánistánu

V pořadí již patnáctý polní chirurgický tým je na základně HKIA nasazen v rámci americké polní nemocnice ROLE 2. V jejím personálním obsazení se jedná o početně druhý největší mezinárodní tým, který je díky svému komplexnímu složení schopen provádět složité zákroky v oblasti urgentní polní medicíny a poskytovat specializovanou zdravotní péči koalici vojáků, kteří v současnosti působí v operaci Resolute Support. K tomu jim slouží i moderní technika, včetně endoskopického vybavení.

Díky svým kvalitám také výrazně přispívá ke zlepšení statusu zdravotní péče v místě působení, což se shodou okolností potvrdilo již desátý den jeho nasazení. Čeští odborníci sloužící na základně v Kábulu (HKIA – Hamid Karzai International Airport) se v souvislosti se svým zařazením účastní mnoha nácviků, které simulují reálné situace a pomáhají zlepšit spolupráci nejen v rámci vlastního týmu, ale i v rámci kolektivu celé nemocnice. Velmi důležitý je především nácvik reakce na hromadná neštěstí. Vzhledem k tomu, že součástí základny HKIA je i velké mezinárodní letiště s frekventovaným letovým provozem, je tato činnost důležitou součástí přípravy nejen zdravotních jednotek, ale i ostatních složek integrovaného záchranného systému.

Z cvičení do reálné akce

Jedním z takovýchto nácviků bylo rozsáhlé cvičení, jehož tématem se stala havárie letadla při přistání na letišti HKIA. V souladu s námětem cvičení mělo při události dojít k velkému počtu zranění, ale i ztrátám na životech, což mělo nemocnici umožnit vyzkoušet si reakci na hromadný přísun zraněných v množství zdaleka překračujícím její kapacitu.

Cvičení, které se odehrávalo podle standardního a naplánovaného scénáře, však bylo přerušeno zásadní událostí, která vedla ke skutečné aktivaci zdravotnických složek a očekávání přísunu těžce zraněných vojáků. Důvodem byla tragická nehoda vrtulníku nedaleko základny, která se bohužel neobešla bez několika obětí a mnoha zraněných, kteří byli okamžitě transportováni do dostupných zdravotnických zařízení, mezi které patří i ROLE 2 HKIA. Vzhledem k aktivaci této nemocnice a díky probíhajícímu cvičení, nebylo

A fakta

Endoskopie je vyšetřovací metoda tělních dutin a dutých orgánů. Kromě pohledu nám umožňuje také odběr vzorků (biopsie) k dalšímu vyšetření. Do těchto dutin se endoskop zavádí přirozenými otvory (např. ústy, konečníkem, močovou trubicí) či otvory uměle pro tento účel vytvořenými (u laparoskopie, mediastinoskopie). Její rozvoj byl ovlivněn technickým vývojem v oblasti optiky (ohebná vlákna vedoucí světlo) a videotechniky. Endoskopie ohebnými (flexibilními) přístroji je pro pacienta poměrně málo zatěžující, je možné ji provést ambulantně a dle potřeby ji opakovat.

Druhy endoskopií

Gastroskopie – vyšetření dráhy jícnu, žaludku a duodena. Gastroskopie je často užívaná k diagnostice vředů a dalších zdrojů potenciálního krvácení, odhalení hiatové hernie, zánětu jícnu, žaludečních vředů apod.

Koloskopie – vyšetření tlustého střeva k odhalení polypů, nádorů, tvoření vředů, zánětů tlustého střeva a vyjmutí cizích předmětů.

Endoskopická retrográdní cholangiopankreatikografie (ERCP) – užívá endoskopu k zavedení katetru pro rentgenovou fluoroskopii se zvýšeným kontrastem. Tato technika se využívá pro zviditelnění jaterních a žlučových cest, močového měchýře, slinivky a dalších anatomických útvarů ke kontrole kamenů, dalších překážek a problémů. ERCP pomáhá odhalit cirhózu, nádory jater, pseudocysty, nádory pankreatu, močové kameny atd.

Rektoskopie – vyšetření konečníku.

Laryngoskopie – vyšetření hrtanu a hlasivek.

Bronchoskopie – vyšetření trachey (dýchací trubice) a plicního prostoru (bronchiálního stromu) k odhalení abscesů, bronchitidy, nádorů, tuberkulózy, alveolitidy, infekcí, zánětů.

Thorakoskopie – Vyšetření pleurální dutiny, osrdečníku.

Artroskopie – vyšetření nebo léčba kloubního prostoru.

Kolposkopie – přímé zviditelnění vaginy a děložního hrdla (nádory, záněty a další problémy).

Cystoskopie – vyšetření močového měchýře, močové trubice, močových drah, prostaty.

Laparoskopie – zviditelnění žaludku, jater a dalších orgánů abdomina včetně ženských pohlavních orgánů.

Endoskopická biopsie – odebraná živá tkáň z různých částí povrchu i vnitřního prostoru těla je vyšetřována mikroskopicky. Zpravidla se provádí pro zjištění přítomnosti nádorů (maligních nebo benigních) a zánětů.

nutné personál svolávat. Ten byl okamžitě připraven ošetřit zraněné vojáky, kteří byli z místa neštěstí formou leteckého MEDEVAC přivezeni. Na tomto procesu se velkou měrou podílel i český chirurgický tým, který využil svých odborných kvalit a dokázal se postarat o jednoho z těžce zraněných vojáků, který byl přijat se zraněními priority 1 (nejvyšší priorita, pacienti bezprostředně ohrožení na životě). Díky jejich přítomnosti se zraněnému dostalo vysoce specializované péče velmi brzy po nehodě, což bylo zásadní.

Několikahodinová operace

Velitel týmu podplukovník Josef R. uvádí: „Hned po příjmu jsme provedli zhodnocení stavu, zajištění základních životních funkcí a následovalo podrobné vyšetření pacienta včetně ultrazvukové i CT diagnostiky. Na základě všech výsledků byl následně stanoven plán další péče, jenž zahrnoval především urgentní operaci.“ Náročný operační výkon, při němž český tým strávil na operačním sále několik hodin, zahrnoval ošetření mnohačetných ran, a především zlomenin skeletu, na které byla uplatněna metoda zevní fixace. Tento postup umožňuje nejen přežití pacienta, omezuje další krevní ztráty, ale současně je i nezbytnou podmínkou k provedení zdravotnického odsunu leteckými prostředky do domovské země pacienta, kde probíhá následná léčba. Velmi kvalitním zákrokem, který pomohl k záchraně zraněného vojáka, český tým opět potvrdil svou pověst odborníků, kteří jsou na pravém místě, a prokázal, že české působení v Afghánistánu je důležitým příspěvkem české strany v rámci koaliční spolupráce v misi Resolute Support. Náš tým bude na území Afghánistánu nasazen po dobu následujících čtyř měsíců a během svého působení se určitě ještě mnohokrát bude podílet

na záchraně či ošetření vojáků, kteří pro nás každý den nasazují své životy.

Pomáhají i endoskopy

Vzhledem k postupnému snižování spojeneckých vojsk se výjima specializovaného chirurgického týmu uplatňují i specialisté na endoskopii. Pracoviště endoskopického týmu stalo jediným specializovaným místem svého druhu pro potřeby příslušníků operace Resolute Support na území celého Afghánistánu. Tým tvořený lékařem-endoskopistou, instrumentářkou, anesteziologem a anesteziologickou sestrou pracuje s nejmodernějším vybavením. „Jedná se o gastroskop Evis Exera, kolonoskop typu VI, a lateroskop Evis JF-100. Tyto přístroje byly předány našemu týmu jako dar společné sbírky Fakultní nemocnice Motol a Fakultní nemocnice Královské Vinohrady,“ vysvětlil lékař polního chirurgického týmu podplukovník Ivo K. Tým je i díky tomuto vybavení schopen řešit celou řadu komplikovaných stavů, jako například krvácení do zažívacího traktu, extrakce cizích těles či polypektomie. Čeští odborníci řešili například urgentní případ pacienta s uzávěrem jícnu tuhou překážkou. „Jedná se o život ohrožující stav, kdy hrozí vznik proleženiny jícnu a následně pak zánět osrdečníku, který může skončit až smrtí. V této situaci je endoskopické řešení nejlepší volbou,“ popsal jeden ze zákroků podplukovník Ivo K., podle něhož je chirurgické řešení, které znamená otevření dutiny hrudní a břišní, velmi komplikované a nebezpečné. Tým měl ve své péči také pacienta s náhlým vzniklým krvácením do zažívacího traktu, které bylo po prvním endoskopickém zákroku zastaveno.

Češi provedli už třicet výkonů

V oblasti endoskopie úzce spolupracují čeští lékaři i s americkými kolegy na základně v Bagrámu. Poskytují jim na vyžádání personál nebo speciální vybavení, které je možné přepravovat k akutním případům vrtulníkem. Dosud český endoskopický tým provedl přes třicet endoskopických výkonů u celé řady pacientů. Také vyšší endoskopická pracoviště opakovaně potvrdila závěry našich lékařů učiněná přímo v místě operačního nasazení. „Naše propočty prokázaly jednoznačně výhodnost této techniky v poli. Výhodou je jak úspora vzhledem k odpadající nutnosti transportovat pacienta na vzdálené endoskopické pracoviště v Německu nebo ve Spojených arabských emirátech, ale zejména časné zahájení léčby, a tím pádem i brzký návrat vojáků do služby,“ zhodnotil význam nasazení tohoto speciálního týmu v zahraniční operaci podplukovník Ivo K.

Text: Michal Voska, foto: 15. polní chirurgický tým

Mezi úspěšnými absolventy kurzu poprvé i slovenský profesionál

KOMANDO

Čest, odvaha, vůle zvítězit a rozhodnutí nikdy se nepoddát. Takové vlastnosti spojují všechny nositele odznaku a nášivky prestižního bojového kurzu AČR, který patří k nejnáročnějším a jehož nositelé jsou uznáváni v celé armádě.

Jubilejní 10. ročník, pod organizací Velitelství výcviku – Vojenské akademie (VeV-VA) ve Vyškově, se uskutečnil ve vojenském výcvikovém prostoru Březina v měsíci říjnu. Jeho obsah přibližuje velitel kurzu major Robert Zahuranec slovy: „Jedná se o prestižní bojový kurz, zaměřený na velitele malých jednotek zařazených na služební místa, která vyžadují rozvoj individuálních velitelských znalostí, dovedností a schopností,“ přičemž jeho specifická zdůrazňuje slovy: „Probíhá v taktických situacích a činnostech blížících se reálným bojovým podmínkám, tedy se zvýšenou psychickou a fyzickou zátěží.“

Jen pro nejlepší

Projít sítím dvanáctidenního výběrového řízení a poté samotným – téměř měsíčním – extrémně náročným výcvikem. To je souzeno jen těm nejlepším z nejlepších vojenských profesionálů. O jeho náročnosti svědčí fakt, že v tomto ročníku se to podařilo pouze osmi z devadesáti dvou uchazečů. 62, 13, 39, 56, 43, 4, 42, 24. Zní to jako výherní čísla, a také že jsou. Po celou dobu

Nejlepší absolvent kurzu – rtm. Lukáš Malý v roli velitele

jimi byli na bílých povlacích přileb, symbolických pro tento kurz, označení ti, kterým se podařilo projít celou velmi trnitou cestu až do samotného cíle. Kýženým dnem a koncem potu, dřiny a krve, se stala sobota 31. října. Symbolicky v prostorách krypty Národního památníku hrdinů heydrichiády

Úspěšní absolventi kurzu Komando

Slovenský příslušník po seskoku do vody

A fakta

Kurz Komando – kurz velitelů malých jednotek

- Navazuje na původní kurz ve Skotsku, který absolvovali naši vojáci za druhé světové války, a dodnes v něm najdeme hodně společných prvků.
- V novodobé historii jej obnovila 4. brigáda rychlého nasazení.
- Od roku 2010 jeho organizace přešla pod Velitelství výcviku – Vojenskou akademii.
- Koná se dvakrát ročně, na jaře a na podzim, a vždy mu předchází dvanáctidenní výběrové řízení.
- Praktická část kurzu Komando trvá 26 dní a patří mezi nejnáročnější v AČR: jde o elitní bojový kurz zaměřený na velitele malých jednotek zařazených na služebních místech, která vyžadují rozvoj individuálních velitelských znalostí, dovedností a schopností.
- Jubilejní 10. ročník začal v pondělí 5. října za účasti 15 příslušníků AČR (4. brigáda rychlého nasazení Žatec, 7. mechanizovaná brigáda Hranice a 102. průzkumný prapor Prostějov) a jednoho příslušníka OS SR.
- Úspěšně jej dokončilo osm vojáků, mezi nimi poprvé také příslušník zahraniční armády – OS Slovenské republiky.

v pražské Resslově ulici – na významném místě odboje druhé světové války, které se zapsalo nesmazatelně do historie našeho národa hrdinnou smrtí sedmi parašutistů – stojí osm těch nejlepších z nejlepších vojáků současnosti. Unavených, vyčerpaných, ale hrdých.

Historické tradice

Kurz má velmi silné historické tradice a jeho absolventy spojuje paralela s těmi, kdo takovýto výcvik absolvovali za války a právě na tomto místě padli. „Přisahali, že se nikdy nevzdají, a aby přísahu dodrželi, raději si sáhli na to nejcennější, na svůj život. Přijetím insignií kurzu Komando se tak i vy stáváte nositeli těchto myšlenek a idejí a všichni si přejeme, abyste z nich také nikdy neustoupili,“ zdůraznil sílu tohoto okamžiku absolventům na začátku slavnostního ceremoniálu vyrazení jeden z jeho vyškovských tvůrců, plukovník v záloze Karel Klinovský. Ten mimo jiné vyzdvihl fakt, že se nyní podařilo naplnit i další symboliku, jeden z velkých letitých snů, když řekl: „Je mi opravdu ctí, že máme mezi sebou konečně také přímého pokračovatele Jozefa Gabčíka, neboť za malou chvíli bude dekorován jako úspěšný absolvent novodobého kurzu Komando také první příslušník slovenské armády.“ Stal se jím četař Peter Sedliak z útvaru mobilních a komunikačních služeb Ružomberok, který kurz zhodnotil slovy: „Je to velmi tvrdé, jak po fyzické, tak po psychické stránce, tady si sáhnete opravdu až na samé dno svých sil.“

Z rukou čtyř generálů

Jednu z těch nejceněnějších profesních výher – v podobě certifikátů, odznaků a nášivek absolventů toho elitního kurzu, včetně pamětní mince – pak převzal spolu s ostatními čerstvými absolventy z rukou hned čtyř generálů, a to generálporučíka Jaroslava Klemeše, přímého účastníka paravýsadku Platinium, generálmajora Petra Mikulenky, zástupce náčelníka Generálního

štábu AČR – ředitele Společného operačního centra MO, brigádního generála Ondřeje Novosada, velitele Pozemních sil OS SR, a brigádního generála Jána Kožiaka, velitele VeV-VA. Absolutně nejlepším absolventem, s právem převzetí FS díky jednotek commandos, se stalo číslo 24, tedy rotmistr Lukáš Malý, příslušník 7. mechanizované brigády Hranice, který za všechny absolventy v závěru s hrdostí prohlásil: „Za sebe i své kamarády slibuji, že poneseme připravenost a pocty kurzu Komando dále ve svých srdcích a ve své kariéře.“

Budoucnost kurzu

A kam vlastně tento kurz směřuje? Podle slov plukovníka v záloze Karla Klinovského jsou jeho absolventi pro své jednotky velkým přínosem tím, jak jsou schopni strhnout ostatní, tím, jak působí svým příkladem. A jsou přínosem nejen pro ně. „Pro armádu je velmi cenné mít ve svých řadách

profesionály, kteří prošli něčím takovým, jako je kurz Komando. Jsou úzce spojeni s reprezentací naší armády, potažmo České republiky, neboť jsou to právě oni, kteří se poté mají postavit na čelo malých jednotek při plnění nelehkých úkolů v zahraničních operacích, a být tak těmi, kteří ponesou veškerou tíhu odpovědnosti, a to nejen za sebe,“ říká plukovník v záloze Klinovský. „V reálu na každém jejich rozhodnutí závisí lidské životy, proto se tento kurz snaží co nejvíce přiblížit reálným bojovým podmínkám,“ podotkl v závěru major Zahuranec. A že to nejsou jen prázdna slova, umocnila je přítomnost v Afghánistánu těžce raněného bratra jednoho z čerstvých absolventů. Nastavená spolupráce se slovenskou armádou by pak měla do dalších ročníků tohoto kurzu zajistit, že na podzim příštího roku bychom tak zde mohli být opět svědky česko-slovenského sepětí.

Text: Michal Voska, kpt. Monika Nováková – VeV-VA, foto: Hana Jurčová, CKIT VeV-VA

Inzerce

**43. výsadkový prapor
Chrudim**

VYHLAŠUJE

VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ

11. ledna - 13. ledna 2016

Nabízíme

Službu u jediného výsadkového praporu AČR v kolektivní výsadkařů motivovaných jako ty.

Požadujeme

- > Komplexní výroční tělesné přezkoušení AČR
- > Uplavat 300 m
- > Překážkové dráhy
- > Běhy a pochody se zátěží
- > Psychotesty

Zahraniční nasazení v místech jako Afghánistán a Mali.

Atraktivní výcvik, a to včetně výsadkového, se všemi příplatky a výhodami s ním spojenými.

V případě zájmu zašli přihlášku do 6. ledna na info@43vpr.cz

Účastníci výběrového řízení v obou kategoriích („štáb“ a „bojové jednotky“) musí mít předpoklady získat lékařské vysvědčení A-schopen jako výsadkař

Další info na FB, Wiki a YouTube: „43. výsadkový prapor Chrudim“

POT ŠETŘÍ KREV

Malé zamyšlení nad novelou zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání

Změny vzbuzují pochybnosti

Pokud existuje slovo, jež by charakterizovalo přípravu a implementaci novely zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, bylo by to „očekávání“. Vojáci očekávali, co jim přinesou změny, které Ministerstvo obrany avizovalo nejméně dva roky dopředu. Označovalo je jako zásadní a přinášející vojákům takřka samá pozitiva.

Novela vzbuzující pochybnosti

První pochybnosti nad přínosem novely zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, se začaly objevovat takřka okamžitě po zveřejnění jejího návrhu. A pokračovaly po žádosti o jeho připomínkování v odborné veřejnosti. Mnozí velitelé a příslušníci

armády připomínky měli a odeslali je dle pokynů v termínu k posouzení. Výsledek tohoto snažení účastníci připomínkového řízení neznají. Nebyli nijak zpraveni o tom, zda byly jejich připomínky zapracovány, či nikoli. Už tento přístup naznačoval, jakým způsobem bude novela patrně vypracována a zda ji budou mít vojáci šanci nějak ovlivnit.

Přesto zde stále bylo toužebné očekávání změn k lepšímu. Následovalo předložení návrhu novely do vlády a parlamentu a schvalovací proces. Pomiňme, že díky politické situaci trval rok a půl. Během té doby byl, i kvůli změnám na postech ministrů obrany, několikrát upravován a před koncem loňského roku byl konečně schválen. Vojáci realisté a skeptici tak měli čas jak na důkladné studium návrhu zákona, tak na poměrně značnou kritiku některých paragrafů. Naproti tomu Ministerstvo obrany a optimisté v uniformách byli naladěni do růžova a přesvědčovali nás o přínosu navrhované normy.

Letos v červenci vstoupila novela zákona o vojácích z povolání v platnost a naplno se projevil její „přínos“. Očekávání vzala za své a celkový výsledek je víc než tristní. Novinky se z velké většiny obrátily proti vojákům. Ve zkratce se zmíním například o těchto:

- v § 5, čl. 4, kdy již voják nebude mít žádný vliv na možnost zkrácení služebního poměru nebo na jeho délku. S jedinou výjimkou, a tou je péče o osobu závislou na cizí pomoci;

- v § 29, čl. 3, kdy se zvyšuje služba konaná nad základní týdenní dobu služby ze 150 hodin na 300 hodin;
- v § 61a, čl. 1, úprava příspěvku na bydlení z daněných 10 000 Kč na daněné 3 000 Kč
- změna ve dvou kategoriích podle místa výkonu služby, kde rozdíl je jen 100 Kč;
- v § 68, čl. 1, stanovení služebního tarifu podle hodnosti;
- v § 68a stanovení výkonnostního příplatku;
- v § 68b změna příplatku za službu v zahraničí z cizí měny na CZK;
- v § 70b, podle kterého vzniká stabilizační příplatek 7 000 Kč. Ten je jakýmsi pokryteckým dorovnáním úbytku na příspěvku na bydlení (protože jinak by vojáci přišli o mnoho tisíc ve výplatách). Příplatek je ovšem rovněž zdaněný a navíc odstupňovaný v různé výši pro některé speciální odbornosti. A to bez přihlédnutí k odpovědnosti a náročnosti výkonu, ale podle schopnosti lobbišťů té dané odbornosti či složky ozbrojených sil;
- v § 145, čl. 5, kdy se řízení o změně doby trvání služebního poměru zahajuje výlučně z moci úřední;
- nebo rovněž ve stanovení způsobu vyhlášení personálního rozkazu, který byl právníky (nezávislými na Ministerstvu obrany) kritizován již v předcházejících novelách.

Toto jsou jen namátkou některé změny, které novela přináší. Ani jedna není ve prospěch vojáka, a to včetně následných vnitřních předpisů, které na přijatou normu navazují.

Demotivující změny

V tomto článku se zastavím jen u dvou – asi nejviditelnějších – problémů. A to u opuštění principu seniority (délka služby) a u naprosté rezignace na motivaci vojáků k sebezdokonalování ve službě.

Považuji za zjevné, že tento návrh zákona byl na politickou objednávku. Objednávku ohraničenou rozpočtovým rámcem starým nejméně tři roky. Reaguje na to, co bylo aktuální před lety, a nereflextuje, kam se doba mezitím posunula. Nicméně tak či onak – je to rezignace na princip seniority a rezignace na veškerou motivaci ke službě. Což znamená popření samotného základu armády.

Zajímalo by mě, jestli někdy napadlo někoho z výboru pro obranu Poslanecké sněmovny zeptat se na názor na novelu zákona těch, kterých se věc bytostně týká. Stejně tak by bylo zajímavé zjistit, proč se vyhlášky připravené spolu s návrhem novely na podzim okamžitě po schválení celkem zásadně měnily.

Proč se najednou doplňovaly do vyhlášky další skupiny osob se stabilizačním příplatkem? Proč se začaly snižovat hodnoty

u mnoha skupin vojáků atd. atd.? Vojákovi u útvaru to přinese jen problémy a šance, že se mu zvýší plat, je jen tehdy, pokud neměl velkou část svého platu tvořenou z příplatků za pohotovost, přesčasy a jiných příplatků, které se novým zákonem z podstatné části ruší.

Opravdu si někdo soudný může myslet, že je v pořádku, když bude mít rotmistr po dvou dnech služby stejný plat jako rotmistr po deseti letech? Nikoli, více než systémově to působí až zvráceně rovnostářsky.

Ani desátník řidič po roce není desátník řidič po deseti letech. Natož specialista nebo odborník v hodnostech vyšších. O odpovědnosti a náplni práce nemluvě. Takto to prostě fungovat nebude. Stejně jako kariérní řád, který je stále spíše karikaturou řádu a lze ho aplikovat jen na velmi omezenou část naší armády.

Vynikající voják vs. ulejšák a budižkničemu: plat stejný

Systém rovnostářství tady už byl a nefungoval. Představa, že dva lidé ve stejné hodnotě vykonávají stejnou práci, mají stejnou odpovědnost a zkušenost, je utopie. Kromě toho máme vojáky, kteří vykonávají několik

přidružených funkcí a velitel je nebude moci za to nijak ohodnotit či zvýhodnit, protože i tento motivační faktor byl zrušen.

Řeč je o osobním hodnocení, kterým velitel vyjadřoval svoji spokojenost s odvedenou prací hodnoceného. Bohužel osobní hodnocení přestalo být osobním ve chvíli, kdy na toto ohodnocení velitelé přestali dostávat peníze.

Začalo se jednomu brát, druhému přidávat: A naopak: na vyšších velitelstích šlo na osobním vyplatit 50 %, na MO dokonce až 200 % základního tarifu. Pokud to na útvarech a zařízeních armády bylo běžné maximálně 15 %, tak to zjevně diskreditovalo celý nástroj.

Jenže proč napravovat konkrétní chyby, když můžeme celý systém zrušit a vymyslet něco úplně nového. Tím má být patrně tzv. výkonnostní příplatek. Ten je ale od samého začátku nastaven tak, že mají zase všichni stejně. Výteční, průměrní, podprůměrní, prostě všichni. A tak to bude několik let. Jak se to změní? Tím, že nejméně čtyři roky bude i ten sebelepší voják brát plat takřka stejný jako ulejšák a budižkničemu? No, to je tedy motivační nástroj jako hrom. Navíc bude voják hodnocen způsobem, který nijak nezohledňuje jeho snahu o zvyšování fyzické kondice či jazykové připravenosti. V armádě opět věc nevidaná.

Neměli bychom lidi oceňovat za aktivitu, za kvalitu odvedené práce, za získané zkušenosti, za ochotu se zdokonalovat? AČR se zřejmě vydala opačným směrem. Motivace není, tak proč nesplynout s davem. Jak lze někoho motivovat, když podle MO odvádějí všichni všude stejnou práci ve stejné kvalitě?

Výčet těchto několika „výhod“, které přináší novela zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, dává tušit, že zpracovatelům z toho systému někde zmizel ten, na kom to celé stojí, tedy VOJÁK.

Jistě, mnozí – a zejména ti, kteří se na tvorbě novely podíleli –, budou argumentovat tím, že bylo náročné vůbec novelu prosadit a schválit alespoň některé potřebné změny a paragrafy. Zároveň budou říkat, že bylo třeba napravit chyby předcházejícího zákona a narovnat některá pokřivená pravidla, která se v té době vymkla. A já s nimi souhlasím, ano, je třeba napravovat a narovnávat pravidla, ale pak nebylo dobré argumentovat tím, že je vše připravováno pro vojáka a že je to voják, kdo novelou získá. Tak to není, a proto jsou tyto otázky oprávněné.

Co bylo motivem k předložení takového návrhu novely? Kdo a proč ji takto vypracoval? Kde bral fungující příklad a měl vůbec snahu implementovat nějaký stávající funkční systém? Nebo jen plnil nějaké zadání, které mělo za úkol ochránit hlavně organizaci proti lidem, a byl za to náležitě odměněn?

Text: praporčík Petr Švaňa, foto: Vladimír Marek

Pomáhat je fajn pocit

Stát se profesionálním záchranářem u letecké záchranky nebo horské služby. To si vytknul za svůj životní cíl rotný Ondřej Nagy, který v současné době slouží u Vojenské policie, a jehož úkolem je zajišťování policejní ochrany objektů zvláštní důležitosti. Začátkem listopadu pomohl přepadené ženě přímo před hlavní bránou ministerstva, dopadnul a zneškodnil nebezpečného pachatele, který díky jeho zásahu skončil v rukou Policie České republiky.

Přepadení za bílého dne

Už dávno neplatí, že loupežná přepadení se odehrávají především pod rouškou tmy a skrytých zákoutí. Dnes si člověk nemůže být jistý nikdy a nikde. Ale přepadení, které se odehrálo letos začátkem listopadu, a to přímo před hlavní bránou při vstupu na Ministerstvo obrany ČR, zkrátka nemá obdoby.

„Bylo pár minut po osmé hodině ráno, běžná směna – kontrola osob a vozidel při vstupu na ministerstvo,“ vzpomíná na ranní službu rotný Ondřej Nagy. „Zaslechl jsem slabé volání o pomoc. Možná si venku hrají děti, proběhlo mi hlavou, protože na rohu je mateřská školka. Volání ale zesilovalo a bylo slyšet víc a víc.“

Na sledovací kameře uvnitř objektu zachytil vojenský policista nezvyklý pohyb, přetahovaly se tam dvě osoby. To už tak zcela normální nebylo. Předal kolegům službu a vybíhal rychle ven před bránu. V tu chvíli uviděl dvě ženy, které utíkají za vzdalující se postavou. Pustil se za nimi, ta jedna se zastavila, už nemohla dál, druhá to

vzdala vzápětí. „Jste v pořádku? Co se stalo?“ – zajímal se rotný Nagy. V rychlosti se dověděl, že žena má jen pár škrábanců, ale že byla okradena. Pachatel se rychle vzdaloval. Na rozhodnutí měl vteřinu. Zloděj měl náskok sto, sto padesát metrů. Pustil se za ním. Běžel za ním dalších tři sta, čtyři sta metrů, až k Písecké bráně.

Neměl šanci

„Věděl jsem, že ho musím dostat, že se nemůžu vrátit s prázdnou,“ usmívá se Ondřej. „Zároveň mi běželo hlavou, že nesmím porušit zákon, a co všechno budu muset udělat, až ho dostihnu, abych neudělal něco špatně, abych neohrozil případné kolemjdoucí nebo i sám sebe.“

Pachatel musel zpomalit na schodech, toho policista využil, skočil na něj zezadu, chytil ho za bundu a zpacifikoval ho.

„Byl o hlavu menší, měl jsem výhodu nejen z pozice výšky, ale i z důvodu, že jsem zvyklý běhat, zkrátka neměl šanci,“ pokračuje rotný Nagy. „Odvedl jsem ho zpátky na ministerstvo, mezitím kolegové pomohli

okradené ženě a přivolali Policii České republiky. Zajistili jsme ho na návštěvní místnosti, prohledali ho, jestli není ozbrojený a našli u něj ukradený mobil. Po příjezdu si ho převzala přivolaná policejní hlídka a odvezla si ho na výslech.“

„Dobrá práce“ – poděkovali policisté PČR kolegové z Vojenské policie, protože zajištění pachatele přímo při činu je pro ně lepší, než vyhlášovat pátrání po Praze. Vše bude mít ještě ale dohru. Nutné formality, jako je výslech svědka, a zřejmě dojde i k soudu. „To je ta druhá stránka věci, kvůli které možná mnozí kolemjdoucí, kteří při samotném incidentu byli, dělali, že nic nevidí,“ vysvětluje policista od černých baretů. „Ta okradená paní mi moc děkovala a říkala, že byla strašně ráda, že jsem jí pomohl, protože kromě té jedné paní, která se jí snažila pomoci, nikdo jiný nezasáhl, když ji pachatel povalil na zem a okradl.“

Zkrátka měli smůlu

Šestadvacetiletý policista pochází z Kralovic u Plzně. Jeho děda i otec byli

Nad rubrikou Hrdinové všedních dnů převzal záštitu ministr obrany České republiky Martin Stropnický. Měl by to být také on, kdo jednomu z vybraných předá zvláštní cenu Vojenský čin A reportu.

vojáci, vystudovali vojenskou školu. „Oba mě od armády odrazovali a nechtěli, abych šel do maskáčů,“ usmívá se Ondřej. „No, ale jednoduše řečeno, měli smůlu. Zřejmě to jsou nějaké geny nebo něco takového. Vybavuji si úplně přesně, jak jsem přišel domů, oznámil jsem, že jsem byl na rekrutačním středisku v Plzni, podepsal jsem to, a po maturitě, že nastupuji do armády.“ To se psal rok 2009, bylo mu devatenáct a na výběr dostal místo u dělostřelců v Jinčích jako řidič samohybné houfnice Dana nebo jako řidič-sběrač raněných v posádkové ošetrovně ve Staré Boleslavi. Vyhrála Stará Boleslav. A důvod? Být blízko zdravotníkům, protože záchranářství a zájem o zdravotnictví ho chytilo už na střední škole.

Fyzička je základ

„Děda i naši mě už od mala vedli ke sportu a hlavně k fyzičce,“ vzpomíná na své dětství rotný Ondřej Nagy. „Hrál jsem fotbal a děda chodil na všechny moje zápasy a fandil mi, a naši, ti mě zase zasvětili do tajů lyžování.“

Vojenský režim trochu doma byl, ne, že ne. Ono v rodině, kde jsou dva kluci, to snad ani jinak nejde. Jak se zavelelo, tak to bylo. Ale do života se tahle průprava, spolu se sportem, určitě hodí, zpětně hodnotí svá léta s rodiči vojenský policista. „Neustále jsme běhali s klukama venku, takže počítačová éra mě minula, ale vůbec toho nelituji,“ pokračuje Ondřej a dodává, že sport ovlivnil i jeho rozhodnutí jít studovat Fakultu tělovýchovy a sportu. To už byl u armády a chtěl přirozeně studovat vojenský obor. To mu nebylo v rámci pracovního poměru umožněno, tak si vybral kombinovaný obor ortotik-protetik. Skloubil tak nejen svůj zájem o zdravotvědu, ale zároveň zůstal i u sportu.

„Je to velmi zajímavý a nadčasový obor, protože se člověk dostane do styku s lidmi po amputacích, těžkých zraněních a vytváří pro ně protézy a náhrady, díky kterým se mohou vrátit do normálního života, třeba i do toho sportovního,“ vysvětluje výběr oboru rotný Nagy. „Určitě se mi znalosti z tohoto oboru budou hodit i v dalších

profesním životě, i když už budu třeba mimo armádu.“

Cílem byla Vojenská policie

Od chvíle, kdy Ondra nastoupil kariéru vojáka z povolání, se chtěl dostat k Vojenské policii. „Po splnění všech požadavků, které jsou nutné ke službě u Vojenské

policie, jsem si podal žádost do Prahy, prošel jsem klasickým výběrovým řízením, které se skládalo jak z psychických, tak z fyzických testů,“ ohlíží se za svou dosavadní kariérou rotný Nagy.

Všechny testy úspěšně absolvoval a v únoru 2012 nastoupil k černým baretům na volné místo logisty. Nebylo to úplně ono, není totiž kancelářský typ a spíše mu vyhovuje práce v terénu. A právě nevýhodou práce u logistů byl celodenní pracovní režim a málo času na studium. V té době totiž ještě dálkově dokončoval studium na Fakultě

tělovýchovy a sportu. Proto požádal o přeložení na svou současnou pozici, kdy vykonává službu policejní ochrany budov na Ministerstvu obrany, má sice směnný provoz, ale díky tomu i více volného času.

Letecká záchranka, nebo horská služba

„Letos jsem dokončil vysokou školu a teď na ni navazuji dalším studiem na Vyšší odborné zdravotnické škole,“ pokračuje sympatický voják. „Vybral jsem si obor zdravotnického záchranáře, protože to mě vždycky lákalo a pokud se někde vidím tak za pět, deset let, tak je to určitě u záchranářů. Je to záslužná práce, moc si těch lidí, kteří to dělají, vážím, a proto systematicky k tomuto profesnímu cíli směřuji. Mým snem je sloužit u letecké záchranky, třeba i vojenské, a když se nezadaří pak i u civilní, případně i u horské služby, tam bych využil i to lyžování.“

Dík od ministra obrany

I když takto pomáhal zcela poprvé, lidem pomáhá zcela běžně. „Asi už to záchranářství mám v sobě nějak zakódované, nepřemýšlím, je to zkrátka instinkt,“ konstatuje rotný Ondřej Nagy. „Proto mě trochu i mrzí lidská lhostejnost. Lidé jsou zahleděni jen sami do sebe a nechtějí si přidělovat problémy. Ale někdy tu pomoc mohou potřebovat i oni sami a nemusí jít jen o přepadení, ale třeba i o život.“

Netečnost veřejnosti vadí i ministru obrany Martinu Stropnickému. „Každý takový čin, jakým byl profesionální zásah rotného Ondřeje Nagyho, si proto zaslouží mimořádnou pozornost a pochvalu. O to víc jsem rád, že vojáci považují pomoc lidem, kteří to potřebují, za samozřejmost.“

Pochvaly od ministra obrany si vojenský policista velmi cení. „Osobní poděkování je pro mě utvrzením, že jsem se zachoval správně. Moc si toho vážím,“ dodává Ondřej Nagy.

Text: Jana Deckerová, foto autorka a Olga Bálintová

Výzva

V nové rubrice Hrdinové všedních dnů bychom chtěli upozornit na statečné a obětavé jedince, kteří mnohdy nikým nepozorováni žijí vedle nás. Je tedy jen na vás, našich čtenářích, ale i na velitelích všech stupňů a vojenských kolektivech, abyste posílali své návrhy, o kom konkrétně bychom v této rubrice měli psát. Pokud se bude jednat skutečně o mimořádný čin, naše redakce k vám přijede a společnými silami připravíme portrét dotyčného. V lednu příštího roku komise vybere jeden z průběžně publikovaných příběhů a vyhlásíme vítěze ceny Vojenský čin A reportu. Předem vám děkujeme za spolupráci.

Zaujalo nás v poslední době

Začátkem listopadu složilo v Domě armády Praha v Dejvicích posledních 197 osob slavnostním způsobem předepsaný slib státního úředníka. Kromě státního tajemníka MO ČR Petra Vančury byl přítomen také náměstek ministra vnitra Josef Postránecký, který zodpovídá za státní službu v České republice.

Na dvě desítky válečných veteránů si připomněly 72. výročí bojů o Kyjev a pravobřežní Ukrajinu. Přítomné pozdravili náměstkyně ministra obrany pro řízení sekce právní MO Alena Netolická a zástupce ředitele sekce podpory MO brigádní generál Jaroslav Linhart.

Ministr obrany Martin Stropnický zavítal k 43. výsadkovému praporu do Chrudimi. Vojáci ministru obrany ukázali, jak vypadá výsadkářský výcvik. Předvedli mu výsadky z vrtulníku, při nichž plnili úkoly seskoku padákem z výšky 400 metrů, někteří z nich pak plnili cvičení, při němž otevírali kromě hlavního také záložní padák.

Oběti válečných konfliktů uctili příslušníci Armády České republiky, zástupci Mministerstva obrany a váleční veteráni v předvečer Dne válečných veteránů ve vojenském kostele sv. Jana Nepomuckého v Praze. Vzpomínkovou ekumenickou bohoslužbu celebroidal hlavní kaplan AČR plukovník Jaroslav Knichal. Bohoslužby se zúčastnili náměstkyně pro řízení sekce právní Ministerstva obrany Alena Netolická, náčelník Generálního štábu AČR generálporučík Josef Bečvář a druhováleční veteráni i novodobí účastníci zahraničních misí.

V České republice je v současné době evidováno téměř 13 tisíc nositelů osvědčení válečný veterán. Ve věku 26-50 let je skoro 11 tisíc z nich. Ministerstvo obrany, podřízené příspěvkové organizace, státní podniky a zdravotnická zařízení, proto připravily řadu projektů, které válečným veteránům pomohou s uplatněním na trhu práce i se starají o jejich zdraví. Na tiskové konferenci o tom informovali ministr obrany Martin Stropnický a náčelník GŠ AČR generálporučík Josef Bečvář.

Společnou akci ke Dni válečných veteránů připravila radnice městské části Praha 2 ve spolupráci s Krajským vojenským velitelstvím Praha. Na náměstí Míru v Praze představily svoji výstroj i výzbroj 4. brigáda rychlého nasazení, 13. dělostřelecký pluk, Vojenská policie a příslušníci aktivní zálohy.

Na Generálním štábu Armády ČR byla podepsána smlouva mezi Generálním štábem AČR a Vězeňskou službou České republiky. Dohodu o spolupráci podepsali náčelník Generálního štábu AČR generálporučík Josef Bečvář a generální ředitel Vězeňské služby ČR brigádní generál Pavel Ondrášek. Dohoda se týká výměny informací, zkušeností, zabezpečení vzdělávání, odborných školení a pomoci v oblasti legislativy a práva. Spolupráce bude probíhat zejména v oblasti služební kynologie, výměny operativních, metodických a analytických informací, výměny zkušeností, vzdělávání a výcviku příslušníků a zaměstnanců, a také v oblasti využívání technických a technologických prostředků, vojenských výcvikových prostorů ve vojenských újezdech, výcvikových zařízení včetně instruktorů a obsluhy technických a technologických prostředků.

Vnučka generála Františka Moravce zavítala k 601. skupině speciálních sil. Stalo se tak poprvé, co přímý potomek této významné osobnosti zahraničního odboje, jehož jméno má útvar v čestném názvu, zavítal mezi prostějovské vojáky.

Evropská unie poprvé ve své historii aktivovala článek 42.7 Lisabonské smlouvy o vzájemné pomoci v případě ozbrojeného napadení členské země. Dohodli se na tom unijní ministři obrany. Na základě bilaterálních jednání s Francií a v souladu se svými možnostmi posílí členské státy EU své zapojení do vojenských operací v nestabilních oblastech v okolí Evropy, kde působí ISIL a další teroristické organizace. Role EU bude koordinační. Nejedná se o nasazení jednotek na území Francie, ani o novou operaci v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky EU. Půjde o pomoc Francii na bilaterální bázi a po vzájemné dohodě o její podobě.

Na Generální štáb Armády ČR zavítal 1. místopředseda vlády a ministr financí Andrej Babiš. Za velení armády ho přivítal náčelník Generálního štábu AČR generálporučík Josef Bečvář. Jednání se zúčastnil také ministr obrany Martin Stropnický. Hlavními tématy diskuse byly úkoly české armády, koncepce její výstavby do roku 2025 a plánované modernizační projekty.

Ministr obrany Martin Stropnický a náčelník Generálního štábu AČR generálporučík Josef Bečvář uctili oběti teroristických útoků v Paříži. Před budovou Velvyslanectví Francouzské republiky v Praze položil Martin Stropnický kytici a symbolicky zapálil svíčku. Náčelník Generálního štábu Armády ČR generálporučík Josef Bečvář se na velvyslanectví zapsal do kondolenční knihy.

Bojové uskupení zemí V4 se v Polsku připravuje na půlroční pohotovost pro EU. V polském výcvikovém prostoru Drawsko Pomorskie a v Centru řízení pozemních operací v Krakově začala poslední fáze přípravy společného bojového uskupení zemí Visegrádu (V4 EU BG) – Polska, Česka, Maďarska a Slovenska. Od počátku příštího roku bude mít na 3 700 vojáků ze čtyř zemí nepřetržitou půlroční pohotovost, během které mohou být Evropskou unií vysláni k řešení krizové situace kdekoli ve vzdálenosti až šesti tisíc kilometrů od Bruselu.

Česká republika na základě dřívějších dohod přispěla k boji s terorismem. Do Iráku odletěla munice pro boj s Islámským státem. Americký letoun C-17 Globemaster odletěl z vojenského letiště v Pardubicích po krátké nakládce několika desítek tun munice. V Bagdádu převzaly českou výzbroj úřady centrální irácké vlády a kurdské regionální vlády.

Na Ministerstvu obrany za přítomnosti prezidenta republiky Miloše Zemana, ministra obrany Martina Stropnického, náčelníka Generálního štábu AČR generálporučíka Josefa Bečváře a dalších pozvaných hostů se uskutečnilo velitelské shromáždění náčelníka Generálního štábu Armády ČR. Jeho cílem bylo objasnit priority a hlavní úkoly armády v roce 2016 a způsob jejich plnění. Náčelník Generálního štábu generálporučík Josef Bečvář konstatoval, že česká armáda se musí připravit i na ty nejkatastrofálnější scénáře z hlediska zajištění bezpečnosti našeho státu. Proto se chce v následujícím období zaměřit na prověrku mobilizace. V plánu má nechat prověřit všechny bojové i podpůrné útvary.

Absolutní vítězkou ankety Armádní sportovec roku se stala světová šampionka z Pekingu Zuzana Hejnová, která obdržela od hlasujících celkem 1 210 bodů. Hejnová se dokázala vrátit po zranění, ovládla i atletický seriál Diamantové ligy a nechala za sebou na druhém místě mistra světa ve skifu Ondřeje Synka (1 139 bodů). Třetí místo obsadil další ze světových šampionů Martin Fuksa (1 085 bodů), který vybojoval zlato a stříbro na MS v rychlostní kanoistice.

V polovině listopadu navštívil předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Jan Hamáček v rámci návštěvy Ústeckého kraje 4. brigádu rychlého nasazení, konkrétně velitelství a 41. mechanizovaný prapor v Žatci. Seznámil se s činností a úkoly 4. brigády a zajímal se zejména o vybavení, výcvik a možnosti nasazení výsadkářů jak na území České republiky, tak do zahraničních operací.

Zástupci ombudsmanských institucí pro ozbrojené síly jednali v Praze

Výměna zkušeností a rozvoj spolupráce

Občanská a politická práva v ozbrojených silách, efektivní šetření stížností nebo význam nezávislosti a postavení ombudsmanských institucí v ozbrojených silách v demokratické společnosti. O konkrétních závěrech z jednání 7. mezinárodní konference ombudsmanských institucí pro ozbrojené síly (ICOAF – International Conference of Ombuds Institutions for the Armed Forces) hovoří Lenka Marečková, hlavní inspektorka lidských práv v resortu Ministerstva obrany ČR.

Hlavním tématem 7. ročníku konference ombudsmanských institucí v ozbrojených silách byla role ombudsmanských institucí pro ozbrojené síly v demokratických společnostech.

Význam konference

ICOAF byla ustanovena jako důležité mezinárodní fórum k prosazování a zajištění dohledu v ozbrojených silách, na ochranu proti špatným úředním postupům a zneužívání lidských práv. Zdůrazňuje důležitost a potřebu probíhající mezinárodní debaty mezi ombudsmanskými institucemi k prosazování a ochraně lidských práv ozbrojenými silami (OS), a zároveň uvnitř nich.

„Za největší přínos konference lze považovat vzájemnou výměnu informací, prohloubení spolupráce, nové kontakty i závěry z pracovních diskuzí o tom, co je při ochraně lidských práv v ozbrojených silách podstatné. Čím dál tím více se ICOAF stává platformou setkání a výměny informací zástupců zemí s nepřerušenou demokratickou tradicí, s těmi, které o její naplňování a vládu práva usilují, i těmi, v nichž se demokracie teprve rodí. Setkávají se zde tak pravidelně mnoha zcela odlišné systémy a diskutují tomu odpovídající různé pohledy i konkrétní problémy,“ říká Lenka Marečková a dodává, že konference otevřela i možnosti rozvíjení spolupráce i spolupráce na konkrétních projektech v rámci ženevského Centra pro demokratickou kontrolu armády DCAF (Centre for the Democratic Control of Armed Forces).

Uprchlická krize

Hned v úvodu konference zazněla zmínka o uprchlické krizi. „Právě nyní je bytostně důležité porozumět základním

východiskům a nevykládat lidská práva ani formalisticky, ani iracionálně,“ vysvětluje Lenka Marečková. „Je nutné uvědomit si, že náš hodnotový systém, vyjádřený v obsahu lidských práv, je imperativ demokracie, jako protipólu totality. Výjimečná doba vyžaduje různá opatření, avšak spíše než o omezení lidských práv je namístě mluvit o jejich ochraně, pokud splňují podmínku nezbytnosti, přiměřenosti účelu, a omezení jejich rozsahu tímto účelem i v čase. Nevzdáváme se jich. Primárním právem, od něhož jsou všechna ostatní lidská práva odvozena, je právo na život. Pokud si to uvědomíme, nebudeme jednat chaoticky, nekoordinovaně – a bez účty k životům vlastním, stejně tak jako k životům nikoho jiného. Je třeba si uvědomit, že na počátku všech konfliktů, napětí, sociálních katastrof, bylo vždy vybočení z lidskosti. Opuštění těchto hledisek, nedostatek respektu a vrstvení těchto příčin, vede k jejich prohlubování.“

Prospěšnost spolupráce

Na konferenci byla opakovaně zmíněna prospěšnost spolupráce všech složek, ať uvnitř resortu, tak i vně něj. „Jak se ukázalo, institucionální i personální zajištění ochrany lidských práv v resortu není možné srovnávat s mírou a způsobem ochrany práv vojáků a zaměstnanců v tradičně demokratických zemích, věřím však, že se v příštím roce podaří přijmout koncepci ochrany lidských práv a s tím i nastavit další mechanismy spolupráce v rámci resortu,“ říká ombudsmanka.

Pracovní skupiny

Pracovní skupiny se věnovaly občanským a politickým právům, optimálním

postupům při šetření stížností i zajištění nezávislosti a nestrannosti.

Zajímavá a inspirující je pro nás nezvyklá mediátorská role ombudsmanských institucí v některých zemích, i možnosti, které vzhledem ke specifickým způsobům práce přináší.

Důležitá výměna informací

„Pražská konference dala velmi dobrý základ pro upevnění a další posílení spolupráce ombudsmanských institucí v budoucnosti,“ pokračuje L. Marečková. „Smyslem konference bylo nejen prodiskutovat témata stanovená pro letošní rok, ale seznámit se blíže s tím, jakým způsobem pracují ombudsmanské instituce po celém světě. Rozdělení do skupin umožnilo účastníkům zaměřit se blíže na téma, které je zajímavé, a v užší skupině je pak rozebrat podrobněji a konkrétně.“

Mezinárodní dozvuky

Konference byla ženevským Centrem pro demokratickou kontrolu armády (DCAF) i řadou zahraničních účastníků hodnocena jako velmi úspěšná, což již

bylo prezentováno i na mezinárodním fóru ve Vídni při zasedání OBSE koncem letošního října. „Od zahraničních účastníků přišly pouze pozitivní ohlasy, ať už šlo o veřejně vyslovené uznání na mezinárodním fóru, i ze strany představitelů DCAF a některých ombudsmanů, nebo krásné dopisy ze Švýcarska, ale např. i z Velké Británie. Jsme přirozeně velmi rádi, protože pro všechny z nás to byla první taková zkušenost. Kromě toho, že šlo o mezinárodní celosvětovou konferenci, jsme měli i další prvenství: byla

interpretačního hlediska, jak je zakotvuje vedle mezinárodních smluv i ústava a judikuje ústavní soud: „Respektování lidských práv a hodnot jako základního imperativu práva je podmínkou a základním předpokladem správného výkladu každé právní normy, nutného pro správnou aplikaci. Pokud nerespektujeme tuto prioritu ať při vytváření, anebo aplikaci norem, vytváříme právní patologii. To poškozuje jednotlivce, společnost i stát, oslabuje demokracii i víru a důvěru v právo. Vytváří nemocnou

to největší konference v dosavadní historii, i formát práce ve skupinách byl využit poprvé. Využívám tak této příležitosti, abych poděkovala všem, bez jejichž osobního nasazení a účasti, by nejen tento úspěch, ale ani konference samotná nebyly možné. Jde především o členy organizačního týmu – kolegy z odboru inspekce ministra, ale i obrovskou podporu a pomoc náměstka pro řízení sekce dozoru a kontroly Ministerstva obrany Antonína Rady a ředitele odboru inspekce ministra Vlastimila Dušátka.“

Zástupci České republiky

S příspěvky v panelové diskusi vystoupili kromě úvodních projevů českých zástupců i hlavní inspektorka ochrany lidských práv Lenka Marečková a Ivan Dvořák, obranný poradce Stálé mise ČR ve Vídni při OBSE a koordinátor Fóra pro bezpečnostní spolupráci, oba ve druhém panelu konference, týkajícím se ústředního významu lidských práv v demokratické společnosti.

Ivan Dvořák se ve svém vystoupení zaměřil na aktivity OBSE ve vztahu k ochraně lidských práv, jako jednomu z hlavních pilířů činnosti organizace, se zaměřením na význam Kodexu chování v politicko-vojenských aspektech bezpečnosti vypracovaným OBSE. Členské země jsou povinny

poskytovat každoročně informace o plnění závazků uvedených v kodexu, včetně informací o legislativních a systémových nastaveních oblasti ochrany lidských práv a svobod příslušníků OS a dosažených zlepšení v této oblasti. Informace, které si členské země OBSE vyměňují, slouží zároveň jako významný příspěvek k budování transparentnosti ve vojenských otázkách, a tím i důvěry a bezpečnosti mezi členskými zeměmi. Fórum pro bezpečnostní spolupráci ve Vídni je platformou dialogu mezi členskými zeměmi, kde se diskutují otázky budování důvěry a bezpečnosti, mezi něž nedílně patří i otázky naplňování kodexu, včetně principů ochrany lidských práv a svobod příslušníků ozbrojených sil. Mezi klíčová ustanovení kodexu patří závazek zachování politické neutrality ozbrojených sil jako celku, a to při současném zachování občanských práv vojáků. Každý stát musí rovněž dbát na to, aby nábor nových rekrutů či mobilizace probíhaly za dodržení všech povinností a závazků v souladu se základními lidskými právy a svobodami, stejně jako promítat do svých zákonů a předpisů práva a povinnosti personálu ozbrojených sil.

Lenka Marečková ve svém vystoupení poukázala na vliv, který má nerespektování lidských práv jako základního

a nestabilní společnosti. Pokud opouštíme své vlastní zásady, opomíjíme hlediska lidskosti, ztrácíme svoji identitu, důvěryhodnost, stabilitu, vnitřní pevnost, a tedy i svou sílu. Toto selhávání systému pak vede k patologii ve společnosti, oslabování právního vědomí, úcty k právu i vůli ho respektovat, i ztrátě smyslu, což se projevuje opět na mnoha úrovních. Tento stav vytváříme kdykoli zapomínáme na hierarchii právních norem a jejich smysl, na lidská práva jako základní výkladové hledisko, a spravedlnost, jako úlohu a cíl práva. Při nerespektování základních imperativů dochází k řadě nevyčíslitelných, zásadních a jen špatně napravitelných škod na právním vědomí, respektu a důvěře v právo a spravedlnost, na respektu a důvěře ve stát i jeho orgány. Mezi méně závažné a vyčíslitelné škody lze počítat zátěž systému a značné ekonomické ztráty. Není zde rozpor mezi demokracií a bezpečím: Trvalé bezpečí, trvalý mír, živá demokracie, nejsou bez respektování lidských práv naopak vůbec možné. Bez jejich chápání a respektování můžeme mít pouze nestabilní, rozporuplnou a nemocnou společnost.“

Text a foto: Barbora Vlasáková a Jana Deckerová

Příslušníci 25. protiletadlového pluku ze Strakonic se v Litvě účastnili mezinárodního cvičení Iron Sword 2015

Střežili vzdušný prostor

Sedm desítek příslušníků 25. protiletadlového raketového pluku ze Strakonic se od 9. do 20. listopadu ve výcvikovém prostoru Pabrade na východě Litvy zapojilo do mezinárodního cvičení Iron Sword 2015.

Cvičení se zúčastnilo přes dva tisíce vojáků z devíti členských států NATO (Česká republika, Kanada, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Německo, Polsko, USA, Velká Británie) a Gruzie. Jeho hlavním cílem bylo prověřit spolupráci vojenských jednotek z různých zemí a zvýšit úroveň interoperability při vedení společných operací v rámci mnohonárodního úkolového uskupení. Řídícím cvičení byl velitel litevských pozemních sil generálmajor Almantas Leika.

Strakonický protiletadlový pluk vyčlenil pro potřeby cvičení úkolové uskupení na bázi protiletadlové čety, která byla vyzbrojena přenosnými protiletadlovými raketovými komplety RBS-70. Součástí uskupení byl systém velení a řízení palby a prvek logistické podpory. Úkolem českých vojáků bylo praporemu úkolovému uskupení Sword zabezpečit ve všech fázích boje pozemní protivzdušnou obranu. Stejnými zbraňovými systémy, tedy protiletadlovými komplety RBS-70, byla vyzbrojena i litevská protiletadlová četa, která před vzdušným napadením chránila protivníka neboli úkolové uskupení s označením Iron.

Samotné cvičení bylo oficiálně zahájeno slavnostním ceremoniálem v pondělí

Ukázka pro britské vojáky

9. listopadu. Pro protiletadlovce ovšem začalo už o několik dní dříve. Do téměř tisíc kilometrů vzdáleného výcvikového prostoru v Pobaltí se vojáci přesunuli mezi

6. a 8. listopadem. Část z nich po železnici, ostatní letecky. „Pro téměř 700kilometrový přesun z domovských Strakonic do polského Suwalki jsme využili vlakový převoz. Zbytek cesty pak kolona vojenských vozidel absolvovala po silnici,“ uvedl velitel převozu nadrotmistr Jaroslav Kabourek.

Úloha styčných důstojníků

Česká jednotka na cvičení působila ve prospěch praporemu úkolového uskupení Sword, kterému veleli američtí vojáci. Nezastupitelnou roli tak měli styční důstojníci, kteří působili jak na velitelství praporu, tak na litevském brigádním místě velení, odkud bylo cvičení řízeno.

Jejich hlavním úkolem bylo zabezpečit koordinaci a komunikaci české jednotky s nadřazeným stupněm. Předávali zejména informace o hrozbách ve vzdušném prostoru, o pozici vlastních i bráněných jednotek, upozorňovali na možné rizikové situace. Byly na ně kladeny vysoké nároky

Na místě velení praporu Sword

z hlediska odborných znalostí i jazykových schopností.

Kapitán Luděk Šimánek působil jako styčný důstojník na místě velení brigády. „Bylo pro mne velmi přínosné pracovat v anglofonním prostředí, protože doma nemáme tolik příležitostí používat v tomto rozsahu angličtinu, především vojenskou. Anglická vojenská terminologie přece jen není v běžné komunikaci tolik zastoupena,“ vysvětlil český důstojník. Litevský kolega Patras Budrys jeho slova doplnil: „Naše dva národy mají k sobě velmi blízko, proto jsem spolupráci velmi přivítal. Bylo pro mne přínosem dozvědět se, jak pracuje česká armáda, a líbil se mi vstřícný přístup českých vojáků.“

Na taktickém operačním velitelství praporu pracovali kapitán Jiří Pokorný a nadrotmistr Roman Jirků. Požadavky na jejich komunikační schopnosti na americkém místě velení byly ještě vyšší. Kapitán Jackson k tomu řekl: „Velmi rád potkávám nové lidi a čeští chlapci dobře znají MDMP (Military Decision Making Process – plánovací a rozhodovací proces velitele) a umí skvěle anglicky. Měli zde rozhodně svoje místo a věřím, že obě strany se navzájem přiučily vojenskému umění,“ zhodnotil americký voják.

„Měl jsem možnost pracovat jako styčný důstojník i na velitelství 4. brigády rychlého nasazení a mohu konstatovat, že MDMP na americkém velitelství se od standardů a postupů používaných 4. brigádou rychlého nasazení neliší. Rozdílné je pouze anglické komunikační prostředí,“ popsal své zkušenosti kapitán Pokorný.

Vzdušný prostor pod kontrolou

Po obdržení bojového rozkazu z nadřazeného velitelství zahájili vojáci přípravu

na samotné odborně-taktické cvičení, jehož cílem bylo prověřit spolupráci vojenských jednotek z různých zemí. Následovala rekonstrukce terénu, zplánování činnosti, vydání bojových rozkazů velitelů družstev, příprava materiálu a techniky, nafasování munice – standardní činnosti, které vojáci provádějí před zahájením boje.

Vše vypuklo v neděli 15. listopadu. Jednotky praporemu úkolového uskupení Iron zaútočily na uskupení Sword s cílem vytlačit jej z území, které by následně ovládly. Úkolem praporu Sword tak bylo zastavit postup nepřátelských jednotek a vytlačit je zpět za hranice svého území. Před možnými útoky ze vzduchu jej po celou dobu chránila česká jednotka protivzdušné obrany.

V rámci taktické rozehry byly využívány zejména novodobé prostředky vzdušného průzkumu, takzvané UAV (Unmanned Aerial Vehicle). Čeští protiletadlovci tak působili například na bezpilotní prostředek KZO z výzbroje německého Bundeswehru či americký bezpilotní letoun Scan Eagle. Vypořádat se museli i s dalšími incidenty, jako byl například nástřel konvoje či nahrazení styčných důstojníků, kteří zahynuli při dělostřeleckém přepadu. Manévrový boj, doprovázený nepříznivým počasím, důkladně prověřil schopnosti českých vojáků, jak na místě velení protiletadlové čety, tak na samotných palebných družstvech. K vysoké reálnosti přispěl také systém MILES, který byl namontován na všechny ruční zbraně a vozidla cvičících stran. Díky tomu byla každá přestřelka při manévrech okamžitě vyhodnocena přítomnými hodnotiteli.

Zkušenosti k nezaplacení

I přes náročné podmínky se vojáci shodli, že účast na podobných cvičeních je nenahraditelnou zkušeností. Čtyřladvacetiletý poručík Antonín Nevěřil se mezinárodního

cvičení účastnil poprvé: „Když jsem se dozvěděl, že pojedu na cvičení Iron Sword, měl jsem radost. Je to opravdu velké a pestré cvičení a spolupráce s mnoha zahraničními vojáky z různých zemí je velká výzva. Také zde potkávám lidi stejných zájmů a je to do budoucna pro mou kariéru cenná zkušenost. Vidím postupy a přístup ostatních armád a tyto zkušenosti jinde těžko získám,“ uvedl čerstvý absolvent Univerzity obrany.

Se svými postřehy se svěřil také rotmistr Marek Brabec: „Jsem zde poprvé, ale všichni jsou zde milí a vstřícní. Naši činnost trochu narušuje počasí, ale v tuto roční dobu je to prý normální a my jsme zvyklí. Během cvičení jsme náš komplet RBS-70 a ruční zbraně předvedli také na ukázce v blízkém městečku a překvapil mne přístup a zájem místních. Je vidět, že armáda má u Litevců vysokou prestiž a dobrý kredit,“ konstatoval jednatřicetiletý zástupce velitele čety a dodal: „Proto se snažíme reprezentovat náš 252. protiletadlový raketový oddíl, Armádu ČR a Česko co nejlépe.“

Návštěva litevské prezidentky

O průběh cvičení se zajímali zástupci armád zapojených do cvičení, včetně státních představitelů. Ve středu 18. listopadu v rámci prezentačního dne navštívila vojáky prezidentka Litevské republiky Dalia Grybauskaitė. Českou delegaci reprezentoval velvyslanec České republiky v Litvě Bohumil Mazánek, jeho zástupce Petr Vávra a vojenský a letecký přídělnec pro pobaltské státy podplukovník Tomáš Říman.

Své schopnosti jim vojáci představili v dynamické ukázce, ve které v několika fázích předvedli spolupráci tankové čety a mechanizované rotty za protiletadlové a protitankové podpory. Nejprve proběhla ukázka boje v obraně, po které následoval přechod do protiútoků s využitím leteckého úsilí a ostrých bojových střelb z ručních protitankových zbraní a obrněných transportérů ROSOMAK z výzbroje polských ozbrojených sil. V následující statické ukázce si návštěvníci mohli prohlédnout použité zbraňové komplety a vojenskou techniku.

Mezinárodní cvičení Iron Sword 2015 zakončil slavnostní nástup, během kterého byli oceněni velitelé jednotek a nejlepší vojáci. Věcný dar – pamětní minci – převzali od velitele litevských pozemních sil generálmajora Almantase Leiky velitelka českého uskupení kapitánka Dana Brožová a desátník Lukáš Mrocek.

Text: praporčík Josef Peterka a kapitánka Jana Samcová, foto: praporčík Josef Peterka a rotmistr Radek Kulhánek

Příprava družstva RBS-70 na statickou ukázkou

Ukončení výroby F-22A byl strategický omyl

Poslední F-22A Raptor firma Lockheed Martin vyrobila v roce 2011. Výroba byla předčasně ukončena ve prospěch nastupujících víceúčelových stíhaček F-35 Lightning II. Jak se nyní, jen pár let od ukončení výroby ukazuje, konec programu F-22 Raptor byla hrubá strategická chyba.

F-22A nehodný 21. století

Ve výzbroji amerického vojenského letectva najdeme 187 stíhaček F-22A Raptor. Původní plány počítaly s výrobou 750 stíhaček a poslední „minimální“ s výrobou 243 strojů. Na konec opustilo výrobní linku proti všem odhadům významně méně letadel. Původ F-22A Raptor sahá do 80. let minulého století. Americké letectvo hledalo „ultimativní“ stíhací stroj pro vybojování absolutní vzdušné nadvlády. Inženýři se zaměřili především na schopnost F-22A porážet nastupující sovětské letouny Su-27 a odvozené verze.

F-22A Raptor byl čistě stíhací stroj s jediným posláním – ovládnout vzdušný prostor. Letoun je schopen ničit vzdušné cíle pomocí šesti střel středního dosahu vzduch-vzduch AIM-120 AMRAAM (Advanced Medium-Range Air-to-Air Missile) a dvou střel krátkého dosahu vzduch-vzduch AIM-9 Sidewinder. Zbraní „poslední volby“ je 20mm rotační kanon se zásobou 480 nábojů. Později F-22 získal v omezené míře schopnost útočit na pozemní cíle, konkrétně pomocí dvou 450g (1 000 liber) naváděných pum JDAM (Joint Direct Attack Munition) nebo osmi 110kg (250 liber) GBU-39 SDB (Small Diameter Bombs).

První letadla dorazila do amerického letectva v roce 2005, tedy více než deset let

předtím, než se první letadla stealth začala objevovat v dalších zemích – Číně a Rusku. Avšak „jednoúčelovost“ F-22A se stala trnem v oku některým vojenským a politickým kruhům ve Spojených státech.

Plány počítaly s výrobou 243 kusů. Avšak bývalý americký ministr obrany Robert Gates program výroby F-22A Raptor předčasně ukončil. Gates vysvětloval ukončení výroby velkými finančními náklady a omezením F-22A „pouze“ na vzdušné souboje, boj proti protivzdušné obraně a hloubkové údery. Výše uvedené důvody se optikou dnešní doby zdají více než sporné.

Pár let – a vše je jinak

Při poslední objednávce 60 letadel poklesla jednotková cena za F-22A Raptor na 137 milionů dolarů (bez nákladů na vývoj) – cena nikterak vzdálená od současných nákladů za F-35 Lightning II. Podobný je i objem vyrobených letadel – prozatím opustilo linku 165 letadel F-35 Lightning II. Původně se počítalo s dalším poklesem ceny při objednávce poslední série letadel (celkový počet 243 F-22 Raptor). To se však nikdy nestalo. Program F-22A Raptor upadl v nemilost a Pentagon vsadil všechny karty na projekt F-35 Lightning II.

„Chceme-li udržet vzdušnou převahu USA, jsem odhodlán podporovat budování

taktických schopností stíhaček páté generace, které mohou být vyrobeny ve velkém množství za přijatelné náklady. Proto budu doporučovat nakoupit větší počet F-35 Joint Strike Fighter,” uvedl Gates. Blog Foxtrot Alpha v této souvislosti odkazuje na článek Gates vs. Air Force Round Two (Gates vs. letectvo – kolo druhé) magazínu National Defense, podle kterého mohla jednotková cena za F-22 spadnout pod 100 milionů dolarů.

Opačný příběh známe u stíhačky F-35. Původní cena F-35 měla dosáhnout maximálně 61 milionů dolarů. Nyní je cena téměř dvakrát větší (i když postupně klesá) a rozpočet programu F-35 v roce 2014 vzrostl o 167 miliard dolarů oproti původním plánům.

„Splnili jsme program. Není to tak, že jsme zabili F-22. Budeme mít 187 strojů podle doporučení, které jsem dostal, neexistuje vojenský požadavek na více než 187 F-22,” uvedl později Gates. Přesto americké letectvo stále tvrdilo, že potřebuje minimálně 243 letadel. Navíc 243 letadel byl spodní limit. Letectvo podle vlastních slov potřebuje ideálně 339 letadel F-22A, aby mohlo postupně nahradit stárnoucí stíhačky F-15C/D Eagle. Původní počty přitom počítaly s výrobou 750 letadel F-22A Raptor. Gates však proti programu F-22A nebojoval sám. Vinu na zrušení programu F-22A Raptor měla administrativa jak George Bushe, tak Baracka Obamy. Proti F-22A bojoval například vlivný senátor John McCain. Nejčastější důvody pro zrušení programu F-22A Raptor byly příliš velké náklady, případně poukazování na Čínu, která podle dřívějších proklamací amerických analytiků neměla šanci zavést letadla stealth před rokem 2020.

V současné době Čína vyvíjí hned dvě stíhací letadla stealth. Chengdu J-20 Černý orel vstoupí do služby v roce 2018 a druhý, Shenyang J-31 Raroh (raroh je anglicky dravý pták, dravec), v roce 2020. První let J-20 se uskutečnil v témže roce, kdy poslední stíhačky F-22 opouštěly výrobní továrnu. Číňané si také „vyčutnali“ Gatese. První let J-20 se uskutečnil ve stejné době, kdy Gates byl na návštěvě Pekingu.

F-15 vyžadují modernizaci

Odpůrci F-22A rovněž uváděli, že v 21. století nehrozí přímý střet s moderními ruskými stíhacími letadly nebo s moderními stíhacími letadly potenciálně nepřátelských

států. Podle tehdejších vizí se měl v 21. století více uplatnit víceúčelový stíhací letoun. Po pěti letech jsou původní analýzy analytiků postavené na hlavu. Čína je několik let od zavedení stíhacích letadel stealth a rusko-americké vztahy nejsou tak idylické jako před několika lety.

Čtyři stíhačky F-22A Raptor před měsícem přistály v Evropě, jako součást podpory evropských států NATO, které se obávají ruské agrese. F-22A Raptor také pomáhají s vedením bombardovacích operací proti pozemním cílům Islámského státu.

Počet F-22A je jednoduše nedostatečný

Zpět do období boje za F-22A. Zastánce programu F-22A byli v té době náčelník štábu letectva generál Michael Mosley a tajemník letectva Michael Wayne. „Zrušení programu F-22 se ukáže jako jedna z největších strategických chyb učiněných během posledních 20 až 25 let,” uvedl před lety Mosley. Generál navíc poznamenal, že cena F-22A mohla spadnout až na 90 milionů dolarů, tedy o 25 % méně, než stojí současný F-35 Lightning II.

Nedostatek F-22A Raptor si uvědomují i současní nejvyšší představitelé letectva. „Nemáme dostatek F-22, to je fakt. Nekoupili jsme dost; nemáme dost. Nicméně letectvo je připraveno vystačit si s raptory, které má. Budeme potřebovat raptory pro nejnáročnější boje. Budeme to muset dělat a budeme to dělat se 180 raptory, které

máme,” cituje generála Herberta „Hawk“ Carlisle, velitele velitelství leteckého boje (Air Combat Command), magazín National Defense.

Přitom pouze 125 letadel F-22A Raptor je trvale přiřazeno k bojovým jednotkám. Další letadla procházejí pravidelnými prohlídkami, servisem, opravami atd.

Americké letectvo proto nízký počet F-22A Raptor doplňuje letadly F-15C/D Eagle. Aby letadla F-15 mohla čelit nejmodernejším čínským a ruským strojům, musí projít nákladnou modernizací, a také generální opravou. Problém je opotřebení dílů na stíhačkách F-15C/D, které vedly dokonce před lety (2009) k uzemnění celé flotily. Vždyť nejstarší F-15C/D létají v americkém letectvu od počátku 80. let minulého století. Z důvodů přílišného namáhání dílů americké letectvo u F-15 omezilo maximální rychlost na Mach 1,5 a některé náročné manévry vysoké pilotáže, které mohou vést k poškození letadla. Nutná generální oprava a modernizace F-15 vyjde americké daňové poplatníky na miliardy dolarů.

Potřebuje americké letectvo F-35?

Vkrádá se otázka, jak poznamenává Tyler Rogoway z Foxtrot Alpha, zda americké letectvo vůbec F-35 Lightning II potřebovalo. V průběhu programu F-22A Raptor se uvažovalo o vývoji útočné verze FB-22A Raptor (Strike Raptor), tedy o letounu schopném zastat úkoly současných F-35. Proč se

nedala využít avionika „bitevní“ F-35 v letadlech FB-22, která mohla plnit roli bitevních a útočných letounů místo F-35?

Zajímavostí je již zrušený program X-44 MANTA (Multi-Axis No-Tail Aircraft) z přelomu tisíciletí, což byl vlastně F-22A Raptor bez ocasních ploch. Program X-44 jasně ukázal na modernizační kapacity konstrukce F-22.

Bitevní úlohy mohly případně místo F-35 na příští desetiletí zajistit osvědčené platformy jako A-10 nebo F-16. Zajištění vzdušné nadvlády a likvidaci ohnisek protivzdušné obrany by zajišťovala letadla F-22A Raptor nebo FB-22 Raptor. Americké letectvo v F-22A Raptor získalo ve své době unikátní a výkonný letoun. Cena za model klesala a konstrukce F-22A poskytovala prostor pro vytvoření specializovaných verzí. Přesto Pentagon dal přednost nevyzkoušeným F-35 Lightning II. V současné době se celková cena za vývoj, nákup a provoz letadel F-35 po celou dobu životnosti odhaduje na 1,5 bilionu dolarů. Přesměrování obrovských financí na F-35 zpozdilo modernizace všech systémů letectva. Jak upozorňuje Rogoway, peníze mohly být účelněji využity pro vývoj nových dalekonosných bombardérů, přesných zbraní vzduch-země, nebo rozvoj bezpilotních letadel. National Review je v hodnocení F-35 v článku The F-35: Throwing Good Money after Bad nemilosrdný: „Program F-35 může zmrzačit obranu Spojených států na další desítky let.”

Text: Jan Grohmann, foto: U.S. Air Force

E-2D Advanced Hawkeye poprvé v boji

Letos v březnu se dočkal svého prvního operačního nasazení nový letoun systému včasné výstrahy a řízení Northrop Grumman E-2D Advanced Hawkeye z výzbroje US Navy. Zahájena tak byla další kapitola v historii provozu stroje, jehož vývoj byl zahájen již na konci 50. let minulého století a který od té doby hrál jednu z klíčových rolí při všech operacích leteckých sil amerického vojenského námořnictva.

Dvoumotorový turbovrtulový letoun Grumman E-2 Hawkeye byl konstruován jako náhrada za první palubní letoun systému včasné výstrahy ve výzbroji US Navy, E-1 Tracer. První prototyp Hawkeye se vznesl v říjnu 1960, v lednu 1964 pak začala být zaváděna první sériová verze E-2A,

vyrobená v počtu 59 kusů, z nichž 52 bylo později modernizováno na verzi E-2B. Letouny si postupně pořídilo i několik zahraničních uživatelů, jako třeba Izrael, Japonsko, Francie, Singapur a další.

Stroje průběžně procházely dalšími modernizacemi, které vyústily až do dnes

nejrozšířenější varianty E-2C, jejíž prototyp vzletl v v lednu 1971 a která byla do služby zařazena v roce 1973. Její původní radiolokátor AN/APS-120/125 s anténou umístěnou v kruhovém disku nad trupem v roce 1980 vystřídal typ AN/APS-138, v roce 1988 AN/APS-139 a v rámci modernizace E-2C Group II prováděné od roku 1991 pak radar AN/APS-145.

Upgradu se dočkaly také další systémy, včetně centrálních palubních počítačů, navigačních i komunikačních prostředků, avioniky a dokonce i pohonné jednotky, samozřejmě se staly rovněž terminály pro přenos dat jako JTIDS (Joint Tactical Information Distribution System) a data-linkové formáty Link-11 či Link-16. Díky tomu i dnes představuje E-2C Hawkeye

dostatečně účinný systém, který nevylučuje další modernizační programy.

Příkladem zatím posledního upgradu jsou letouny označované jako E-2C Hawkeye 2000, uvedené do provozu v roce 2003 a navazující na verzi Group II. Na rozdíl od ní mají nový taktický počítač s otevřenou architekturou postavený z komerčně dostupných součástí, přepracovaný kokpit a novou avioniku, nové pracovní stanice pro trojici operátorů, systém elektronického boje AN/ALQ-217 a schopnost sdílení dat v rámci nového systému US Navy označovaného jako CEC (Cooperative Engagement Capability). Z vnějšku je Hawkeye 2000 charakteristický především novými osmístými vrtulemi NP2000, jež nahradily původní čtyřlístě.

Potřeba nového systému

I přes nesporné kvality E-2C ale v poslední době začalo US Navy pociťovat některá omezení, daná jejich primární koncepcí, která neodpovídá dnešním rychle se měnícím způsobům boje a novým druhům protivníků. Původně totiž sloužil Hawkeye v podstatě jen jako ostraha před protivníkovými vzdušnými prostředky, jež by mohly ohrozit

uskupení vlastních plavidel, v posledních dvou dekádách se ale spektrum jejich úkolů podstatně rozšířilo. Novou hrozbu mohou představovat také nízkoletící střely s plochou dráhou letu či naopak mimo atmosféru létající balistické střely s vlastnostmi stealth a cíle je nutné lokalizovat nejen na otevřeném moři, ale například i v pobřežních vodách s hustým námořním a letovým provozem, či dokonce hluboko ve vnitrozemí,

příčemž protivník může používat i na první pohled civilní prostředky.

Americké námořnictvo proto již před zhruba patnácti roky začalo připravovat náhradu strojů Hawkeye zcela novým systémem včasné výstrahy a řízení, označovaným obecně jako AEW&C (Airborne Early Warning & Control) s tím, že v první fázi se počítalo i s konstrukcí nových letounů jako takových. Už předběžné propočty ale

ukázaly, že tato varianta by byla finančně příliš nákladná. Pokud by totiž byla použita nová létající platforma, musel by stroj projít velice zdoluhavým, a tudíž i drahým procesem letových testů zejména s ohledem na působení z palub amerických letadlových lodí, přičemž i v dnešní době, kdy jsou k dispozici nejmodernější simulační technologie a postupy, by šlo stále o poměrně riskantní úkol. Proto bylo nakonec rozhodnuto využít osvědčenou koncepci Hawkeye a některých prvků z jeho posledních verzí a na tomto základě postavit stroj s novým radarem i anténou, palubními počítači i avionikou.

Program dostal označení E-2D Advanced Hawkeye a první kontrakt na vývoj byl se společností Northrop Grumman uzavřen v srpnu 2003, přípravné práce ovšem probíhaly již od roku 2001. Tzv. kritické posouzení návrhu bylo úspěšně dokončeno v listopadu 2005, a výrobce tak mohl pokračovat ve stavbě hned dvou prototypů, označovaných jako Delta One a Delta Two. Drak prvního z nich byl vyroben v červenci 2006 a veřejně se pak tento stroj představil při roll-outu v St. Augustine na Floridě 30. dubna 2007. Ze stejného místa se pak Delta One poprvé vznesl do vzduchu 3. srpna 2007. Krátce nato přelétl na námořní leteckou základnu NAS Patuxent River k dalším letovým zkouškám. Druhý prototyp Delta Two poprvé letěl 29. listopadu 2007.

Program bez větších potíží

Následovalo období některých dílčích úprav a odstraňování zjištěných nedostatků, nicméně žádné větší technické problémy se při vývoji neobjevily, což jen potvrdilo správnost využití osvědčené koncepce. V červenci 2008 úspěšně dopadly například i klíčové letové testy nového radaru.

Námořnictvo mezitím objednalo také další tři – nyní již tzv. předsériové – stroje. Do konce roku 2008 nalétaly prototypy více než 600 hodin. V té době už ale byly naplánovány finanční škrtky, které znamenaly zpoždění v dokončení vývoje a zahájení sériové výroby, což pro výrobce nebylo nijak příhodné, neboť v roce 2009 měl dodat poslední stroj E-2C a jeho výrobní kapacita na nové E-2D tak mohla stoupnout až na deset letounů ročně.

Zatímco představitelé výrobce a amerického ministerstva obrany tvrdě vyjednávali o obchodních podmínkách a budoucnosti programu, na námořní letecké základně NAS Patuxent River byly v červnu 2009 zahájeny zkoušky zaměřené na působení z palub letadlových lodí, včetně vzletu z katapultu a přistání pomocí záhytného brzdícího háku. Ve stejné době byl podepsán kontrakt na šestý E-2D, jehož stavba byla zahájena vzápětí. Současně s tím se vedla jednání také s Indii, která pořízení letounu Advanced Hawkeye zvažovala, přičemž americká administrativa s exportem vyslovila souhlas, stejně tak jako souhlasila s jejich prodejem do Spojených arabských emirátů.

Do zkušebního programu nových letounů se postupně zapojilo několik jednotek

US Navy. Prototypové stroje byly testovány ve spolupráci výrobce a příslušníků zkušební letky VX-20, první sériový E-2D získala 30. července 2010 letka včasné výstrahy VAW-120 Greyhawks (Airborne Early Warning Squadron) na základně NAS Norfolk, v současnosti jediná doplňovací jednotka US Navy pro všechny stroje řady E-2. Jejím úkolem se stala tvorba výcvikových a operačních postupů a také výcvik prvních pilotů a operátorů pro systém Advanced Hawkeye. Následovaly první testy na palubě letadlové lodě USS Harry S. Truman (CVN-75), kde stroj z letky VX-20 poprvé přistál 31. ledna 2011, aby odtud o den později uskutečnil i svůj první vzlet. V září 2011 pak byly na základně NAS Lakehurst zahájeny také zkoušky letounu na novém elektromagnetickém katapultu EMALS (Electromagnetic Aircraft Launch System), který má u nových letadlových lodí nahradit dosavadní parní technologii. Stejně jako jiné stroje, například F/A-18E, T-45 či C-2A, by měl také E-2D v rámci certifikace absolvovat až 65 vzletů pomocí EMALS.

Testování letounů pokračovalo i v roce 2012, kdy hlavním milníkem byly desetiměsíční operační ověřovací zkoušky, realizované letkou VX-1 (Air Test and Evaluation

Squadron One) na základně NAS Patuxent River. Po jejich úspěšném dokončení a oficiálním prohlášení US Navy o operační způsobilosti letounů E-2D bylo v únoru 2013 ministerstvem obrany oficiálně schváleno zahájení plnohodnotné sériové výroby nových strojů, následované objednávkou pěti sériových letounů, podepsanou v červenci téhož roku.

Další významný kontrakt získala společnost Northrop Grumman v červnu 2014, kdy US Navy objednalo dalších 25 letounů E-2D v hodnotě 3,6 miliardy amerických dolarů. Počet závazně objednaných E-2D (včetně strojů z počáteční malosériové výroby) se tak dostal na 50 kusů a výrazně se přiblížil cílovému stavu, v němž námořnictvo počítá s celkem 75 letouny Advanced Hawkeye v roce 2027. Zdá se, že se tedy nenaplní dřívější obavy z radikálních škrtů a omezení tohoto programu, což je jasným důkazem jeho klíčového významu pro US Navy.

To mezitím intenzivně přeškoluje a cvičí posádky nových letounů E-2D, jejichž dosažení počátečních operačních schopností bylo oficiálně deklarováno koncem října 2014. Prvních pět strojů z výzbroje letky VAW-125 „Tigertails“ spadající pod palubu křídla Carrier Air Wing 1 se základnou v Norfolku bylo od 11. března 2015 poprvé operačně nasazeno na palubě letadlové lodě USS Theodore Roosevelt (CVN-71), účastníci se v sestavě 5. flotily operace Inherent Resolve v rámci boje s tzv. Islámským státem v Iráku a Sýrii. Celkem US Navy do března letošního roku převzalo 17 nových strojů.

Zcela nové vybavení

Nejdůležitější „výzbroj“ letounu E-2D Advanced Hawkeye tvoří stejně jako u starších verzí jeho radiolokátor s charakteristickou kruhovou rotující anténou. V tomto případě jde o nový radarový systém označený jako AN/APY-9 a vyráběný společností Lockheed Martin. Radar pracuje v pásmu 300 MHz až 3 GHz a je údajně o dvě generace před dosud používaným radarem AN/APS-145 na strojích E-2C. Je navržen speciálně pro nové letouny E-2D a je schopen

detekce a identifikace podstatně většího počtu cílů na mnohem větší vzdálenost. Jeho maximální dosah přesahuje 555 km, přičemž má i nové schopnosti pro vyhledávání cílů letících nízko nad terénem, kde jeho dosah činí až 370 km. Nová technologie zpracování informací STAP (Space Time Adaptive Processing) eliminuje rušivé vlivy povrchových objektů a překážek a dokáže se zaměřit pouze na pohyblivé cíle s tím, že výpočetní technika dokáže zpracovávat údaje o více než 3 000 cílech za sekundu. Radar má rovněž nové schopnosti při sledování námořních hladinových cílů.

Poměrně unikátní je anténní soustava instalovaná v rotujícím diskovém krytu o průměru 7,32 m nad trupem letounu. Přestože trendem současnosti jsou radary s elektronickým vychylováním paprsku ESA (Electronically Scanned Array), zatímco antény s mechanickým skenováním se jeví jako zastaralé, v případě letounu E-2D jsou použity obě technologie. Plně elektronický radar pro pásmo UHF s odpovídajícími vlastnostmi a přitom ve velikosti vhodné pro instalaci na Hawkeye totiž ještě není k dispozici. Tzv. hybridní anténní systém L-3 Communications Randtron ADS-18 tedy pokrývá celých 360° kolem vlastního letounu, ale anténa ESA je umístěna pouze v jedné části oblohu disku a pokrývá zorný úhel 90°. Disk rotuje rychlostí čtyř, pěti nebo šesti otáček za minutu a posádka má možnost jej i za letu zcela zastavit. Díky tomu pak může trvale sledovat vybranou zájmovou oblast a soustředit do ní veškerou energii radarových paprsků.

Podobně jako předchozí Hawkeye 2000, i stroje E-2D mají schopnost sdílení dat s jinými prostředky, a tak má operační směna k dispozici také data získaná ze senzorů mimo vlastní letoun. Tři operátoři (CICO – Combat Information Center Officer, ACO – Air Control Officer a RO – Radar Operator) mají k dispozici zcela nové pracovní stanice s barevnými obrazovkami o úhlopříčce 21 palců, s upravenou symbolikou a zvětšeným fontem pro lepší čitelnost údajů. Zajímavou novinkou je také možnost širšího zapojení letové posádky do bojové činnosti. V případě potřeby totiž může druhý pilot plnit funkci čtvrtého člena operační směny, a to díky schopnosti zobrazovat taktické informace na displejích v pilotní kabině, které ale mají úhlopříčku „jen“ 17 palců.

Advanced Hawkeye má pochopitelně celou řadu dalších moderních systémů a vylepšení, zejména v oblasti komunikace a identifikace. Mnohé z nich už byly použity u strojů Hawkeye 2000, jako například systém vlastní ochrany a elektronického boje AN/ALQ-217. Pokud jde o letoun jako takový, ten se zvnějšku příliš neliší, avšak jeho drak byl na řadě míst zesílen s ohledem na určitý nárůst hmotnosti a očekávané zatížení při přistáních na letadlových lodích. Zachovány zůstaly turbovrtulové motory Rolls Royce T56-A-427A, každý o výkonu 3800 kW, které i nadále pohánějí osmileté

Takticko-technická data:

Rozpětí:	24,56 m
Délka:	17,60 m
Výška:	5,58 m
Hmotnost prázdného stroje:	19 536 kg
Max. vzletová hmotnost:	26 083 kg
Zásoba paliva:	5624 kg
Cestovní rychlost:	474 km/h
Maximální rychlost:	648 km/h
Dostup:	10 576 m
Maximální dolet:	2 708 km
Vytrvalost letu bez tankování / s tankováním za letu:	přes 6/12 h
Posádka:	2 piloti, 3 operátoři

vrtule Hamilton Sunstrand NP2000. Jednou z mála viditelných odlišností E-2D od předchozích verzí je instalace druhého vstupu vzduchu na již existující jednotku, sloužící k přívodu vzduchu k tepelnému výměníku. Druhý vstup si vyžádaly určité problémy s chlazením některých komponent radarového systému.

Šance i v zahraničí

Společnost Northrop Grumman již několik let nabízí svůj Advanced Hawkeye také potenciálním zahraničním zákazníkům, zejména těm, kteří potřebují výkonné specializované létající středisko včasné výstrahy a řízení, ale nemohou si dovolit stroje jako třeba Boeing 737 AEW&C, který je mimochodem považován za hlavního konkurenta. Právě ve snaze o získání zahraničních zakázek již výrobce pracuje na dalších úpravách vedoucích ke zvýšení operačních schopností E-2D. Americké námořnictvo totiž s ohledem na způsob jejich nasazení nepožadovalo například systém pro doplňování paliva za letu. Pro provozovatele, kteří by chtěli používat Advanced Hawkeye z pozemních základů, ale pokrývat s ním rozsáhlejší oblasti, ale může být stávající zhruba šestihodinová maximální vytrvalost letu nedostatečná. Northrop Grumman proto bude nabízet i letouny s tzv. mokrym křídlem, umožňujícím pojmout větší zásobu paliva a zvýšit vytrvalost na osm hodin, a zřejmě i se systémem tankování za letu, čímž by vytrvalost letu přesáhla 12 hodin.

První vítězný souboj s Boeingem 737 AEW&C má Advanced Hawkeye zřejmě již za sebou. Koncem listopadu 2014 bylo oznámeno, že Japonsko, které dosud od roku 1987 provozovalo 13 starších strojů E-2C Hawkeye, se ve výběrovém řízení na jejich náhradu rozhodlo pro pořízení nových E-2D. Kontrakt, jenž je součástí většího balíku plánovaných vojenských zakázek, ale zatím podepsán nebyl, a tak není znám ani počet strojů, jež by měly být objednány.

Text: Tomáš Soušek, foto: US Navy, Northrop Grumman

Počátkem ledna 2016 Armáda České republiky po téměř devadesáti letech opouští Vojenský újezd Brdy

Štafetu přebírají ochranáři

Vojenský újezd Brdy se dnem 1. ledna 2016 v souladu se zákonem č. 15/2015 ruší. Místo něho vznikne chráněná krajinná oblast. Vojákům z 13. dělostřeleckého pluku zůstane k výcviku posádkové cvičiště. Dotčené obce v okolí zvětší své území o historické katastry Brd, na nichž bude i nadále hospodařit státní podnik Vojenské lesy a statky.

Taková je stručná charakteristika změn, které jsou výsledkem čtyřletého společného jednání Ministerstva obrany s Ministerstvem životního prostředí, s vedením Středočeského a Plzeňského kraje a s několika desítkami obcí bezprostředně sousedících s Vojenským újezdem Brdy.

Z důvodu velkého množství a rozlohy výcvikových prostorů, které byly v minulosti koncipovány na mnohem větší Československou lidovou armádu, i z důvodu úspor a zohlednění efektivnosti výcviku jednotek současné Armády České republiky, přistoupilo vedení rezortu k realizaci Koncepce optimalizace vojenských újezdů. V souladu s ní po důkladné analýze a po schválení vládou a Parlamentem ČR došlo ke zmenšení vojenských újezdů Hradiště, Boletice, Libavá a Březina, a ke zrušení Vojenského újezdu Brdy.

Ve znamení Barbory

Ten má v současné době rozlohu více než 260 kilometrů čtverečních a od svého založení v roce 1927 až do konce letošního roku sloužil především jako dělostřelecká střelnice. Na jeho území se nacházejí tři původní dopadové plochy: Jordán, Tok a Brda. Ty byly bezmála devadesát let využívány pro střelby z různých ráží děl, včetně minometů a raketometů. Jordán dlouhá léta zároveň sloužil jako letecká střelnice. Zajímavostí je cvičný pěchotní srub s označením CE-34 pod jeho vrcholem, jenž je připomínkou prvorepublikového opevnění našeho pohraničí. Ten brdský je slavný tím, že si zahrál ve známém českém filmu Obecná škola.

Na Jordáně se v roce 1930 také konaly první střelby z děl za účasti prezidenta T. G. Masaryka, který od samotného počátku

preferoval Brdy coby nejvhodnější lokalitu pro výcvik dělostřelců. Nejaktivnějším odpůrcům projektu brdské střelnice z řad laické i odborné veřejnosti tehdy před jejím založením na konci roku 1925 vzkázal: „K obraně státu nutně potřebujeme vycvičeného vojska a k výcviku nemáme místa vhodnějšího, krása Brd by nám nebyla nic platná, kdybychom ztratili svobodu.“

Trilobit ve znaku Jinců

Po všech obavách z devastace brdské přírody a poklesu hladiny spodních vod

A fakta

Vojenský újezdy Brdy se rozkládá na území Brdské vrchoviny. Rozloha újezdu je 26 009 hektarů. Vznikl v roce 1927. Jeho nejvyšším vrcholem je Tok, 865 metrů n. m. Nachází se na něm dvacet osm vodních toků a třicet nádrží a rybníků. Žije zde řada chráněných živočichů. Za všechny jmenujme například kuňku zlatobřichou, rákosníka velkého a raka kamenáče. Vládcem brdských hor je duch Fabián.

vlivem odlesnění cílových ploch se stal pravý opak. Dnes jsou Brdy nejzachovalejší lokalitou české kotliny a staly se domovem řady chráněných rostlin a živočichů i nalezištěm trilobitů. Nejznámější z nich našel svoje místo i ve znaku městyse Jince. Brdy mají obrovský význam i pro obce v podhůří jako zásobárna pitné vody, které začíná být všeobecně nedostatek.

Obce se obávají, že by mohly vlivem neuvážených developerských zásahů do krajiny přijít o svoje zdroje vody, přírodní bohatství s cennými lesními porosty, loukami, mokřady, vřesovišti a desítkami potoků. I proto je pro občany, a to nejen z tohoto regionu, tak důležitá ochrana přírody formou chráněné krajinné oblasti. Tu schválila vláda svým nařízením ze dne 12. října 2015 na území současného vojenského újezdu a na území několika brdských přírodních parků o rozloze 330 kilometrů čtverečních.

Dalším krokem k zachování brdské přírody bylo rozhodnutí řady zastupitelstev obcí o vydání stavební uzávěry na svých nově převzatých katastrech. V těchto lokalitách naopak společně podporují zřízení nových turistických i cyklistických tras, jejichž značení by měla od 1. ledna 2016 provádět Správa CHKO ve spolupráci se Svazem českých turistů. „Ta má sídlit v Příbrami a s technickými pracovišti se počítá ve Spáleném Poříčí a v Jincích v budově končícího újezdního úřadu,“ upřesňuje jeho přednostu podplukovník Petr Šorm.

Brda je výjimkou

Zklamáním pro některé milovníky Brd může být, že nejvyšší brdský vrchol Tok

s nadmořskou výškou 865 metrů, o tři metry nižší Praha, nebo již zmíněný Jordán, zůstanou návštěvníkům i nadále zapovězeny. Jsou totiž uprostřed cílových ploch, kde se musí dodržovat přísná bezpečnostní opatření. Zmíněná území budou i do budoucna v pásmu 1. zóny CHKO s přísným zákazem vstupu. Ostatní oblasti brdské vrchoviny by měly do roku 2017 projít pyrotechnickou očišťovnou, aby byly pro veřejnost bezpečné.

Výjimkou je cílová plocha Brda, kde se nachází vševojsková střelnice. Ta bude po zrušení vojenského újezdu největší částí takzvaného posádkového cvičiště. Střelnice bude vojákům z 13. dělostřeleckého pluku sloužit k výcviku a ke střelbám lafetovaných kulometů a ke sladění systému střelby a řízení palby na střelnici CP 34. Tento prostor umožňuje i střelbu ze všech druhů pěchotních zbraní, házení ručních granátů, včetně trhání ženijní, a likvidaci dělostřelecké munice.

Součástí cvičiště bude i pěchotní střelnice ve Velcí a pistolová střelnice v Jincích. Nad brdskou „dopadovou“ se do nadmořské výšky 721 metrů zvedají Hřebeny, kde jsou pozorovatelné, které jsou využívány k řízení a vyhodnocování střelby. Z pozorovatelny se nabízí působivý výhled na značnou část středních Brd.

Loučení s Grady

Na Brdě se v říjnu 2010 konaly i poslední střelby ze 122mm raketometů vz. 70 (Grad). Tehdy bylo vystřeleno 300 raket. Na konci roku byly tyto zbraňové systémy vyřazeny z výzbroje Armády České republiky. Jen několik metrů od palných postavení

zmíněných raketometů se nacházejí pozůstatky betonových terčů ve tvaru válce, na nichž byla v roce 1935 testována odolnost betonu pro stavbu pohraničního opevnění. Beton testovali i Němci v době druhé světové války. Ti v roce 1940 v době protektorátu rozšířili vojenskou střelnici o území 11 obcí – Přední a Zadní Záběhlá, Padrt, Kolvín, Skořice, Přikosice, Hořice, Viský, Trokavec, Štitov a Myt. Domy v zabraných obcích ponechali a po skončení války se původní obyvatelé mohli vrátit do svých domovů.

Po roce 1945 se střelnice v Brdech začala opět využívat jako před válkou. Na základě dekretu prezidenta Beneše byl zkonfiskován velkostatek Hořovice, jehož lesy se staly součástí střelnice Brdy, a například zřícenina hradu Valdek se stala součástí vojenského újezdu. V roce 1950 byl zřízen usnesením vlády na území střelnice Brdy Vojenský újezd Brdy a o dva roky později bylo rozhodnuto o rozšíření vojenského újezdu o území obcí Velcí, Hrachoviště, Přední a Zadní Záběhlá, Padrt a Kolvín. Většina objektů byla srovnána se zemí.

Vojenský újezd Brdy svůj účel, pro který byl ve dvacátých letech vytvořen v podobě dělostřelecké střelnice, naplnil přesně podle Masarykových slov. Tři generace vojáků se tu učili ovládat zbraně a techniku a připravovat se k obraně vlasti. Navíc příroda a zdroje vody, o něž se naši předkové tak obávali, žádnou újmu neutrpěly a lidé je mohou využívat i v současné době.

Text: Michal Abrahám, foto: archiv redakce a Jan Kouba

Od narození československého letce plukovníka Vítězslava Rosíka uplynulo sto dvacet let

Pomáhal budovat letectvo v Africe

V květnu letošního roku uctili v etiopské Addis Abebě památku československého letce a příslušníka druhoválečného zahraničního odboje plukovníka Vítězslava Rosíka. Pietního aktu u jeho hrobu se účastnil také náš přidělenec obrany v Etiopii plukovník Zdeněk Carda. Vojáků pohřbených v tak vzdálených a pro nás exotických destinacích není až tak mnoho. A proto jsme se rozhodli u příležitosti sto dvacátého výročí narození Vítězslava Rosíka připomenout tohoto zapomenutého veterána.

Vítězslav Rosík se narodil 23. 12. 1895 v obci Bzová poblíž Bojkovic na Zlínsku v početné rodině, měl sedm sourozenců. Jeho otec Josef Rosík byl v této obci řídícím učitelem. Po ukončení obecné školy v Bzové absolvoval Vítězslav Rosík dva ročníky gymnázia v Uherském Hradišti a dva ročníky reálky v Uherském Brodě. Studium na Vyšší průmyslové škole strojní v Brně již kvůli válce nedokončil.

V roce 1917 ukončil školu pro důstojníky v záloze v Bruck an der Leitha (Most nad Litavou) a odešel na italskou frontu, kde byl nasazen jako kulometčík. Krátce před skončením války přeběhl na italskou stranu. V Itálii se stal příslušníkem rodící se československé domobrany, se kterou se také v roce 1919 vrátil do vlasti.

I po válce se rozhodl pro službu v armádě. Absolvoval kurz leteckých pozorovatelů a o dva roky později také pilotní školu v Chebu a Prostějově. Následovalo studium na Válečné škole v Praze. Postupně si budoval úspěšnou kariéru v našem rozvíjejícím se letectvu. V letech 1932 až 1935 působil jako vojenský a letecký atašé ČSR v Itálii. Od roku 1936 předsedal Svazu letců Republiky československé. V následujícím roce se dočkal povýšení na podplukovníka gšt. V době mobilizace na podzim 1938 a v následujících měsících působil na velitelství letectva jako náčelník štábu a přednost operační skupiny leteckého odboru MNO. V září 1938 odletěl na rozkaz prezidenta republiky společně s gen. Fajfrem do Moskvy jednat o sovětské vojenské letecké pomoci Československu. Po okupaci Československa Německem a vytvoření protektorátu pomáhal jako předseda Svazu letců pilotům v jejich odchodu do zahraničí.

Sám z vlasti uprchl v listopadu 1939 a ještě před koncem roku vstoupil do naší armády ve Francii. V květnu 1940 byl přidělen jako styčný důstojník k velitelství 3. legionu Aerienne v Tours.

Koncem června 1940 podepsala Francie v Compiègne kapitulaci. V té době byl ale podplukovník Rosík již v Anglii. Odplul tam 19. června, aby převzal velení čs. jednotky v Innsworth Lane. Krátce poté byl ustanoven zástupcem velitele CAF v Cosfordu. Počátkem srpna 1940 ho přijali do britského královského letectva (RAF) a ustanovili velitelem RAF čs. depotu. V červnu 1941 byl přemístěn k Inspektorátu čs. letectva v Londýně. V srpnu 1944 se stal přednostou 3. oddělení štábu pro vybudování branné moci. O dva měsíce později byl povýšen do hodnosti plukovníka gšt. Koncem roku se účastnil jednání zástupců československé a anglické armády v Anglii o možnostech dopravy zbraní pro ilegální organizace v protektorátu a dodávkách zbraní pro povstání na Slovensku.

Do vlasti se vrátil po skončení války koncem června 1945. Již na podzim byl však přidělen k čs. vojenské misi při kontrolní radě v Berlíně. V té době také působil jako velitel naší vojenské mise u Vrchního velitelství americké okupační armády (USFET) ve Frankfurtu nad Mohanem. Z rozhodnutí Reicinova 5. oddělení hlavního štábu MNO byl však v roce 1946 z této funkce odvolán a přeložen do vlasti. Od listopadu 1946 do 1. dubna 1947 dělal velitele leteckého náhradního pluku ve Kbelích.

Podobně jako pro většinu našich vojáků působících za války ve Velké Británii se pro jeho kariéru stalo osudové převzetí moci

komunisty v únoru 1948. Již v březnu byl odeslán na dovolenou před propuštěním do zálohy. Toto rozhodnutí se snažil prostřednictvím odvolání zvrátit, ale Reicinovo 5. oddělení bylo neoblomné. O dva měsíce později ho přeložili do výslužby. Pracoval u exportní společnosti Obchodní dům Simpson v Praze II. Nadále byl sledován obranným zpravodajstvím. Přesto se mu podařilo v říjnu 1948 překročit státní hranici a dostat se do Rakouska. Po nějaké době strávené v rakouském Salzburgu odjel přes Francii do Velké Británie. Zvažoval možnost vstoupit do RAF, ale údajně proto, že mu nechťeli přiznat odpovídající hodnost, od toho nakonec upustil.

Podle agenturní zprávy komunistické rozvědky aspiroval na vedoucí místo v československých organizacích v emigraci. Stal se členem výboru British Legion Czechoslovak Branch. V září 1950 předsedal v Londýně schůzi bývalých příslušníků anglického letectva. V té době využil svých kontaktů, které měl ještě z doby, kdy působil v Itálii jako vojenský a letecký atašé. A právě ty ho dostaly až do Etiopie. V této africké zemi pomáhal budovat letectvo. Jako poradce zde pracoval až do své smrti 9. května 1955.

Text: Vladimír Marek, foto: plk. Zdeněk Carda

BEZPEČNOSTNÍ SBOR

hledá uchazeče na pozici
odborný pracovník v oblasti obchodu
s vojenským materiálem

■ Požadujeme:

- VŠ vzdělání technického/ekonomického směru
- dobrý teoretický a praktický přehled o všeobecném společenském dění v ČR i ve světě
- velmi dobré komunikační dovednosti, schopnost jednat s lidmi, výborné organizační schopnosti
- komunikativní znalost anglického jazyka (standardizovaná zkouška na úrovni 1 dle Věstníku MŠMT č. 9/2013)
- zdravotní osobnostní a fyzickou způsobilost
- trestní i občanskou bezúhonnost
- státní občanství ČR
- ŘP skupiny B

■ Uvítáme:

- vítány jsou znalosti a praxe z oblasti obchodu s vojenským materiálem a proliferace
- ochotu a zájem učit se novým věcem
- schopnost posoudit důležitost informace
- časovou flexibilitu a schopnost práce v terénu (cestování)
- přizpůsobivost na různá prostředí a typy osobnosti
- situační myšlení a diplomatické jednání

■ Nabízíme:

- zajímavou práci v týmu lidí zaměřenou na získávání, zpracování a vyhodnocování informací z různých zdrojů v oblasti obchodu s vojenským materiálem a proliferace
- jistotu, zázemí a perspektivu státní organizace (např. 30 dnů dovolené, možnost poskytnutí ubytovny, kolegiální pracovní prostředí, možnost využití vlastních rekreačních zařízení, jazykové vzdělávání aj.)
- vstupní zaškolení na danou problematiku, následné vzdělávání v oboru
- místo výkonu: Praha

Uchazeči budou přijímáni na základě výsledků přijímacího řízení dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

V případě Vašeho zájmu zašlete strukturovaný životopis spolu s motivačním dopisem a uvedenou pozicí na e mailovou adresu: personal@bis.cz nebo na kontaktní adresu:

**Odbor řízení lidských zdrojů
Pracoviště 62
P.O. BOX 1
150 07 Praha 57**

Bližší informace získáte na tel.

224 235 496

(po – čt od 8.00 do 15.00 hod)

Vyzkoušej svůj postřeh

Naleznete pět rozdílů na fotografii vrtulníků W-3A Sokol? Řešení přinášíme pod obrázkem.

Vrtulníky polské provenience W-3A Sokol se v naší armádě objevily krátce před listopadem 1989. Tento stroj ale létal pouze ve zkušebním provozu. Zdálo se, že následné politické a společenské změny odzvoní případné dodávce těchto strojů navždy. V roce 1996 bylo ale zařazeno do výzbroje vzdušných sil AČR jedenáct vrtulníků W-3 Sokol. Naskytla se totiž možnost vyměnit je za deset stíhacích letounů MiG-29, které nezapadaly do koncepce rozvoje našeho nadzvukového letectva.

Vývoj vrtulníků W-3 Sokol odstartoval v Polsku počátkem sedmdesátých let minulého století. Konstrukčně vycházely ze sovětských vrtulníků Mi-2, které se v Polsku

vyráběly licenčně od počátku šedesátých let. První stroj vzletl v roce 1979. Některé nedostatky a konstrukční problémy ale odložily doladění tohoto vrtulníku o další tři roky. Sériová výroba těchto strojů byla zahájena v roce 1985.

Armáda České republiky využívá tyto vrtulníky k zajištění letecké záchranné služby a služby SAR (pátrání a záchrana) a k celé řadě dalších přepravních úkolů. Osádka tvoří dva piloti, případně jeden pilot a letový inženýr. Převážná kapacita je dvanáct osob. V současné době procházejí tyto vrtulníky rozsáhlou modernizací.

Připravil: Michal Voska a Vladimír Marek,
ilustrace: archiv VHÚ

Rozdíly: pátrací reflektor, sláňovací popruh, vajíčka

Od nasazení československých chemiků v operaci Pouštní štít a Pouštní bouře uplynulo pětadvacet let

Mise č. 1

V druhé polovině července roku 1990 irácký představitel Saddám Husajn obvinil sousední Kuvajt, že svévolně snižuje cenu ropy a navíc od roku 1980 prý čerpal ropu ze sporného území mezi oběma zeměmi. Za „ukradenou“ ropu požadoval satisfakci ve výši 2,4 miliardy dolarů. Když tento požadavek představitelé Kuvajtu odmítli, překročilo dvě hodiny po půlnoci 2. srpna sto tisíc iráckých vojáků společnou hranici a do druhého dne obsadilo tuto zemi. Saddám Husajn vyhnal vládnoucí rod Sabahů a na jeho místo dosadil loutkovou vládu. Kuvajt pak připojil k Iráku jako svou devatenáctou provincii.

Na tyto zásadní změny spojené s uchvácením cizího území muselo samozřejmě mezinárodní společenství reagovat. Přidalo se i Československo, které se jen několik měsíců předtím zbavilo vedoucí úlohy Komunistické strany Československa. Prezident Václav Havel oznámil v Římě, že součástí mnohonárodní armádní koalice se stane i speciální československý protichemický odřad o síle 170 mužů. V té době se již začala ve Slaném připravovat technika a personál tohoto kontingentu. Protichemická jednotka nebyla rozhodně zvolena náhodně. Vycházelo se ze skutečnosti, že saúskoarabská armáda nemá k dispozici protichemickou obranu. Navíc bylo všeobecně známé, že irácká armáda

disponuje chemickými zbraněmi a za určitých okolností je nebude váhat použít.

Samostatně operující odřady

Do poloviny prosince 1990 byla ukončena přeprava jednotky obřími americkými letouny C-5 Galaxy do saúskoarabského Vojenského města krále Chálida. Začalo několikaměsíční bojové nasazení československých chemiků. První v poválečné historii naší armády. Během operací Pouštní štít a Pouštní bouře českoslovenští chemici jako jediní naměřili přítomnost stopového množství chemických látek v ovzduší.

Krátce po příletu do Saúdské Arábie musel velitel speciální protichemické jednotky plukovník Ján Valo řešit zásadní úkol. Na základě požadavku místního velení bylo potřeba rozdělit prapor na tři samostatně operující protichemické odřady. Dva z nich měly být dislokovány v týlu dvou saúskoarabských brigád přímo v první linii. Tedy ve vzdálenosti zhruba čtyřiceti kilometrů od iráckých a kuvajtských hranic. Třetí odřad společně se zdravotním odřadem sídlil hluboko v týlu poblíž Vojenského města krále Chálida zhruba pět set kilometrů od Rijádu. Naši vojáci měli za úkol provádět pro saúskoarabské síly chemický a radiací průzkum. V případě, že Irák použije chemické zbraně, pak podporovat místní

jednotky při jejich likvidaci. Zároveň měli varovat obyvatelstvo před chemickým a radičním nebezpečím a školit místní vojáky v oblasti protichemické ochrany.

Válka propukla naplno

Spojencům se za několik měsíců podařilo shromáždit v Saúdské Arábii dostatečné vzdušné a pozemní síly potřebné k případnému zásahu. Irácké vedení nereagovalo na výzvy ke stažení svých vojsk z Kuvajtu. A tak se 17. ledna 1991 operace Pouštní bouře změnila v operaci Pouštní štít. Válka propukla naplno. První výstřely byly vypáleny přesně ve dvě hodiny čtyřicet minut. Samotný útok zahájilo dvanáct vrtulníků speciálních operací, které letěly v úplné tmě pouhých deset metrů nad horizontem pouště. Jejich úkolem bylo zničit dva radiolokátory včasné výstrahy umístěné poblíž irácko-saúdské hranice. Za nimi proniklo do iráckého vzdušného prostoru osm stíhacích bombardovacích letounů F-15, které zlikvidovaly středisko velení protivzdušné obrany. Otevřel se tak prostor pro stovky dalších letounů, které měly přiděleny své cíle na celém území Iráku. V tomto okamžiku měla válka podobu leteckých a raketových úderů doplněných operacemi speciálních jednotek.

Právě v této době dochází u naší speciální protichemické jednotky k tragické události. V noci 18. ledna uslyšela strážní služba polního tábora u Hafer Al Batinu zvuk tankových motorů. Okamžitě byl vyhlášen bojový poplach. Vojáci zaujali kruhovou obranu. Záhy se ale ukázalo, že místo iráckých tankových jednotek projížděla kolem tábora neohlášená kolona amerických tanků. Po návratu z bojového poplachu se vojáci vrátili zpátky do stanů. Jeden z nich, četař Petr Šimonka, odložil samopal na postel, aniž by ho zajistil. Válečná psychóza sehrávala svoji roli, nervy byly napjaté k prasknutí. O okamžik později při neopatrné manipulaci se zbraní vyšla dávka, která Šimonku zasáhla do boku. Byl to první mrtvý naší armády v poválečných bojových misích.

Vzdušnou operaci vystřídala pozemní

V první polovině února 1991 byla naše jednotka doplněna o dalších 37 vojáků. Jednalo se zejména o chrudimské a prostějovské výsadkáře určené k ochraně jednotlivých odřadů. V noci 24. února 1991 se převážně vzdušná operace změnila v pozemní. „V chladném dešti za tmy vyrazily za palebným valem houfnic ráže 155 mm do útoku

přes hranice Kuvajtu první jednotky námořní pěchoty. V čele útočily tanky M-60 a vrtulníky Cobra, za nimi následovaly tisíce vojáků v obrněných transportérech a bojových vozidlech. Vojáci měli na sobě nemožné protichemické oděvy a na opascích připravené ochranné masky,” napsal později o tomto rozhodujícím okamžiku vrchní velitel operace Pouštní bouře americký generál Norman Schwarzkopf. „Ve chvíli, když v šest hodin ráno saúskoarabského času oznámil v televizi prezident Bush, že osvobození Kuvajtu vstoupilo do závěrečné fáze, pronikly již jednotky námořní pěchoty do první linie pohraničních obranných postavení. Zatímco námořní pěšáci pokračovali v postupu, probíjaly se přes hranice dvě brigády saúskoarabských tanků a smíšená brigáda vojáků ostatních států oblasti Perského zálivu a zamířily na sever po silnici podél pobřeží k hlavnímu městu Kuvajtu.”

Směr Kuwait City

Dva československé odřady postupovaly společně s 20. saúskoarabskou tankovou brigádou směrem na Rukví, Chau-ní, Džaharu a Kuwait City. Problém byl ale v tom, že článek 5 vzájemné dohody hovořil o tom, že naše jednotka může působit mimo území Saúdské Arábie pouze na základě společného rozhodnutí. Vše nakonec vyřešil tehdejší ministr obrany Luboš Dobrovský, který povolil chemickým odřadům překročit hranice Kuvajtu.

Iráčané se houfně vzdávali. Naši vojáci pátrali po chemických zbraních. V Kuvajtu hořela naftová pole, výška plamenů dosahovala až 150 metrů. Oblohu zakrývala neproniknutelná černá mračna. V důsledku toho klesla teplota o dobrých patnáct stupňů. Českoslovenští vojáci se jako první dostali na naši ambasádu v Kuwait City. Oprávnili vyvalená vrata a zajistili její ostrahu. To již ale stohodinová pozemní válka skončila.

Nedostatků, se kterými se v této operaci musela potýkat československá jednotka, bylo více než dost. Prošlými lhůtami některého detekčního materiálu počínaje, přes nevyhovující spojovací prostředky a konče nepoživatelnými bojovými transportéry BRDM 2 CH. Taková ale byla doba. Bylo krátce po listopadu 1989 a naše tehdejší armáda nebyla připravena na plnění podobných úkolů. O to větší kvality a schopnosti improvizovat a reagovat na nečekané situace museli tehdy s omezeným vybavením a výzbrojí prokázat českoslovenští chemici.

Text: Vladimír Marek, foto: archiv redakce

Hrdina se skleněným okem

Generálmajor Richard Tesařík byl hrdina Sovětského svazu. Asi o žádném jiném vojákovi se netraduje tolik pikantních historek jako právě o něm. V roce 1944 utrpěl v bitvě o Dukelský průsmyk těžké zranění, mimo jiné přišel o levé oko. Když později po válce studoval na vojenských školách, s oblibou si prý přendával černou pásku na zdravé oko. To skleněné zůstalo odkryté a mohl v klidu spát.

Richard Tesařík se narodil 3. 12. 1915 v rodině obchodního příručího v Praze na Vinohradech. Už od dětství se velice aktivně věnoval sportu. Dělal lehkou atletiku, gymnastiku, plavání a šerm. Po vystudování obchodní školy si ještě rozšířil vzdělání na aranžérské škole. V říjnu 1937 nastoupil vojenskou prezenční službu u pěšího pluku 38 v Berouně. V dubnu 1938 ukončil poddůstojnickou školu na Kladně. Za mobilizace v září 1938 byl nasazen v hodnosti svobodníka jako velitel družstva v Žatci a Postoloprtech.

V lednu 1939 ho přeřadili k praporu stráže obrany státu (SOS) ve Velkém Berezném na Podkarpatské Rusi. A právě zde došlo k jeho prvnímu bojovému křtu. Přestože

zde působil v administrativní funkci, v kritických dnech v březnu 1939 se dobrovolně přihlásil do boje s maďarskými jednotkami. Při obraně mostu přes kanál Schwemm v Domanincích na severním předměstí Užhorodu velel družstvu. Most se proti opakovaným maďarským útokům dařilo našim vojákům držet dlouhé hodiny, než ustoupí rodiny našich úředníků směrem na západ. Na Slovensko se Richard Tesařík se svým družstvem dostal až po několika dnech bojů. V té době již Československo desítky hodin neexistovalo. V polovině srpna 1939 překročil polské hranice a následně se hlásil na našem konzulátu v Krakově.

V protiletadlové četě

Během ústupu našeho legionu na východ vznikly 7. září 1939 dvě protiletadlové čety vyzbrojené kulomety. Jejich úkolem bylo bojovat s dotírajícími německými letouny.

Jeden z těchto kulometů obsluhoval Richard Tesařík. O týden později se i s jeho příspěvkem podařilo odrazit nálet německých bombardérů. Jeho jednotka se společně s Poláky dostala do sovětské internace.

Tesařík patřil ke zkušeným poddůstojníkům, a tak nikoho ani nepřekvapilo, že v létě roku 1941 byl povýšen na četaře, a zároveň bylo rozhodnuto o tom, že nepojede na Střední východ, ale zůstane v Sovětském svazu jako instruktor. V Buzuluku byl zařazen na prestižní funkci výkonného rotmistra a po několika měsících vyslán do kurzu důstojníků pěchoty. Na frontu k Sokolovu odjel počátkem roku 1943 v hodnosti rotmistra již jako velitel čety 2. pěší roty. V této funkci se také z 9. na 10. března 1943 účastnil protiútoky našeho praporu směrem od Artjuchovy na Sokolovo. V tomto boji došlo ke zranění velitele roty nadporučíka Jana Kudliče. To bylo natolik vážné, že musel být evakuován do Charkova. Při převozu byla sanitka napadena nepřátelským letectvem a Kudlič zabit. Tesařík se iniciativně ujal vedení roty a následně se mu ji podařilo vyvést z těžkých bojů. Osobně se vyznamenal, když zabil německého poddůstojníka a ukořistil

cenné dokumenty. V průběhu těchto bojů byl zraněn.

cenné dokumenty. V průběhu těchto bojů byl zraněn.

Hrdinu SSSR dostal za Kyjev

Hvězdné okamžiky jeho velitelské kariéry ale měly teprve přijít. Po stažení z fronty ho povýšili na nadporučíka a zařadili do intenzivního tankistického kurzu. Po návratu se stal náčelníkem štábu tankového praporu a následně velitelem tankové roty. S deseti lehkými tanky T-70M se vyznamenal při osvobozování Kyjeva. Jeho obrněnci postupovali na čele 2. praporu k zoologické zahradě a filmovým ateliérům. Tato tanková rota se jako první probila 6. listopadu 1943 k Dněpru. Osobně se mu během těchto bojů podařilo vyřadit tři kulometná hnízda protivníka a protitankový kanon. Právě za bitvu u Kyjeva obdržel společně s Antonínem Sochořem a Josefem Buršíkem titul hrdina Sovětského svazu a byl vyznamenán Zlatou hvězdou a Leninovým řádem.

V nově vytvořené tankové brigádě se stal velitelem jednoho z tankových praporů. S ním se také zapojil do karpatsko-dukelské

operace. Se svými obrněnci vedl 20. září 1944 úspěšný útok na město Dukla. Dobytím kóty 534 a města pod ní ale pro naše vojáky operace nekončila. Hned za posledními domy Dukly se napravo od silnice vedoucí k hranicím Československa rozkládala krytá bujným porostem pokrytá Hyrova hora. A právě na ni o dva dny později útočily Tesaříkovy tanky. Jeho velitelský tank byl již prakticky pod vrcholem, když ho zasáhla německá pancéřovka. Nabíječ a dolní

střelec zemřeli v útrobách tanku. Horní střelec byl těžce raněn. Tesaříkovi se podařilo na poslední chvíli otevřít poklop a ze stroje vyskočit. To mu také zachránilo život. Přes veškeré úsilí lékařů ale přišel o levé oko.

Po uzdravení se okamžitě koncem listopadu 1944 vrátil na frontu. Zapojil se ještě do bojů v Karpatech. Za Duklu získal třetí Čs. válečný kříž 1939 a byl povýšen do hodnosti kapitána. Po doplnění tankové brigády byl se svým praporem přesunut do oblasti polských Žor, kde bylo nástupiště ostravské operace. Krátce před jejím zahájením bylo ale rozhodnuto o tom, že Tesařík bude jmenován velitelem čestné stráže prezidenta republiky Edvarda Beneše, který se mezi tím přesunul z Londýna do Košic. Po skončení války se se svým praporem podílel na zajištění hranic s Polskem.

Osudové studium

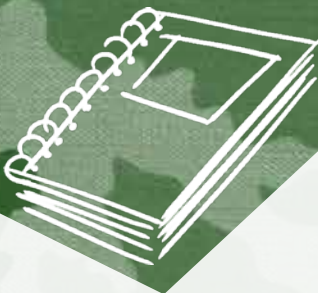
Po válce byl již v říjnu 1945 vyslán ke studiu na Vojenskou akademii tankových a mechanizovaných vojsk J. V. Stalina v Moskvě. V roce 1949, tedy již po změně režimu, se vrátil do Československa. Akademii ukončil s výtečnými výsledky. V rychlém sledu

byl několikrát povýšen až na plukovníka a po necelém roce se stal náčelníkem štábu velitelství tankového a mechanizovaného vojska Ministerstva národní obrany (MNO). Zlomovým se pro Tesaříka stal rok 1950, kdy se funkce ministra obrany ujal Gottwaldův zed, Alexej Čepička. Přímý a někdy až příliš radikální Tesařík se dostal do sporu nejen s ním, ale i s řadou dalších významných komunistických funkcionářů.

Tesařík byl obviněn ze ztráty utajovaného dokumentu. Vyšetřovatelé mu rovněž kladli za vinu, že při autonehodě zranil chodce. Čekala ho dlouhá, devítiměsíční vyšetřovací vazba na Pankráci a v Ruzyni. Pro všech peripetiích byl na konec odsouzen pouze za ztrátu zápisníku k formálnímu podmíněnému trestu. Celou záležitost podle všeho ovlivnila Chruščevova návštěva Československa. Nejvyšší sovětský představitel se totiž během ní zajímal o poválečný osud hrdiny Sovětského svazu. Tesařík se po propuštění z vězení stal velitelem tankové 13. divize v Mladé. V této funkci se mu dařilo, s podřízenými jednotkami dosahoval výtečné výsledky. Později dělal zástupce velitele 1. vojenského okruhu. Odtud následně přešel do Tábora, kde působil jako zástupce velitele 4. armády.

Šťěstí mu ale rozhodně nepřinesl nástup na studium do Moskvy na podzim 1959. Již v únoru 1960 byl Tesařík z důvodu nevhodného chování ke spolužákům, některým sovětským důstojníkům a manželkám diplomatů, ze studia odvolán. Kádrová správa ho v listopadu 1960 definitivně propustila ze služebního poměru. Byl rovněž vyloučen z KSČ. Do Moskvy dokonce dorazila žádost československých komunistů, aby mu byl odejmut titul hrdina Sovětského svazu. Zemřel během oslavy na chatě u přátel 27. 3. 1967 poblíž Ústí nad Labem.

manuál profesionálního vojáka

Maďarsko

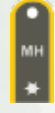
Maďarsko (oficiální název Maďarská republika) je vnitrozemský stát ležící ve střední Evropě. Maďaři vedení Arpádem přišli do Evropy koncem 9. století. Vznik samostatného Maďarska je spojen s koncem první světové války a rozpadem Rakouska-Uherska v roce 1918. V té době ztratilo Maďarsko skoro dvě třetiny původní rozlohy.

V Maďarsku na celkové ploše 93 030 kilometrů čtverečních žije 10 080 000 obyvatel. Hlavním městem je Budapešť. Maďarsko je parlamentní republika, v jejímž čele stojí prezident, kterého volí parlament každých pět let. Prezident jmenuje ministerského předsedu. Parlament je jednokomorový a zasedá v něm 386 poslanců. Národní parlamentní volby jsou každé čtyři roky.

Maďarsko je od roku 1999 členem Severoatlantické aliance, od roku 2004 členem Evropské unie a také členem Visegrádské čtyřky.

Ozbrojené síly Maďarska mají přes dvacet tisíc příslušníků. Pozemní vojsko tvoří necelých patnáct tisíc vojáků a vzdušné síly pět tisíc. V současné době se připravuje transformace vrtulníkového letectva. Problém modernizace nadzvukového letectva byl v minulosti vyřešen pronájmem supersoniků JAS-39 Gripen. Jejich posádkou je letecká základna poblíž Kecskemétu. Ozbrojené síly disponují říční flotilou, která má na starosti ochranu povodí Dunaje. Maďarská armáda se účastnila mezinárodních misí v Bosně a Hercegovině, v Kosovu a v Afghánistánu. Aktivně se zapojuje do aliančních projektů. Na letišti Pápa je umístěna alianční letka taktické a strategické přepravy (Strategic Airlift Capability). Maďarsko je rovněž sídlem aliančního centra pro vojenské zdravotnictví.

	OR1	OR2	OR3	OR4	OR5	OR6	OR7	OR8	OR9
	 honvéd	 őrvezető	 tizedes	 szakaszvezető	 őrmester	 törzsőrmester	 főtörzsőrmester	 zászlós törzsászlós főtörzsászlós	BEZ HODNOSTI
OF1	OF2	OF3	OF4	OF5	OF6	OF7	OF8	OF9	OF10
 hadnagy	 főhadnagy	 százados	 őrnagy	 alezredes	 ezredes	 dandártábornok	 vezérőrnagy	 altábornagy	 vezérezredes

	OR1	OR2	OR3	OR4	OR5	OR6	OR7	OR8	OR9
	 honvéd	 őrvezető	 tizedes	 szakaszvezető	 őrmester	 törzsőrmester	 főtörzsőrmester	 zászlós törzsászlós főtörzsászlós	BEZ HODNOSTI
OF1	OF2	OF3	OF4	OF5	OF6	OF7	OF8	OF9	OF10
 hadnagy	 főhadnagy	 százados	 őrnagy	 alezredes	 ezredes	 dandártábornok	 vezérőrnagy	 altábornagy	 vezérezredes

Interní
komunikační portál

www.ikp.army.cz

Na našem portále se poměrně často objevují dotazy na téma „OČR“ (ošetřování člena rodiny), přesněji řečeno: poskytování služebního volna vojákům z povolání pro důležité osobní překážky ve službě – ošetřování člena rodiny a péči o dítě. Jedná se o problematiku, kterou řeší ustanovení § 39 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 263/1999 Sb., kterou se stanoví důvody pro poskytování služebního volna vojákům z povolání pro překážky ve službě a rozsah služebního volna, ve znění pozdějších předpisů. O některé odpovědi na tyto dotazy se s vámi podělíme. Dnes začneme prvním dotazem:

Otázka:

Rozvedený voják má ve střídavé péči dítě z prvního manželství ve věku sedmi let. Exmanželku přijmou do nemocnice a o dítě se má starat voják. Dítě je školou povinné, ale škola je jen čtyři hodiny denně. Jedná se vůbec o člena rodiny vojáka a má tento voják nárok na poskytnutí „OČR“? Nebo na nějaké jiné, kratší volno, nezbytné jen k vyzvednutí dítěte ze školy? Má pak voják povinnost zajistit pro dítě družinu, aby se mohl zase vrátit do práce?

Odpověď:

V uvedeném případě voják z povolání splňuje podmínky pro poskytnutí služebního volna z důvodu ošetřování člena rodiny a péče o dítě, podle ustanovení § 2 a bodu č. 4, písm. b, c, přílohy č. 2, vyhlášky č. 263/1999 Sb., kterou se stanoví důvody pro poskytování služebního volna vojákům z povolání pro překážky ve službě a rozsah služebního volna, ve znění pozdějších předpisů.

Tím, že se jedná o vlastní nezaopatřené dítě vojáka, které má sice ve střídavé péči, ale po dobu péče s ním žije ve společné

domácnosti, je toto dítě považováno, podle ustanovení § 71, odst. 5, zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, za člena rodiny vojáka.

Služební volno se vojákovi poskytne po dobu prvních sedmi po sobě jdoucích kalendářních dnů, trvá-li po tuto dobu potřeba ošetřování nebo péče nezaopatřeného dítěte [bod č. 4, přílohy č. 2, vyhlášky č. 263/1999 Sb.]. Nelze to tedy řešit poskytnutím „OČR“ (služebního volna) jen na některé dny nebo některé hodiny vybraných dnů.

Redakce IKP

V příštím čísle se podíváme na další z dotazů s touto problematikou.

Areport

Vydává MO ČR
Odbor komunikace
Tychonova 1, 160 01 Praha 6
IČO 60162694
www.army.cz

Redakce
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Telefony: 973 215 553, 973 215 786
Fax: 973 215 933
E-mail: areport@centrum.cz

Šéfredaktor: Vladimír Marek

Grafická úprava: Andrea Bělohávková

Jazyková korektura: Jana Menšíková, Jaroslav Furmánek,
Jaroslav Pajer

V jednotkách ozbrojených sil rozšiřuje
VHÚ Praha – produkční oddělení
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Olga Endlová, tel. 973 215 563

Tisk: EUROPRINT, a. s.

Číslo indexu: 45 011

ISSN 1211-801X

Evidenční číslo: MK ČR E 5254

Uzávěrka čísla: 8. 12. 2015

Toto číslo vyšlo dne: 14. 12. 2015

Foto na titulní straně: Michal Voska

kontakty do redakce

Vladimír Marek (šéfredaktor)
telefon: 973 215 648
mobil: 724 033 410
e-mail: v.marek@post.cz

Jana Deckerová (redaktorka)
mobil: 606 604 733
e-mail: jana.deckerova@email.cz

Michal Voska (redaktor)
telefon: 973 215 868
mobil: 724 850 598
e-mail: voska.m@seznam.cz

Andrea Bělohávková (grafička)
telefon: 973 215 786
mobil: 601 579 644
e-mail: andrea.belohlavkova@seznam.cz

redakční rada

Jan Pejšek, plk. Jana Růžicková,
Vladimír Lukovský, Olga Haladová

informace pro autory

Aby mohla redakce proplatit honorář za zveřejněný příspěvek, musí jí autor zaslat tyto údaje:

- jméno a příjmení,
 - datum narození (NE rodné číslo!),
 - údaj, zda jde o VZP, o. z., AZ, anebo osobu mimo resort,
 - adresu bydliště.
- V případě VZP, o. z. i přísl. AZ dále:
- číslo VÚ či VZ a město posádky,
 - číslo RFO, který je vyplácí.
- V případě osoby mimo resort:
- číslo účtu, na který má být poslán honorář,
 - název a číslo banky,
 - na faxové č. 973 215 933 poslat kopii průkazního listku k tomuto účtu.

Tyto údaje je účelné uvádět současně se zasílaným článkem. Není v silách redakce je zpětně zjišťovat.

Vánoční zázrak

V roce 1914 došlo mezi zákopy na západní frontě k nevídané události. Vojsáci obou zneprátelených stran uzavřeli spontánně příměří. Jak ke slavnému okamžiku došlo a proč se už nikdy poté neopakoval?

První rok velké války přinesl na svém konci jedno velké překvapení. Lednová vydání anglických a do jisté míry i německých novin popisovala s údivem i porozuměním společné oslavy Vánoc s nepřítelem, o kterých se novináři dozvěděli z dopisů frontových vojáků. Výjimečná událost se někdy označuje také za „vánoční zázrak“. V moderní historii válek je v podstatě ojedinělá. Známe naopak příklady, kdy svátků využily armády jako vhodného dne k útoku. Tak tomu bylo o 30 let později, během německé ofenzivy v Ardenách, nebo v případě jomkippurské války v roce 1973. Vánoce 1914 byly ovšem jiné.

Tichá noc

S blížícími se svátky se vojsáci na obou stranách začínali připravovat na oslavu v zákopech. Dávali si přání, často vlastnoručně vyrobená, či drobné dárky. Tu a tam se na předprsích zákopů objevily i svíčky a stromečky. Vojsáci zpívali vánoční písně a koledy, což se samozřejmě doneslo i druhé straně. Zákopy od sebe nebyly často dál než sto metrů. Napětí mezi nepřátelskými tábory dočasně polevilo. Postupně slábla dělostřelecká palba. Na některých úsecích

fronty se objevily návrhy na zastavení palby adresované protivníkovi. Vojsáci obou stran se odvážili vyjít do země nikoho. Na některých místech došlo k bližším kontaktům. Podle líčení z dopisů si vojsáci obou stran vyměňovali drobné suvenýry, knoflíky z uniforem, jídlo, tabák a služby. Doložen je nejméně jeden případ, kdy britský kulometčík,

v civilu příležitostný holič, stříhal zarostlého německého vojáka, nebo případ varietního umělce, který mezi zákopy improvizoval. Někde spolu vojsáci zpívali a modlili se. Na několika místech vojsáci údajně sehnali míč a v zemi nikoho si zahráli fotbal. Tedy spíš si jen zakopali, než sehráli nějaký zápas.

Beze strachu

Němečtí vojsáci odjíždějící na frontu to brali jako výlet do Paříže.

Nicméně mobilizace v zúčastněných zemích probíhaly celkem nadšeně. Časové období bylo pro začátek válečného tažení jako vystřižené z učebnice. Skončila sklizeň,

úroda byla pod střechou, takže ani vojsáci odvedení na frontu, ani civilisté v zázemí neměli z budoucnosti velké obavy. Vojsáci odjížděli na frontu s tím, že do Vánoc budou zpět. Němci měli se svým smyslem pro detail dokonce spočítané, že tažení na západ potrvá 42 dní. Jenže představy o vedení války naprosto neodpovídaly skutečnému průběhu. Manévrová válka s využitím rychlých úderů jízdy, jak se učilo na vojenských akademiích, se nekonala. V kulometné a dělostřelecké palbě se velmi rychle proměnila ve válku pozici. Sen o rychlé válce a návratu domů do Vánoc se rozplynul. Na dlouhé frontě stáli proti sobě vojsáci zneprátelených stran, oddělení země nikoho, kde leželi umírající a mrtví, které nebyl nikdo schopen odnést a pohřbít. Ani jedna armáda nedokázala prolomit obranu nepřítele a zvrátit vítězství na svou stranu.

Symboly klidu zbraní

Když bylo jasné, že armády stráví na frontě i Vánoce, začala se v týlu připravovat přilepšení pro vojsáky. Britové dostávali „Princess Mary Box“, což byla plechová krabice s čokoládou, karamelkami, tabákem, cigaretami a vánočním obrázkem královské rodiny s přáním šťastného návratu domů. Němečtí vojsáci dostávali dýmku „Kaiseliche“, důstojníci krabici doutníků. Proviantáci obdrželi větší přiděly, aby alespoň na Vánoce měli vojsáci lepší stravu, než byla běžná norma. Na přilepšení pro vojsáky se podílela také celá řada civilních organizací všech zúčastněných zemí. Situace vojáků na frontě nebyla nijak růžová, a to platilo pro obě strany. Podzim 1914 byl nevlídný, zima tuhá a vojsáci měli k dispozici jen to, co sami udělali. Díky blízkosti obou postavení zneprátelené strany viděly, že co se počásí týká, trpí protivník úplně stejně, a protože se fronta nehýbala, vojsáci svého protivníka dobře znali. Slyšeli hlasy, viděli známé postavy. Postupně vznikl jistý pocit sounáležitosti a pochopení, přestože vojsáci věděli, že jednou budou muset stisknout spoušť, nebo sami zahynou. Někde mezi nepřáteli dokonce existovala nepsaná pravidla vedení války, umožňující v klidu provést alespoň základní lidské potřeby.

Tažení po sklizni

Například v době jídla se vyvěšovaly signály známé jen vojákům stojícím proti sobě, kus látky nebo prkno na předprsni zákopů, které obě strany respektovaly. Po jejich stažení se válčilo bez nejmenších skrupulí dál. Kdo vystrčil hlavu, byl mrtev. Jistý vliv na náladu vojáků měl i relativně poklidný život civilistů, který viděli „na obzoru“. Civilistům ostatně nezbyvalo nic jiného než zkusit přežít. Dál chodili do práce a dál obdělávali pole. V době Vánoc se někteří z toho mála, co měli, snažili vojákům „za humny“ přilepšit. Jistý vliv měly i mírové iniciativy například ženských organizací v zázemí nebo papeže Benedikta XV., který se přimlouval za „klid zbraní, alespoň pro noc, kdy zpívají andělé“. Nezbytným předpokladem bylo i to, že se válčilo v zimě, což zdaleka nebylo pravidlem. Za ideální termín pro zahájení válečného tažení bylo považované období po sklizni – s tím, že tažení by mělo skončit do zimy. Jinak si útočící armáda koledovala o problémy, protože v zimě byly všechny výhody na straně obránce válčícího na svém území. Čím delší byly zásobovací linie, tím byla pro útočníka situace horší.

Spontánní reakce tisíců

Proti sobě také stály dvě armády, které vyznávaly stejný svátek, což se například během rusko-turecké války stát nemohlo. Převážně pravoslavní Rusové a Bulhaři slavili Vánoce podle jiného kalendáře a osmanská armáda tento svátek nevyznávala vůbec. Dočasné příměří, ke kterému na některých úsecích fronty došlo, nebylo žádným obecným pravidlem, spíš spontánní reakcí na danou situaci. Reálné odhady udávají, že do celé akce byly zapojeny tisíce mužů a někdy i důstojníků. Situace velitelů byla poněkud složitější, protože vyšší hodnost s sebou nese i vyšší odpovědnost. Za disciplínu v jednotce je zcela jednoznačně odpovědný velitel a v případě exemplárních trestů je prvním, kdo bude obviněn. K nejrozsáhlejším kontaktům mezi

nepřáteli došlo v okolí městečka Ypres, respektive v úseku St. Yves – Neuve Chappelle, dlouhém asi čtyři kilometry. Zde byly vzájemné kontakty nejužší mimo jiné i proto, že část německých vojáků před válkou v Británii pracovala a uměla anglicky. Na jiných úsecích se dočasné příměří omezilo na oboustrannou možnost evakuace raněných ze země nikoho, dohledání a pohřbení padlých, případně na společné mše za jejich duše. Někde vojsáci neopustili vlastní zákopy a klidu zbraní využili jen k oslavám na „vlastním území“, k odchodu, případně k provedení běžných civilních činností, na které nebyl v průběhu bojů čas (například rozsáhlejší hygieně).

Po klidu přišel plyn

Stejná nebyla ani délka dočasného přerušování palby. Někde trvalo jen jednu noc, někde celé vánoční svátky, ale na některých úsecích fronty došlo k úplnému nebo velmi rozsáhlému omezení bojové činnosti na celý týden, až do Nového roku. Reakce vyšších velitelů (sboru, divize) na podobné bratříčkování s nepřítelem byly zdrženlivé. K masovému udělování trestů sice nedošlo, ale důstojníci nižších jednotek dostali nařízeno neprodleně obnovit disciplínu a podobné nekázní udělat přítrž. Obecným opatřením, které mělo podobným akcím předejít, byla rotace jednotek v rámci fronty, aby se vojsáci nestihli s nepřítelem podobným způsobem sblížit. Na německé straně dokonce došlo k přeložení některých „hříšných“ jednotek na východní frontu. Po skončení příměří se vojsáci vrátili ke své rutinní práci, kterou bylo pobíjení nepřátel. Válka postupně nabrala na intenzitě, počty mrtvých rostly a po nasazení zbraní hromadného ničení v roce 1915 již nikdo na bratříčkování s nepřítelem neměl příliš náladu. Pokusy zopakovat něco podobného na Velikonoce 1915 vesměs selhaly. V následujících letech se ojedinělé případy zastavení palby na Vánoce objevily, ale již nikdy nedosáhly takového rozsahu jako v roce 1914.

Text: Michal Voska, Radek Panchartek, foto: The Independent, The Daily Mirror, Wikimedia

Pf 2016